

Улаан-Үдэ хотын Сөвөдүүдэй талмайда Байгалай үдэр сентябриин 3-да тэмдэглэхэнь. Буряад Республикын Байгаалин нөөсөнүүдэй министерство, Байгал далайе бүрин зан-дань үлээлгэдэ нүлөөлхэ жаса тэрэниие эмхидхэнэ. «Метрополь» компанинуудай бүлэгэй дэмжэлгээр энэ хайндэр эмхидхэгдэхэ.

БАРЯШАЛХА ЭРХЭ ОЛОХО ТУХАЙ

ШУ ҺАНАЙ ДАРАСЫЕ ЯАГААД БУУЛГАХАБ?
ХОГООСОН ШАНАРАЙ БОДИ СЭДЬХЭЛ

с.7

Эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

Буряад ҮНЭН

1921 оной декабриин 21-һээ гарана

Бүгэдэ арадай сонин

Дүхэриг

2011 оной сентябриин 1 Четверг

№34 (21831) №34 (746)

Намарай эхин улаан бишэн барын 4 гарагай 5

www.ynen.ru

ЭРДЭМ МЭДЭСЫН ҮДЭРӨӨР!

«БУРЯАД ҮНЭН»
СОНИНОЙ 90 ЖЭЛЭЙ ОЙДО
БУРЯАДАЙ ЭЛИТЭ
ЖУРНАЛИСТ-СЭТГҮҮЛШЭН
БАТА-МҮНХЭ ЖИГЖИТОВЭЙ
75 НА ҺАНАЙ ОЙДО

с.6

Шэнэ ном
ПОЛИТИЧЕСКЭ
БАЙДАЛАЙ ОНСО
ШЭНЖЭНҮҮД

ХҮНДЭТЭ ҺУРАГШАД, ОЮУТАД, БАГШАНАР, ТҮРЭЛХИД!

Буряад Республикын Правительствын зүгһөө та бүгэдэниие Эрдэм мэдэсын үдэрөөр амаршалнаб!
Сентябриин 1 – түрүүшын хонхын хайндэр. Энэ үдэр – нэгэдэхи ангида болон нэгэдэхи курсда ороһон хүүгэдэй хайндэр. Юуб гээбэл, тэдэндэ ажабайдалай шэнэ шата эхилнэ гээшэ.
Мүнөө республикыннай хуралсалай байгуулга – шэнэ зүйл нэбтэрүүлэн ашаглалгын, хубилган шэнэдхэлгын дэбисхэр. Россиин мэдээжэ экспертнүүдэй сэгнэхээр, республиканын гүрэнэйнгөө хуралсалай хүгжэлтэдэ горитой хубита оруулаа.
Пурагшадта эрдэмэй орьёл дабаха хэрэгтэнь ялас гэмэ амжалтануудые, багшанар болон хүмүүжүүлэгшэдтэ харюусалга ехэтэй хэрэгтэнь үндэр туйлалтануудые, гэртэхиндэ хүүгэдэйнгөө хайн хуралсалһаа баярлажа байхыень хүсэнэб!

Буряад Республикын Президент-Правительствын Түрүүлэгшэ **В.НАГОВИЦЫН.**

ХҮНДЭТЭ НҮХЭД!

Буряад Республикын Арадай Хуралай зүгһөө бултаниетнай бүгэдэ арадай хайндэрөөр – Эрдэм мэдэсын үдэрөөр халуунаар амаршалнаб!
Мүнөө хургуулиин таһагууд, оюутадай аудиторинууд руу ороһон хүнүүдхээ гүрэнэймнай болон түрэл Бурядаймнай ерээдүй дулдыдаха. Пурагшалай байгуулгын зорилго – эрдэмтэй, бээ даанги, эдэбхитэй залуушуулые ажабайдалай үргэн харгыда гаргалга. Шанар хайтай хуралсал хадаа гүрэнэймнай удха зорилго болонхой. Арадай Хуралай абаһан «Пуралсал тухай» хуули энэниие гэршэлнэ. Багшанарые, залуу заагшадые дэмжэлгэдэ онсо анхарал хандуулагдана: тэдэнэй ашаар лэ түрэл Буряадтамнай ухаатай, эрдэм ехэтэй хүнүүд олошордог. Бүхы хурагшад болон оюутадта, багшанар болон гэртэхиндэ, хүмүүжүүлэгшэдтэ элүүр энхые болон хайн хайхание хүсэнэбди!

Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ **М.ГЕРШЕВИЧ.**

ХҮНДЭТЭ ҺУРАГШАД, БАГШАНАР БА ТҮРЭЛХИД!

Сентябриин 1 – хайн эхин замай хүр хүлдэ болон манданхай. Пурагшадтамнай гол үүргэ багша бээлүүлнэ. Пурагшад эрдэм мэдэсын үүдэ нээнэ, ехэшүүлэй харгыда залуу үетэниие үдэшэнэ. Шэнэ хуралсалай жэлэй гол бэлэг хадаа багшанарай салин дээшлүүлэгдэхэнь.
«Наша новая школа» гэхэн национальна үүсхэлтэй дашарамдуулан, Буряад Республика Бүхэроссийн конкурсын шэлэлгээр илаһан байна. 2011-2015 онуудай ФЦПРО-гой оршондо бээлүүлэгдэхэ хэмжээ ябуулгануудаар хуралсал хүгжөөхэ региональна программа хадаа үхибүүн бүхэнэй тала хараһан багшын уг зорилгонуудые нэбтэрүүлгэдэ зорюулагданхай. Сентябрьин 1-дэ 114 мянган хүүгэд, тэрэ тоодо нэгэдэхи класста орохо 13200 үхибүүд хургуулида хураха. 2011-2012 онуудай шэнэ хуралсалай жэл баяр баясхалантай, урагшатай жэл болохонь болтогой!

Буряад Республикын хуралсалай болон эрдэм ухаанай министр **А.ДАМДИНОВ.**

Социологийн эрдэмэй доктор, профессор, «Буряад унэн» Хэблэлэй байшангай генеральна директор-ахамад редактор **Э.Д.Дагбаев** «Дотор Азиин болон

Монголой Россиин регионуудтахи политическэ талаар гуримшуулгын ёһото байдал» гэхэн ном хая хэблэлһээ гараба. Политическэ болон социологическа эрдэмэй али олон халбаряар зуу гаран хүдэлмэринүүдэй, тэрэ тоодо долоон монографийн болон хуралсалай найман пособиин автор, мүн соавторынь болоно. Буряад үндэһэтэнэй ажауудаг манай ороной регионуудта, совет үеын удаадахи Монголдо политическэ байдал гуримшуулгыг шэнжэлһэнэй, дүй дүршэлыень согсолһоной үндэһөөр энэ ном бэшэгдээ. Экономическа, социальна болон соёлой онсо шэнжэнүүд политическэ байдалда өөрын нүлөөтэй гээд эрдэмтэн жэшээнүүд дээрэ баталан харуулаа.

Манай корп.

А.БАТОМҮНХУБАЙ фото-зурагууд

Сентябриин 1- Эрдэм мэдэсын үдэр

ТОБШОХОНООР

РЕСПУБЛИКЫН НУРГУУЛИНУУД БЭЛЭН

гэж Правительствын брифинг дээр социальна халбаряар түрүүлэгшын уялга дүүргэгшэ, эрдэмэй болон хуралсалдай министр Алдар Дамдинов хуралсалдай жэлэй эхилхын урда мэдээсэбэ.

- Энэ долоон хоног ехэ гол үүргэгшэй: сентябриин 1 болохонь. Буряад Республикын нургуулинууд шэнэ хуралсалдай жэлдэ 100 процентээр бэлэн болонхой, - гэжэ Алдар Валерьевич тэмдэглээ. Багшанарай зүблөөнүүд дээр эрдэм хуралсал тухай шэнэ хуулиин проектд гол анхрал хандуулагдаа. Гүрэнэй Дүүмэдэ энэ проект гурбадахия табигдажа байна. Интернет-порталаар дуралхалнуудаа оруулһан 11 мянган багшанарай ханамжа хараада абтаха юм. Энэ хуулиин ёһоор

нургуулида ороогүй хүүгэдэй хуралсалда бодото анхрал хандуулагдаха гэхэн ханамжаараа Алдар Дамдинов хубаалдаба.

Россиин Федерациин субъектнүүдэй дунда 2011-2015 онуудта хуралсал хүгжөөхэ зорилготойгоор «Наша новая школа» гэхэн федеральна проект РФ-гэй Эрдэмэй болон хуралсалдай министрство соносхоо. Эндэ Буряад Республика илажа гараба. Энэ проектдэ хабаадаһан Россиин 32 субъектнүүдэй дунда манай республика 2-дохи хуури эзэлээ.

Пургуулида ороогүй хүүгэдэй хуралсал дэмжлэгдэ федеральна бюджетдэ манай республикада 8 миллион түхэриг, харин түрүүшын проектээр 51

миллион түхэриг 3 жэлэй туршдаа номологдохоор хараалагдаһан байна. Тиин Улаан-Удын, Ивалгын, Захаминай аймагуудай нургуулида ороогүй хүүгэдэй гэр бүлын хуралсал хүгжөөхэ талаар ажал ябуулагдаа. Хүүгэдэй хубин саадуудта амьяараа тусхай норматив байгуулагдаха юм.

Гүрэнэй хуралсалдай шэнэ стандартаар хүүгэд хураха, нэгэдэхи классархид баһал шэнэ эрилтэнүүдээр хуража эхилхэ. 2023-2024 онуудаар гүрэнэй стандарт бэлүүлхэ ажал түгэсэхэ, тиин бултанай бодожо үзэхэ саг байха.

Валентина ГОМБОЕВА, манай корр.

БАЙГАЛАЙ ҮДЭРТЭ ЗОРЮУЛАГДАХА

Һайндэрэй үедэ «Ариг сэбэр эрье» гэхэн хэмжээ ябуулга үнгэргэгдэжэ, табан зуугаад шахуу волонтернууд Сэлэнгэ мурэнэй эрье шадархи газар дайда бог шоройһоо сэбэрлэхэ.

Мүн лэ энэ һайндэрэй үедэ мастер-классууд үнгэргэгдэхэ байна. Үдэшын 18 саг 30 минутаһаа һайндэрэй концерт Сөвөдүүдэй талмайда эмхидхэгдэхэ.

УЛААН-ҮДЭ ХОТЫН ҮЛЭРЫЕ УГТУУЛАН

ГҮННУУДАЙ БАЙҺАН ГАЗАР АРЮУДХАГДАХА

Улаан-Үдэ хотын үдэртэй дашарамдуулан, сентябриин 9-дэ урданай хотын үдэр анха түрүүшынхие тэмдэглэгдэхэн гэшэ.

Энэ һайндэрэй үедэ гүннүүдэй байдаг байһан урданай хотын хуурида энэ газар ариудхалгын ёһо үнгэргэгдэхэ. Тэрэһэлэн Буряада ажаһуудаг үндэһэ яһатанай бэлдэдэг эдэ хоолой зүйлнүүдэй фестиваль эмхидхэгдэхэ юм. Энээнһээ гадна «Тэнгэрийн хүнүүд» гэжэ нэрэтэй Монголой хүүгэдэй ансамбль зүжэглэмэл наада харуулха байна.

ХОЁР ФОНТАНАЙ ҮЗЭМЖЭ

Сентябриин 9-дэ Хотын үдэр Загорск хууринда болон «Заречный» гэхэн соёлой түбэй дэргэдэ шэнэ фонтан нээгдэхэ юм.

Эдэ фонтануудые тойроод зохидхон талмайнууд түхээрэгдэхэ, хандалинууд хэгдэхэ. Энээнһээ гадна үнгын гэрэлээр фонтанай ойрохи газар гэрэлтүүлэгдэхэ ёһотой. Энэ хүдэлмэри Хотын үдэр хүрэтэр дүүргэгдэхэ түсэбтэй гэжэ Улаан-Үдэ Хотын захиргаанай хэблэлэй албанһаа мэдээсээнэ.

ЖАГСААЛТА НААДАН ЖАБХАЛАНТАЙ

Улаан-Үдэ хотын 345 жэлэй оёе тэмдэглэхэ сентябриин 10-най үдэр Сөвөдүүдэй талмайда жагсаалта наадан эмхидхэгдэжэ үнгэргэгдэхэн.

Хотын гурбан районуудай ажалша коллективүүд энэ найр нааданда бэлдэжэ байнхай. Хотын предпрятинууд бүмбэрсэг дэлхэйн гүрэнүүдэй делегацинуудые түлөөлхэ юм. Хотын талмай бүхэндэ найр наадан эмхидхэгдэхээр хараалагдаһанхай. Энэ үдэр ниислэл хотын түбэй стадиондо зүжэглэмэл концерт-наадан үнгэргэгдэхэ.

ТАНИЛСАХА АРГАТАЙТ

Сентябриин 10-да, һайндэрэй үдэр, Улаан-Үдэ хотын гоё һайхантай танилсуулха тусхай трамвай болон автобус город соогур ябахэ.

Трамвай 4-дэхи маршрудаар ябахэ. Харин аяншалашадые шэрэхэ автобусоор Улаан-Үдэтэй танилсаха экскурси хэгдэхэ байна. Дуратай хүнүүд тэдэндэ нууца, Улаан-Удын гоё һайхан булангуудтай танилсаха аргатай. Энэ экскурси түлөөһөгүйгөөр эмхидхэгдэхэ гэжэ Улаан-Удын захиргаанай хэблэлэй албан мэдээсээнэ.

Эльвира ДАМБАЕВА, манай корр.

Эльвира ДАМБАЕВА хэблэлдэ бэлдэбэ.

«АЛТАН ГАДАҺАН» ОРДЕНООР ШАГНАГДАБА

Августын 25-һаа 29 болотор Улаан-Баатарта Дэлхэйн монголшуудай конвентын V ойн баярта зүблөөн үнгэргэгдэбэ.

Заншалта болоһон энэ хэмжээ ябуулга түбхын түрүүндэ Монголдэ эмхидхэгдэһэн, удаань Россиин Хальмагай Элистеэдэ, III зүблөөн Австри гүрэнэй ниислэл хото Венэдэ ажаллаа ябуулаа, нёдондо Улаан-Үдэмнай дэлхэйн монголшуудые угтан абаа юм. Тиин Конвентын тогтоогдохоо хойшо мүнөө болотор вице-президентын тушаалда нилээд ехэ ажал ябуулжа байһан Сергей Николаевич Булдаевые Монголой Президент Цахиагийн Элбэгдорж «Алтан гадас одон» - «Алтан гадаһан» орденоор шагнаа.

Конвентын туйлалтанууд болон V зүблөөн тухай Сергей Николаевич ингэжэ хөөрэнэ:

- Мүнөө Монгол гүрэн олон

һайндэрнүүдые тэмдэглэнэ: Гүннуудай хаан түрын байгуулагдаһаар 2220 жэлэй, дипломатическа албанай тогтоогдоһоор 100, Монголой арадай хубисхалай болоһоор 90, тиихэдэ Дэлхэйн монголшуудай конвентын тогтоогдоһоор 5 жэлэй ойн баярнууд. Буряадай делегацие республикын Правительствын Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Иннокентий Матвеевич Егоров толгойлоо. Жэлһээ жэлдэ конвентдэ хабаадагша гүрэнүүдэй тоо олошоржол байна гэжэ тэмдэглэлтэй. Мүнөө Россиин Буряадай болон Хальмагай, Венгри, Афганистан, Пакистан, Чехи, Энэдхэг болон бусад гүрэнүүдһээ делегацинууд хабаадаа. Понин юумэниинь гэхэдэ, Афганистандаманай 6 миллион хазаар монголнууд ажаһуудаг юм байна. Тэдэ Чингисхаанай үеһөө тэндэ хуурижаһан. Тиихэдэ ерэхэ жэлдэ Конвентын зургаадахи зүблөөн

С.Н.Булдаев

Турцида үнгэргэгдэхэ. Юуб гэбэл, түрүгүүд «бидэ монголнуудта баһал хабаатайбди, нютагаа уринабди» гэжэ мэдүүлээ. Үнэндөө, монгол-

нууднай дэлхэйгээр дүүрэн таража байна. Жэшэнь, Австрида 7000 монгол тоологдоно. Гадна Швецидэ 6000 монгол ажаһууна. Байгша оной майн эсэс багаар Стокгольмдо Дэлхэйн монголшуудай конвентын хэмжээндэ эмхидхэгдэһэн Европын монголнуудай уулзалгада хабаадаа хүм. Швециин ниислэл хотын гол талмай дээрэ олон тэгшын монголшуудай суглархада, гайхамшагтай даа! Бүхыдөө бидэ урагшаа дабшажал ябанабди гэжэ хэлэхэ байна. Буряад болон монгол түрэл арадуудай хани барисан нилээд бэхижэнэ. Гансашье соёлой болон спортын бэшэ, мүн экономикыншые талаар харилсаа холбоонуудай хүгжэжэ байһаниинь тон һайн. Нёдондо Улаан-Үдэдэмнай үнгэргэгдэһэн IV зүблөөндэ булта тон үндэр сэгнэлтэ үгтөө һэн.

Джыит МАРХАДАЕВА.

НУГА САБШАЛАН ДЭЭРЭ ХҮЛГӨӨТЭЙ

Уржадэр Хяагтын аймагай хүбэгтэ хууринда аяар дүрбэн социальна удхатай байшанууд үүдээ эслибэ. Оройдоол 200 гаран ажаһуушадтай энэ хууринда фельдшерскэ пункт, номой сан, захиргаанай байшан ба республиканска түхэлэй хүүгэдэй гэр ашаглалгада тушаагдаба.

Пүбэгтын ажаһуушадтай баярыень хубалдахаяа үндэр айлшад бууба. Тэдэнэй тоодо Буряад Правительствын Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Иннокентий Егоров, Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо Цыденжаб Батуев гэгшэдые нэрлэмээр.

Нютагай хүн зоной мэдээсэһээр, фельдшерскэ амбулатори хуушан 60-аад онуудта бодхоогдоһон байшан соо түбхинэдэг һэн. «Эм домоо, медицинһын элдэб онһон техникэ багтадаггүй һэн. Мүн хүн зоной олоор суглархада, даб гээд хуури олдодоггүй бэлэй», - гээд эндэхи фельдшер Баярма Дашеева хөөрэнэ.

Фельдшерэй хэлэһээр, тэрэ хуушан байшание заһабарилгада 550 мянган түхэриг гаргашалагдаа. Гэхэтэй хамта медицинскэ шэнэ онһон техникэ дээрэ хүдэлхэ аргатай болоһондоо Баярма Дашеева ехэ баяртай.

Номой сангай байшан Пүбэгтэдэ анханһаа

үгы байгаа. Элдэб хуушан байшанууд соо хэдэн саг соо номой сан хүдэлдэг һэн. Харин мүнөө тэрэ харуул, шэнэ байшантай болобо. Энэ хадаа Арадай Хуралай депутат Сергей Цыдыповэй ашаар бодхоогдоо гээд хэлэхэ шухала.

- Манай нютагта ном уншадаг дуратайшуул олон. Харин мүнөө тэдэнэй тоо эрид дээшлэхэ гэжэ хананаб. Юуб гэхэдэ, баяр ёһололдомнай шэнэ номуудые хоёр Улаан-Удын ба Хяагтын номой сангууд бэлэглээ», - гээд библиотекарь Наталья Тумурова баярлана.

«Субуктуйское» гэхэн захиргаанай гулваа Евгений Цыдыпылов мүн лэ баяртай. Шэнэ байшан соогоо тэрэ өөрын кабинеттэй болобо. Захиргаанай ажалшад хүн зонтой өөһэдын байра соо уулзаха, хүдэлмэриэе ябуулха юм. Эндэл участково полици хуудаг болохо.

Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Иннокентий Егоровой хэлэһээр, Хяагтын хүүгэдэй байшан үни удаан бодхоогдоо.

«Арбаад жэлэй саада Леонид Потапов Буряадай Президент байхадаа, Хяагтын хүүгэдэй байшан тухай асуудал бодхооһон байна. Пүбэгтэ нютагай зон манай газар дээрэ баригты гэжэ мэдүүлгэ оруулаа. Ингээд лэ барилга эндэ

С.Цыдыпов, Ц.Доржиева хүдэлтэ түлхюур барюулна

эхилээ», - гээд Иннокентий Егоров хөөрэнэ.

Пүбэгтэ хууринда аяар гурбан дабхар үнгэтэ томо байра анха түрүүшынхие бодхоогдожо, холоһоо элээр харагдана.

Нээлгын баяр ёһололой үедэ хүндэтэ айлшад бэлэг сэлэгүүдэ хүүгэдэй байшанай директор Цырен Доржиева олоор барюулба. Мүн тиихэдэ эндэхи хүүгэд концерт-наада харуулаа.

Борис БАЛДАНОВ, Авторай фото-зураг.

Манай республикын ажахынуудта үбһэ тэжээл хурялгын хаһа түлэг дундаа ябуулагдана. Хүдөө аймагуудаар энэ ажал хүдэлмэридэ эртээнһээ бэлэдхэл хэгдэ. Гэбэшые сагай уларил үбһэ ногооной таряанай ургасада нүлөөлһэн зандаа. Хэрэгтэй сагта хура бороо оронгүй байжа, зарим нютагуудаар сабшалангай ургаса тулюур байна.

Мүнөө жэлдэ Захаминай аймагта шинг нойтон саг соогоо орожо, үбһэ ногооной ургаса ехэ һайн. Аймагай хүдөө ажахын управление даагша Баясхалан Тудуновай хэлэһээр, эндэхи ажахынууд июлиин 25-һаа нуга сабшалангай ажал хүдэлмэри эхилэнхэй, адууһа малда хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэгдэхэ байна. Үбһэ хурялгын хүүлээр захаминайхид таряагаа хадажа эхилхэ. Аймаг дотор 4 мянга гаран гектарта орооһото ургамалнуудые таринхай. Харин тэжээлэй ургамалнууд 900 гектар хуулагданхай.

Сэлэнгын аймагай хүдөө ажахын предпрятинууд 27 мянган гектар талмайн үбһэ хуряжа абаха ёһотой. Мүнөө үень сабшалангай бүхы талмайн 50 гаран процентнь сабшагдаха гэжэ Сэлэнгын аймагай захиргаанай хүдөө ажахын таһагай начальник Дугар Габаев хэлээ. Тигэжэ энэ аймагта хаамхай үнээдэй толгой бүхэндэ 30 центнер тэжээл бэлэдхэгдэхэ ёһотой. Сентябрьин 10 болотор нуга сабшалангай хүдэлмэри энэ аймагта түгэсэхэ хараатай.

Яруунын аймагта үбһэ ногооной ургаса мүнөө жэлдэ нёдондо жэлэйхидэ орходоо тулюуршаг гэжэ хүдөө ажахын таһагай начальник Абида Жамсуев мэдээсээнэ. Июнь һара соо бороо ороогүй, июль һарын 10 гаранаар шинг нойтон орожо эхилээ. Гэбэшые добо газарай үбһэ ногоон шарлатараа гандажа үрдэ. Аймагай үмсын ажахынуудай эзэд орой үбһэ сабшажа эхилээ. Хура бороо орожо, гол газарай нуга сабшалангай ургасын һайжархыень хүлээгээ. Сабшалангай ургасын тулюур һэн хойнонь халаахай, хартаабхын эшэ, шугын бургааһанай набша намаа хүрэтэр бэлдэхэ тухай аймагай сониндо хандалга хэблэгдэнхэй. Тиихэдэ Забайкалийн хизаарай дүтэ оршодог нютагуудһаа үбһэ тэжээл худалдажа абаха тухай хараалагдажа байнхай.

Хурамхаанай аймагай хүдөө ажахын таһагай дарга Нагмид-Цырен Будаевай хэлэһээр, энэ аймагта 6 мянган гектар сабшалангай ургаса хуряагдаха. Хамта дээрээ 8 хүдөө ажахын-үйлэдбэрийн кооперативууд үбһэ хурялгада хабаадана. Сахали, Хонхино нютагай ажахынууд гол газарай үбһэ хуряжа сүлөөгүй хүдэлжэ байнхай. Малай толгой бүхэндэ 8,3 центнер үбһэ тэжээл хуряагдаха түсэбтэй.

Эльвира ДАМБАЕВА, манай корр.

«Бурятэнергосбыт» ОАО-гой Хангалгын түбтэ тус предприятиян генеральна директор Светлана Ивановна Боргалевичтэй «сэхэ утаһан» һая эмхидхэгдээ. Мүн тиихэдэ техническэ асуудалнуудай талаар генеральна директорэй орлогшо Виталий Валерьевич Бородин, Хангалгын түбэй начальник Галина Алексеевна Чебунина, техническэ аудитай таһагай начальник Зоригто Юрьевич Максаров гэгшэд зайн гал хэрэглэгшэдэй асуудалнуудта харюусаһан байна. Энергоаудит үнгэргэхын тула хэды мүнгэн хэрэгтэйб, ямар предпряти энэ ажал эрхилнэб, счэгчик тодхолго хэнэй даашын бэ, счэгчигуо хулуулгаһан ушарта хайшаа хандахаб гэхэ мэтын асуудалнуудаар олонхи зон һонирхоо юм.

Сэхэ утаһан

- Элшэ хүсэ гамналгын лампанууд тухай асуудал байна. Иимэ 11 Ватт лампа юрын 60 Ватт лампатай зохистой гэжэ үнэн гү?
- Дан тиимэ бэшэ. 60-100 Ватт юрын лампын орондо 23 болон 26 Ватт элшэ хүсэ гамналгын лампа хэрэглэхэдэ таатай байха. Зүгөөр муу юумэнь гэхэдэ, оло дахин носоохо-унтараахада, иимэ лампанууд түргэн дүршэдэг. Манай гүрэндэ бүтээгдэһэн лампануудые абалал хайн, шарайнын найдуулга – нэгэ жэл. Мүн тиихэдэ гэр бараандаа элшэ хүсэ гамнадаг А классай

ЭЛШЭ ХҮСЭ ГАМНАЖА ҺУРАЯ

- Худалдажа абаһан квартира соогоо заһабарилга эхилхэдээ, счэгчигуоһы таблогой хүдэлдэггүйе болон пломбынь үгые обёороб. Яахабиб?
- РФ-гэй Правительствын 2006 оной августын 31-эй 530 дугаарай тогтоолоор баталагдаһан «Дүримүүдэй» 140-дхи пунктын ёһоор, зайн галаар хангагша, элшэ хүсэ худалдадаг эмхи гү, али тараадаг эмхи (хэрэглэгшэ-тэй зайн гал дамжуулдаг хангалга үзүүлэ тухай хэлсээ баталанхай һаа) үмсын счэгчигуудые тодхолго, тиихэдэ эбдэрһэн гү, али үгы болошоһон ушартань һэлгэлгэ, шалгалга мэтые эрхэтэдэй мүнгөөр бээлүүлдэг. Тиимэһээ квартирын эзэн хадаа, та «Бурятэнергосбыт» ОАО-гой Хангалгын түбтэ (3012) 29-30-72, 27-81-27 телефонуудаар хонхолоод гү, али Улаан-Үдэ хотын Сахьяновагай гудамжын, 9-дхи гэртэ хандаад, счэгчик һэлгэхэ болон пломбынь табюулха тухай захила гэхэ болонот.
- Нэгэ фазатай счэгчик хоёр фазатай счэгчигуо юугээрэ илгаатайб?
- Нэгэ фазатай счэгчик 220 вольт напряженитэй ток дамжуулдаг хоёр проводатай сеть сооһи зайн галай тоо бүридхэхын тула хэрэглэгдэдэг, гурбан фазатай счэгчик 380 вольт напряженитэй ток дамжуулдаг гурбан

болон дүрбэн проводатай сетьтэ зохихо.
- Электросчэгчик хэдытэб?
- Хэрэглэгшэдэй тала хаража, Хангалгын түб соо «Энергомера» гэхэн һайн счэгчик найманда табигданхай. Нэгэ фазатай счэгчик 550 түхэригтэ, гурбан фазатайнь - 1881, харин хэрэглэмжын хэмжээ бүридхэлгын олон тарифта прибор 1450 түхэригтэ юм.
- Олон тарифта прибор ямар ашагтайб?
- Тэрэниие тодхоһон хүн зайн галай түлөө түлбэриее һүниин 1,65 болон үдэрэй 2,46 түхэриг тарифаар түлэжэ, мүнгээ алмаха аргатай. Жэшээнь, хубсаһа угаадаг автомат машина, амһарта угаадаг машина болон зайн гал ехээр «эидидэг» бусад хэрэгсэлнүүдые һүни хүдэлгэхэдэ болоно. Иимэ прибор худалдажа абаад, тодхуулхын тула бүхыдөө 2231 түхэриг 62 мүнгэн хэрэгтэй.
- Би һаянай ниитэ гэрэй хэрэглэмжэдэ яһала ехэ мүнгэ түлэдэг болонхойб. Юунэй түлөө түлбэринүүдһээ тэрэм бүридэнэб?
- Лифт, насос болон домофонуудай хүдэлмэри хангалгада, подъезднүүдые болон подвалнуудые гэрэлтүүлгэдэ гаргашалагдадаг зайн гал – эдэтай ниитэ гэрэй хэрэглэмжэ гээшэ.

- АСКУЭ тодхолгын болзор болон үнэ сэн хэлэжэ, ашаг үрыень ойлгуулжа үгыт.
- Тухай болзор болон үнэ сэн тогтоогдоогүй. Энэ асуудалаар (3012) 29-31-64 болон 27-81-27 телефонуудаар гү, али Улаан-Үдын Сахьяновагай, 9-дхи гэртэ хандагты. Ашаг үрэ тухай хэлэбэл, ямар нэгэн һурундахи гэрнүүдэй гү, али олон квартиратай гэрэй бүхы счэгчигуудые нэгэ байгуулга болгон нэгдүүлдэг. Счэгчигуудай харуулан хэмжээнүүд нэгдэмэл диспетчерскэ түб руу дамжуулагдажа байдаг. Тиихэлээрэ хэн хэдые хэрэглэнэб, хэн зайн гал «хулуунаб» гэхэ мэтэ эли болодог.
- Табан дабхар гэрэй квартира бүхэн соо электросчэгчик бии. Теэд ниитэ гэрэй счэгчик табюулагты гэнэ. Энэнь хэр хуулигтайб?
- 2009 оной ноябриин 23-ай 261-ФЗ дугаарай федеральна хуулин ёһоор, олон квартиратай гэрнүүд соо 2012 оной январин 1 болотор ниитэ гэрэй счэгчигууд тодхогдохо ёһотой. Тиихэлээрэ дунда зэргээр бүхыдөө 15000 түхэригэй хэрэгтэй болохо һаань, квартира бүхэнэй эзэн дунда зэргээр 188 түхэриг гаргашалха зэргэтэй. Энэ асуудалаар (3012) 29-31-64 телефоноор гү, али Сахьяновагай, 9-дхи гэртэ хандагты.

ҺҮ ХУДАЛДАХА АВТОМАТ ТОДХОГДОО

Хүдөө ажахын министр А.Манзанов

Акционернэ «Молоко Бурятии» бүлгэмэй һү амһарталан багсалдаг оньһон түхээрэлгэ хүдэлжэ эхилбэ. «Титан» гэхэн фирмын социальна магазинда энэ автомат тодхогдожо, ажаһуугшад 2, 5 процент тоһолиг һү литрынь 25 түхэригөөр энэ автомадһаа абаха аргатай болоо.
Германида бүтээгдэһэн энэ оньһон түхээрэлгы тодхожо, баярай оршондо нээлгын ёһололдо хүдөө ажахын министр Александр Манзанов, акционернэ «Молоко Бурятии» бүлгэмэй генеральна директор Анатолий Раднаев, энэ предпрятиин ахамад технолог Татьяна Печкина, «Титан» компаниин менеджер Римма Плюснина гэгшэд хабаадаа. Энэ оньһон түхээрэлгые бага ехэгүй хүнүүд хэрэглэжэ, һуража байна. Худалдан абагша хэрэгтэй һүеэ эндэһээ абаха аргатай.
Республикын ажахынуудһаа асарагдаһан хүн үдхэрүүлэгдэжэ, энэ автомадай аргаар хүн зондо худалдагдана.
Германида болон бусад хари гүрэнүүдтэ хүдөө нютагуудай магазинуудаар, һүнэй фермэнүүдээр иимэ автомадууд тодхогдонхой юм. Манай гүрэнэй Москва, Уфа, Казань хотодо тэдэ амжалтатай хүдэлнэ.

Даржана ЦЕЛОВАЛЬНИКОВА, манай корр.

ҮНЭЭ ҺААХЫЕ ХАРАХА ДУРАТАЙ ГҮТ?

Байгша оной сентябриин 8-да Ород драмын театрай урдахи талмай дээрэ «Һүнэй һайндэр» эмхидхэгдэхэнь. Буряад Республикын Хүдөө ажахын болон эдэе хоолой министрство, Улаан-Үдэ хотын захиргаан, акционернэ «Молоко Бурятии» компани гэрэниие эмхидхэнэ.
Энэ һайндэртэ һүтэй үхэрнүүдые һаажа, үхибүүдтэ харуулха, һонирхуулха зорилго табигданхай. Сентябрьин 8-най үдэр үдэһын 17.00 саһаа 19.00 час хүрэтэр энэ һайндэр үргэлжэлхэ.
Театрай урдахи талмайда «Байкал» гэхэн туршалга-үйлэдбэриин ажахыһаа һаамхай гурбан үхэр асарагдаха юм. Хотын үхибүүд хаанаһаа һүн абадаг бэ гэжэ хараха байна. Энэһэнээ гадна акционернэ «Молоко Бурятии» компаниин үйлэдбэрилһэн һү хүүгэд амталжа үзэхэ юм.
Энэ хэмжээ ябуулгын үедэ томошуулай болон хүүгэдэй дунда һонирхолтой конкурсууд үнгэргэгдэхэ.
Тиихэдэ «Байгал» гэхэн дуу, хатарай театрай, «Забава» гэхэн коллективэй артистууд болон бусад гоё һайхан концерт-наада эндэ сулгарагшадта харуулха байна.

Эльвира ДАМБАЕВА, манай корр.

ПЕНСИДЭ СОЦИАЛЬНА НЭМЭЛТЭ ХЭГДЭХЭНЬ

Буряад орондо пенсионерэй ажаһуудалай эгээл бага хэмжээн багсаагдаад байна. Сибириин федеральна округой регионуудай дунда энэнь мүнөө дээрээ эгээл ехэ хэмжээнэдэ тодорхойлогдоо. Энэһэнэй ашаар республикын олон пенсионернүүдтэ федеральна бюджетһээ пенсидэнь социальна нэмэлтэ хэгдэхэ аргатай болохо.
Экономикын министр Татьяна Думнова Правительствын ээлжээтэ зүблөөндэ «Буряад Республикада 2012 ондо пенсионерэй ажаһуудалай эгээл бага хэмжээн тухай» хуулин түлэб хамгаалба.
«Гүрэнэй социальна туһаламжа тухай» федеральна хууляар Россиин Федерацида ерэхэ жэлдэ хүрэхэ пенсионерэй ажаһуудалай эгээл бага хэмжээн тогтоогдожо, тэрэнэй ёһоор пенсидэ нэмэлтэнүүд хэгдэхэ ёһотой юм. Энэһэниие тайлба-

рилан хэлэбэл, һаһажаал хүнэй абадаг гүрэнэй тэдхэмжын мүнгэн регион дотор тогтоогдоһон ажаһуудалай эгээл бага хэмжээнһээ доогуур байбал, социальна нэмэлтэ пенсидэнь хэгдэхэ ёһотой. Гэбэшье, Россиин Федерацида тогтоогдоһон хэмжээнһээ үлүү байха ёһотой.
Буряад орондо пенсионерэй ажаһуудалай эгээл бага хэмжээ тогтоохо тухай хуули гурбадахи жэлэй хараалагдан абтажа байна. 2010 ондо Буряад орондо ажаһуудаг пенсионерэй ажаһуудалай эгээл бага хэмжээн 4780 түхэриг гэжэ тогтоогдоһон байгаа. Энэһэнэй ашаар федеральна бюджетһээ 547 миллион түхэриг һомологдожо, пенсидэ социальна нэмэлтэ хэгдэһэн байна.
Пенсионно жасын мэдээгээр, август һарын эхиндэ манай республикада 30 мянга гаран хүн иимэ социальна нэмэлтэ фе-

деральна бюджетһээ абаһан байна. Энэ жэлдэ дунда зэргээр бага пенситэй хүнүүдтэ 1149 түхэриг нэмэгдэһэн байна.
2012 ондо Росси дотор ажаһуудалай эгээл бага хэмжээн 5484 түхэригтэ хүрэхэ гэжэ багсаагданхай. Энэл хэмжээндэ манай республика дотор тодорхойлогдоо. Манай республикын бюджетһээ энэ хуулин түлэб бээлүүлгэдэ нэмэлтэ мүнгэ зөөри гаргашалагдахагүй, федеральна бюджетэй даашын болоно гэжэ Татьяна Думнова хэлээ.
Энэ хуулин түлэб Правительствын гэшүүд дэмжээ. Арадай Хуралай сессидэ энэ хуулин түлэбөөр эсэсэй шидхэбэри абтаха юм.

Валентина ГОМБОЕВА, манай корр.

БУРЯАДАЙ ПРАВИТЕЛЬСТВО: ҮДЭР ҮДЭРЭЙ АЖАЛ ХЭРЭГҮҮД 2011 оной августын 22-26

Буряад Республикын Президент-Правительствын Түрүүлэгшэ Вячеслав Наговицын августын 22-то РБ-гэй Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ М.М.Гершевичтэй болон РБ-дэ ахмад федеральна инспектор С.П.Шилинтэй хүдэлмэрийн уулзалга үнгэргөө; РФ-гэй ФСБ-гэй хилэ харуушалалгын албанай хүтэлбэрлэгшын орлогшо А.А.Хлевнюктэй, генерал-майор И.В.Бондаревтой болон «Тусхай экономика зонауд» ОАО-гой генеральна директор О.А.Костинтай уулзаа; Зүүн зүгэй медицинн түб болон хургуулин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй хуралсалай талаар гүрэнэй-үмсын харилсаата хүдэлмэри мэтын асуудалнуудаар зүблөөнүүды хүтэлбэрлөө.

Августын 23-да Буряадай Президент КНДР-эй Оборонн гүрэнэй хорооной түрүүлэгшэ Ким Чен Ирые Улаан-Үдэдэ угтаад, үндэр айлшантай суг хамта Прибайкалин аймагай Турка хуурин ошоо, удаань Улаан-Үдын авиационно завод харуулаа.

Августын 24-дэ республикын толгойлошо РФ-гэй Президент Д.А.Медведевы угтаад, удаань Дмитрий Анатольевич болон Вячеслав Владимирович хоёр Буряадай социально-экономическа хүгжэлтын асуудалнуудаар хүдэлмэрийн уулзалга үнгэргөө. Гадна республикын Президент Ким Чен Ирые Улаан-Үдын гоё найхан газарнуудаар ябуулаа, сэрэгэй частьда хоёр гүрэнэй хүтэлбэрлэгшэдэй уулзалгада хабаадаа, үдһөө хойшо Россиян Президентые болон Сибирийн федеральна тойрогто Президентын бүрин этигэмжэтэ түлөөлэгшые үдшөө.

Августын 25-да В.В.Наговицын амаралтада гараа.

Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Иннокентий Егоров РБ-гэй Президентын түсблэлгын зүблөөндэ, 2011 оной республикын бюджеттэ хубилалтануудые оруулха асуудалда зориулагдана зүблөөндэ хабаадаа; Буряадай гүйсэдхэхи засагай зургаануудтай түсблэлгын зүблөө, байгша оной октябрь соо Москвада үнгэргэгдэхэ РБ-гэй Экономика болон соёлой үдэрнүүдтэ бэлдэлгын талаар эмхидхэлэй зүблөө хүтэлбэрлөө; СФО-до РФ-гэй Президентын бүрин этигэмжэтэ түлөөлэгшэ В.А.Толоконскийн ерһэн ушараар эмхидхэгдэн хэмжээ ябуулгануудта хабаадаа; Улаан-Баатар хотодо Дэлхэйн монголшуудай хуралдаа үнгэргэхэ талаар эмхидхэлэй зүблөө хүтэлбэрлөө; августын 24-28-да Монголд Буряадай правительствын делегацие толгойлоо.

Экономическа хүгжэлтын талаар Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Александр Чепик РБ-гэй Президентын, РБ-гэй Правительствын Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшын түсблэлгын зүблөөнүүдтэ, «ОЭЗ» ОАО-гой генеральна директор О.А.Костинтой уулзалгада, «Байгалай сүнхэр» гэхэн аяншалгын-амаралгын түхэлэй тусхай экономика зонаын резидентнүүдтэй зүблөөндэ хабаадаа.

А.Чепик иимэ хэмжээ ябуулгануудые үнгэргөө гэбэл: экономика бүлэглэлэй түсблэлгын зүблөө, РФ-гэй хүдөө ажахын министрэй орлогшо С.В.Королевтой болон Сүүдэй приставүүдэй федеральна албанай директор А.О.Парфенчиковтэй хүдэлмэрийн уулзалгануудые, гүрэнэй хилэ гаргалгын «Желтура» гэхэн пунктн хүдэлмэри эмхидхэлгын асуудалаар зүблөө, «ФСК» ОАО-гой генеральна директор О.М.Бударгинтай уулзалга, «2012-2016 онуудта РФ-дэ аяншалга хүгжөөлгэ» ФЦП-дэ хабаадаха муниципальна байгууламжануудай хүтэлбэрлэгшэдтэй видеоконференци,

Буряадай Правительствын дэргэдэхи бюджетэй баланс шалгаха талаар хүдэлмэрийн бүлэглэй зүблөө.

Социальна хүгжэлтын талаар Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшын уялгануудые дүүргэгшэ Алар Дамдинов августын 22-то Буряадай Президентын, РБ-гэй Правительствын Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшын түсблэлгын зүблөөнүүдтэ хабаадаа, социальна бүлэглэлэй түсблэлгын зүблөө үнгэргөө; августын 23-да Хяагтын аймагай Сүбэгтэ хууринда үншэн хүүгэдэй гэр ашаглалгада тушааха талаар хүдэлмэрийн ябасада зориулагдана зүблөө хүтэлбэрлөө, Ивалгын аймагаар албан хэрэгээрэ ябаа; августын 24-дэ хуралсалай халбаринн хүдэлмэрилэгшэдэй августын конференцидэ хабаадаа; августын 25-да Стратегическэ хүгжэлтын департаментын директор А.И.Анопоченкотой, Физкультурын-спортын талаар хүмүүжүүлгын байгуулга хүгжөөлгын департаментын директор А.Т.Паршиковтай, Федеральна тусхай зорилготой программа-нуудай болон проектүүдэй департаментын директорэй орлогшо Д.Ю.Гужеля гэгшэтэй хүдэлмэрийн уулзалгануудые эмхидхээ; августын 26-да Баргажанай аймагаар албан хэрэгээрэ ябаа.

Инфраструктура хүгжөөлгын талаар РБ-гэй Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Николай Зубарев Буряадай Президентын, тийхэлэ Правительствын Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшын түсблэлгын зүблөөнүүдтэ хабаадаханайгаа удаа Ан-24 түхэлэй самолёдоор зоние шэрэлгын бэрхшээлнүүд, «Бурятэнергосбыт» ОАО-гой үри мэтын асуудалнуудаар зүблөөнүүды хүтэлбэрлөө; СФО-до РФ-гэй Президентын бүрин этигэмжэтэ түлөөлөгшэ В.А.Толоконскийн хүтэлбэрлэн зүблөөндэ хабаадаа, дулаасуулгын хаһада бэлдэлгын асуудалнуудые хэлсээ.

Августын 24-дэ Н.Зубарев «ФСК ЕЭС» ОАО-гой филиал болохо Сибирийн МЭС-эй генеральна директор С.М.Зильбермантай уулзаа; августын 25-да Дээдэ Онгостойдо «Алтан газар» хууринда зам харилсаанай байгуулгада газар илгажа үгэлгэ, «ТГК-14» ОАО болон «Теплоуа компания» ООО хоёрой хоорондох арсалдаата асуудалнуудые усадхалга мэтын асуудалнуудаар зүблөөнүүды хүтэлбэрлөө; августын 26-да «ФСК ЕЭС» ОАО-гой правленийн түлөөлөгшэдтэй зүблөөндэ хабаадаа, Буряадай электроэнергетикэ хүгжөөлгын гол шэгзэллүүд тушаа хэлсээ.

РБ-гэй Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Анатолий Лехатиновой толгойлдог РФ-гэй Президентын дэргэдэхи Бүрин этигэмжэтэ түлөөлөгшэтэ эмхи зургаанай мэргэжэлтэд нимэ асуудалнууд дээрэ хүдэлмэрилөө: Москвада үнгэргэгдэхэ Буряадай үдэрнүүдтэ бэлдэлгэ, «Улаан-Үдын авиазавод» ОАО-до хүнгэн вертоледуудые бүтээх арга боломжо, РБ-дэ ойн харгыннуудай барилга номологго, республикын сэрэгэй промышленна комплексн предпрятинуудта сэрэгэй түлөөлөгшэтэ эмхинүүдэй бүридэл тэрэ зандань үлээлгэ, «Кяхта» МАПП-ай түхэрэн сүүдхын хүдэлмэри эмхидхэлгэ, Гусиное озеро станци дээрэ номо хэрэгсэлэй тэнхэрлгын хойшолонгуудые усадхалгын хүдэлмэри мунгөөр хангалга.

Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо - Буряад Республикын Президентын болон Правительствын Захиргаанай Хүтэлбэрлэгшэ Петр Носков Буряадай Президентын түсблэлгын зүблөөндэ болон РБ-гэй Правительствын зүблөөндэ хабаадаа, аппаратна зүблөө үнгэргөө.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын Хэблэлэй албан.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИЙН ТҮСЭБ

2011 оной августын 29 - сентябриин 2

I. БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ТҮРҮҮЛЭГШЫН УЯЛГАНУУДЫЕ ДҮҮРГЭГШЭ Ц.Б.БАТУЕВАЙ ДЭРГЭДЭ ҮНГЭРГЭГДЭХЭ ТҮСЭБЛЭЛГЫН ЗҮБЛӨӨН

29.08 9.00 Бага танхим

II. БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХОРООНУУДАЙ ЗҮБЛӨӨНҮҮД

Буряад Республикын Арадай Хуралай Газарай асуудалнуудай, аграрна политикын болон эд хэрэглэлгын дэлгүүрэй талаар хороон (түрүүлэгшэнь В.А.Павлов)

1. «Гарматаров Владимир Ламожоповичые Буряад Республикын Тоололгын палатын Түрүүлэгшын орлогшын тушаалда томилхо тухай» Буряад Республикын Арадай Хуралай тогтоолой түлэб тухай
2. «Буряад Республикын арадуудай хэлэнүүд тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулха тухай» Буряад Республикын хуулин түлэб тухай
3. «Буряад Республикын Харгын жаса тухай» Буряад Республикын хуулин түлэб тухай

31.08 10.00 Бага танхим

III. ХҮДЭЛМЭРИЙН ЗҮБЛӨӨНҮҮД БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХОРООНУУДА

Буряад Республикын Арадай Хуралай Бюджетэй, налогуудай болон сан жасын талаар хороон (түрүүлэгшэнь Ц.-Д.Э.Доржиев)

Буряад Республикын Арадай Хуралай ээлжээтэ хорин гурбадахи сесси дээрэ хэлсэгдэхэ асуудалнууд

31.08 14.00 каб.235

Буряад Республикын Арадай Хуралай Гүрэнэй байгуулалтын, нотагай өөһэдн хүтэлбэрийн, хуули ёноной болон гүрэнэй албанай асуудалнуудай талаар хороон (түрүүлэгшэнь А.С.Скоцырская)

«Олонитын ёно журам хамгаалгын талаар дружинанууд тухай» Буряад Республикын хуулин түлэб тухай

29.08 15.00 каб.323

«Муниципальна аймагуудай болон хотын тойрогуудай түлөөлөгшэтэ зургаануудай депутатуудай хунгалтануудта адли тэгшэ хунгуулин байгуулга хэрэглэхэ ушарһаа «Россия Федерациин эрхэтэдэй хунгаха болон референдумдэ хабаадаха эрхэнүүдэй гол найдүүлганууд тухай» федеральна хуулин 35-дахы болон 38-дахы статьянуудта болон «Россия Федерацида нотагай өөһэдн хүтэлбэри эмхидхэлгын юрэнхы дүримүүд тухай» федеральна хуулида хубилалтануудые оруулха тухай» 2011 оной мартын 20-ой 38-ФЗ дугаарай федеральна хуулин абтаһан ушарһаа Буряад Республикын зарим хуули ёноной актуудта хубилалтануудые оруулха тухай» Буряад Республикын хуулин түлэб тухай

30.08 15.00 каб.323

«Буряад Республикын Арадай Хурал тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулха тухай» Буряад Республикын хуулин түлэб тухай

2.09 10.00 каб.323

Буряад Республикын Арадай Хуралай Газарай асуудалнуудай, аграрна политикын болон эд хэрэглэлгын дэлгүүрэй талаар хороон (түрүүлэгшэнь В.А.Павлов)

«Хойто зүгэй аймагуудта оршодог муниципальна байгууламжануудай ажауугшадай ажаидарал хангахын тула хэрэгтэй эд бараагаар хангалгы гүрэнэй

талаһаа дэмжэхэ тухай» Буряад Республикын хуулин түлэб тухай

29.08 14.00 каб.119

«Буряад Республикын дэбисхэр дээрэ этилэй спирт, архийн болон спирттэй продукци үйлдбэрлэгэ болон тэдэнэй эрьсес хуулин талаар гуримшуулгын зарим асуудалнууд тухай» Буряад Республикын хуулин түлэб тухай

30.08 10.00 каб.119

«Буряад Республикын газарай харилсаануудта хабаатай зарим хуули ёноной актуудта хубилалтануудые оруулха тухай» Буряад Республикын хуулин түлэб тухай

1.09 10.00 каб.119

«Буряад Республикада малай хамшагай болон мал эмшэлэлгын-халдабарита үбшэнэй талаар найн байдал хангаха тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулха тухай» Буряад Республикын хуулин түлэб тухай

2.09 10.00 каб.119

Буряад Республикын Арадай Хуралай Регионууд хоорондын холбоонуудай, яһатануудай асуудалнуудай, залуушуулай политикын, нийтын болон шажан мүргэлэй нэгэдэлнүүдэй талаар хороон (түрүүлэгшэнь В.Р.Булдаев)

«Буряад Республикада залуушуулай болон хүүгэдэй олонитын нэгэдэлнүүды гүрэнэй талаһаа дэмжэхэ тухай» Буряад Республикын Хуули бэлүүлгын ябаса тухай» асуудалаар «дүхэриг шэрээдэ» бэлдэлгэ тухай

30.08 10.00 каб.212

«Буряад Республикын гүрэнэй засагай зургаануудай хуули ёноной актуудые болон бусад албан ёноной мэдээсэл тунхаглахын тула олондо мэдээсэл тараадаг хэблэмэл хэрэгсэл эмхидхэн байгуулха тухай» Буряад Республикын хуулин түлэб тухай

2.09 10.00 каб.212

Буряад Республикын Арадай Хуралай Социальна политикын талаар хороон (түрүүлэгшэнь А.Т.Стопичев)

«Буряад Республикын зарим хуули ёноной актуудта хубилалтануудые оруулха тухай» Буряад Республикын хуулин түлэб тухай

29.08 9.00 каб.216

1. «Буряад Республикада гүрэнэй бэшэ пенсионно хангалга тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулха тухай» Буряад Республикын хуулин түлэб тухай

2. «Буряад Республикын шагналнууд болон стипендинүүд тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулха тухай» Буряад Республикын хуулин түлэб тухай

30.08 14.30, 15.00 каб.216

Буряад Республикын Арадай Хуралай Экономическа политикын, байгааалин нөөснүүды ашаглалгын болон оршон тойронхине хамгаалгын талаар хороон (түрүүлэгшэнь В.Г.Ирильдеев)

«Буряад Республикын дэбисхэр дээрэ модо тушаан абаха болон ашан ябуулха пункт эмхидхэхэ тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулха тухай» Буряад Республикын хуулин түлэб тухай

30.08 10.00, 1.09 10.00 каб. 203

«Буряад Республикын хото барилгын дүрим тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулха тухай» Буряад Республикын хуулин түлэб тухай

30.08 11.00 каб.203

«Буряад Республикада шэнэ зүйл ашаглан хэрэглэдэг ажал ябуулга тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулха тухай» Буряад Республикын хуулин түлэб тухай

31.08 11.00 каб.203

Буряадай радиогой 80 жэлэй ойдо

ЦЫРЕН-ХАНДА ДАШИЕВА:
«УЛААН-ҮДЭ ХЭЛЭНЭ...»

Республикымнай ажабайдалда радиогой оруулхан хубитань тон ехэ гээд хэлсэһэнэйшье үлүү. Манай радиогой дамжуулганууды хүршэ Монгол оронхо эхилээд, Баруун Европодошье утаһаар залгажа шагнадаг ушарнууд олон. Юуб гэхэдэ, манай бэлигтэй диктор Цырен-Ханда Дашиевагай хүнэй сэдхэл зүрхэнэй хүбшэргэй дайраһан дамжуулганууды хүлээн абажа шагнадаг байһан Монгол оронной улад зонхоо нэгэтэ бэшэ бэшэгүүд ерэхэн.

Яруунын аймагай Ульдэргэ нютагта түрэхэн Цырен-Ханда Дашиева бага наһанһаа арадай аман үгэдэ, шүлэг дуунуудта дуратай ябаһаараа үетэн нүхэдэйнгөө дундаһаа онсо илгардаг байһан. Буряадай багшанарай институт дүүргээд, Ивалгын аймагта багшалжа ябаһан залуухан Цырен-Ханда Очировнае Лхамажаб Манжиповна Бадмаева буряад хэлэн дээрэ уншаха дикторнүүдэй конкурсно хабаадахыень

уриһан юм. Тэрэ үедэ Лхамажаб Манжиповна республикымнай мэдээжэ радиожурналистнуудай нэгэн ябаһан.

Радиогоор уншаха дүй дүршэлшье үгы залуу багша онсо хэлбэритэй, хайхан хоолойноо ашаар олон сооһоо тодоржо, ажалаа хэлгэбэ. Радиодо дикторээр хүдэлхэнь тон харюусалгатай, эрилтэтэй. Секунда бүхэнөө зүбөөр хэрэглэжэ, нэгэшье торонгүйгөөр хүүгэдһээ эхилээд, үбгэд, хүгшэдэйшье ойлгожо абахаар уншаха ёһотой бшуу. Цырен-Ханда Дашиева ганса мэдээслэй дамжуулганууды уншадаг бэшэ, радио-зүжэгүүдтэ хабаа-

дадаг, шүлэгүүдые, баснинууды уншажа, олоной зүрхэ сэдхэл уяруулдаг байгаа. Тэрэнэй уншаһан шүлэгүүд радиогой алтан жасада хадагалаатай, хирэ болоод агаарай утаһаар гарадаг.

80 жэлэй хугасаада радиодо хүдэлхэн олон дикторнүүд арад зоной дунда нэрээ мүнхэлхэн. Тэдэнэй олонхидынь мүнөө габыята амаралтадаа гаранхай. Радио шагнагшаднай ород хэлэн дээрэ дамжуулганууды уншадаг, республикын соёлой габыята хүдэлмэрилэгшэд Валентина Жалсараева, Вера Иванова, Лариса Ерофеева, Евгения Колкова болон буса-

дые һанана ёһотой. Гадна үндэр нэрэ зэргэнүүдтэй Батор Цыбенев энэ бэлэн бэшэ ажалдаа хүдэлһөөр.

Цырен-Ханда Дашиева милицийн полковник ябаһан Валерий Лодонович Лодоновтойгоо хоёр басагайа дээдэ эрдэмтэй, бэрхэ, һайн хүнүүд болгоһон. Мүнөө зээнэрээ дээдэ хургуулинуудта хургалсана. Яахаб теэд, арбаад жэлэй саада тээ Валерий Лодоновичын энэ замбитаяа хахасаашье һаань, наһанайнь хани нүхэр Цырен-Ханда гал гуламтаа дэгжээжэ, урдынхидаал адли түрэл гаралнуудаа, айлшадаа аяга сайгаараа уггажа һуудаг.

Хорёод гаран жэлдэ сугтаа хүдэлхэн Цырен-Ханда Очировнага мэргэжэлэйн ойн баяраар амаршалжа, урин нарин, уянгата хоолойгоороо дуунуудаа дуулажа, амгалан тэнюун һуухыень хүсэдэг бүлэг нүхэдэйн зүгһөө бэшэбэ.

Дулгар ДОРЖИЕВА,
уран зохиолшо.

БУРЯАД ДРАМЫН
АКАДЕМИЧЕСКЭ ТЕАТРА:

ЗАҢАБАРИЛГА САГ СООГОО ДҮҮРЭНТЭХЭ ГҮ?

Буряад драмын академическэ театр мүнөө жэл 80-дахи театральна ханаяа нээхэнь. Энэ жэлдэ театрай коллектив һэльбэн шэнэлэгдэһэн ордон соогоо орохобди гэжэ найдан, ажалаа ябуула. Энэ ушараар театрай байшангай барилгын гол түлэб ажальны гүйсэд хэгдэжэ, зосоо талын заһабарилга ябуулагдажа байна гээд театрай директор Д.Ж.Балданов мэдүүлбэ.

Мүнөө үедэ газаа талын болбосон түхэлэй байдал зохёогдожо байна, автомашинууды табиха буудал түхээрэгдэнэ, байшанай хушалта дүүргэгдэ шахуу. Тийн байшан соохи заһабарилгын ажал ябуулхадаа, элшэ гэрэлэй, абья буулгын түхээрэгдэнүүд тодхогдохо байна. Эндэ түймэрһөө һэргылзлгын онсо шэнэ, мүнөө сагай тон лэ эрилтэдэ таарама зэбсэг түхээрэгдэнүүд байгуулагдаха юм.

ГАСТРОЛЬДО ГАРАХАНЬ

Сентябрь һарада Буряад орондо «Алтан сэргэ» гэхэн уласхоорондын хэмжээнэй театральна фестиваль үнгэргэгдэхэ юм. Монголой, Татарстанай, Кыргызстанай, Хакасийн театрай коллективүүд эрэхээр хараалагдана. Энэ театральна харалганда Буряад драмын театр «Шүдэрлэгдэһэн зуун жэл» гэхэн зүжэгөө харуулха.

Мүнөө Буряад драмын театрай артистнууд Хяагтын аймаг, Байкальск, Слюдянка, октябрь һарада Ага руу гастрольдо гарахаяа бэлдэжэ байна. Энэ зундаа тус коллективтэ Санкт-Петербургийн дээдэ хургуули дүүргэһэн залуу артистнууд ерэхэн байна гээд һануула. Тэдэнтэй хамта мүнөө театрайнгаа алтан жасада ороһон зүжэгүүдэ дахяад табиха түсэбтэй. Тийн Ц.Шагжинай «Будамшуу», Д.Батожабайн «Төөригдэһэн хуби заяанай» үргэлжэл «Сострадание» гэхэн зүжэгүүд табигдаха түсэбтэй.

НАРАТАЙ, НААРТАЙ

Залуу бэлигтэй хүгжэмшэн Наранбаатарай Нар-Оюу Зүүн Сибириин соел болон искусствын академи мүнөө жэл дүүргээ. Харин хүгжэм зохёожо эхилһээр үнинэй. «Пентатоника» гэхэн бүлгэм арбан гурба-дүрбэтэй басагадууд байгуулжа, «Сагаа һарын» эстрадна дуунуудай конкурсно хабаадаһан юм. Тэрэ бүлэгтэ Нар-Оюу мүн лэ ороһон байна. Нуралсалайнгаа хажуугаар сүлөө сагтаа аялга дуу зохёожо, мэдээжэ дуушадтай нягта холбоотойгоор хүдэлөө, Хитадай түбэй телевиденидэ ажаллаа. Үнгэрэгшэ жэл «Нүүдэлшэдэй аялга дуунда» Үбэр Монголой «Номадик» бүлгэмтэй амжалтатай хүдэлжэ, жюриин үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн байна. Мүнөө Нар-Оюу Улаан-Үдэ ерэнхэй. Өөрынгөө дуунууды соголон бүридхэжэ, дуунай шэнэ альбом гаргаа. «Я с вами» гэжэ нэрлэгдэһэн альбом соонь хоёр диск ороо. Тэндэ буряад, монгол, хитад, англи хэлэнүүд дээрэ Нар-Оюугай гүйсэдхэһэн дуунууд байха. Гадна альбом соо «Байгал далай», «Намдаа этигээрэй» гэхэн дуунай фонограммнууд бии. Энэ диск худалдажа абаһан хүн өөрөө эдэ дуунууды аялга доро дуулаха аргатай болоно.

Байгша оной сентябриин 23-да Нар-Оюугай тоосоото концерт Буряадай оперо болон баледэй ордон соо үнгэргэгдэхэ байна. Мүнөө залуу дуушан, хүгжэмшэн энэ нааданда эдэбхитэй бэлдэлгэ хэжэ байна.

Буряад орондо мэдээжэ хүгжэмшэн Наранбаатарай басаган Нар-Оюу арбан долоон жэлэй туршада Буряад орондо нураа, түрэлхидөөрөө Улаан-Үдэдэ ажаһуугаа. Зүүн Сибириин соел болон искусствын дээдэ хургуули дүүргэжэ гараад, энэ хургуулийн багшанарта Нар-Оюу сэдхэлэй баяр баясхалание хүргэнэ.

- Мүнөө болоходо, яг ород хэлэндэ һураад байхадаа, хэзээ эжытээ ород хэлэ шудалжа, ехэ хэсүү, хүшэр байдагынь ханахада, энээдэгтэй. 5-дахи класста һуража байхадаа, ород хэлээр «таба» сэгнэлтэ абадаг болоходомни, багшанай бусадые хараадаг һэн, «монгол басаганай «таба» абажа байхада, таанад юундэ түрэл хэлээ муугаар мэдэнэт» гэжэ.

- Мүнөө хэды хари хэлэ мэдэнэ?
- Буряад, ород, монгол хэлэнүүды би хари хэлэн гэжэ хэлэхэ аргагүйб. Эдэ хэлэнүүды би һайн мэдэхэб. Сагай эрилтээр англи хэлэ шудалха заатагүй хэрэгтэй байна. Хитад хэлэ мэдэхэб, тибэшье гүйсэд һайн мэдэхгүйб, сүлөөдөө энэ хэлэ бага-багаар шудалнам.

- Аялга дуу зохёоходо, буряад, монгол, хитад хэлэнүүд ехэ илгаатай гэжэ үү? Ороо гү?

- Буряад хэлэ монгол хэлэнтэй зэргэсүүлбэл, зөөлэн байха, теэд Үбэр Монголой буряадуудай хэлэн бүри зөөлэн маягтай, хитадтаа дүтэ байхадаа гэжэ гү. Теэд хүгжэм зохёолгодо энэ ехэ илгаа бэшэ. Хитадта байбал, зугаа наадыень шагнажа, иимэ түхэлэй хүгжэм зохёомоор гэжэ элирхэ. Тиибэшье, минии һанамжаар, жэшээлбэл, буряад дуу, аялга буряад лэ хүн зохёохо аргатай, зүрхэ сэдхэлэй оёорһоо гараһан аялга, дуунай үгэнүүды буряад хүн бэшэбэл, арадайнгаа тэрэ нарин, гүнзэгы сэсэн мэдэрэл харуулжа, мэдэржэ шадахатай. Хэды оролдобошье, хитад, ород, монгол хүн тиимэ тусгаар аялга гаргажа шадахагүй.

- Зүб даа. Тиибэшье эрдэмтэй буряад залуу хүгжэмшэд Буряад орондоннай тиимэ олон бэшэ.

НАР-ОЮУГАЙ ХҮГЖЭМ

- Эндэ аранжировшигуудай хургуули гү, алишье һаа, продюсерска курсанууды нээбэл, үрэ дүнтэй. Хари гүрэнэй мэргэжэлтэдые урижа, эндэхи бэлигтэй залуушуулые хургабал, һайн. Онсо абьяастай хүбүүд, басагад олон. Теэд тэдэниие саашань хургабал, дэмжэбэл, буряадай эстрада хүгжэхэ гэжэ һанамаар. Залуу бэлигтэйшүүлые ондоо, хари гүрэн эльгээбэл, бусахагүйдөө, магад. Тиимэһээ Буряад орон руу дээдэ гарай багшанарые урибал, дээрэ.

- Энэ концертынгээ һүүлээр Монголоо ошохо гэжэ шийдээ гүш?

- Монголдо түрэхэн хадаа, нютагаа ошохо. Тэндэ эстрадын шэглэлэй хүгжэм һайн хүгжэнэ, тиимэһээ Монголдо ажаллахадаа, өөрөөшье зохёохы талаар улам хүгжэхэ болоноб. Тэндэ өөрын абьябуулгын студи нээхэ хүсэлтэйб. Теэд студийнгаа филиал шэнги байра Улаан-Үдэдэ байгуулбал, һайн байгаа. Хаража үзэхэб.

- Зай, тиимэһээ саашадаа ульгам буряад хэлээ мартангүй, буряад хүгжэм дуунуудаа олоор зохёожол байхыешни үнэн зүрхэнһөө хүсэе.

Ешигма ЦЫБЕНОВА
бэлдэбэ.

Аха нүхэр тухай үгэ

Бата-Мүнхэд телефоноор хонходоходо, нэгэ бага болоод, бардаастай шанга хоолойгоор:

- Д-да! - гэжэрхихэ. Тиихэднэ ехэл сүлөөгүй үеднэ дайралдаба хаб, мүртэйхэн хөөрэлдөөн болохогүйнэ ха гэжэ ханажашье боломоор. Гэхэтэй хамта тэрэнэй абьянининь аалин намдуу боложо, түни түбшэнөөр, яаралгүйхэн тантай хөөрэлдэхэ. Танһаа түрүүн шагнуураа табихагүй.

Туулган бартай типографитай тэрэ сагай редакцияда бэе махабадаа гамнангүй хүдэлжэ, сүлөө забгүй, ходол сагаа химгадажа ябахандаа, «Д-да!» гэдэг абаринь заншал боложо үлэшэнхэйл ха гэжэ ханагшаб.

ОРЬЁЛМО
ЗОХЁОХЫ
АБЬЯАСТАЙ

АЖАЛАЙН НЭГЭ ҮДЭР

Минии хүдэлжэ эхилхэдэ, Бата-Мүнхэ Раднажаб Бадмаевич Бимбаевтай редакциин оршуулгын таһагта хүдэлдэг хэн. Раднажаб Бадмаевич Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ «Буряад-Монголой үнэн» газетын редактораар хүдэлхэн, редакциин бүхы ажалье алишье талаһаань һайн мэдэхэ хүн ябаа.

Тиихэдэ гал залуу наһандаа ябаһан Бата-Мүнхэ «Бурядай залуушуул» газетын редакцияда арбаад жэлдэ хүдэлжэ, оршуулагшын орёо ажалье шудалжа, яһала дүршэл шадбаритай болоһон хүн «Буряад үнэндэ» эрээ. Тиигэбшье Раднажаб Бадмаевичаа үнэтэ багшамни гэжэ мүнөөшье һайханаар дурсажа ябадаг юм.

Үдэрэйнгөө нормо яажашье һаань дүүргэхэ ханаагай, шадалаараа эртэлжэ ерэхэдшнн, оршуулгая хэжэ эхилхэн Бата-Мүнхын абьян холоһоо дууджа байдаг бэлэй.

Бата-Мүнхэмнай оршуулгая саарһан дээрэ бэшээд, тэрэнэе машинисткэнүүдтэ үгэжэ, хэзээ сохихынь хүлээдэг хүн бэшэ, телетайпай миндаһан дээрэнэе сэхэ алдуу эндүүгүйгөөр оршуулан уншадаг шадбаритай хэн. Ушар тиимһээ ажалайн бүтээсэ эрид түргэдэжэ, халаанайнгаа туршада юрын хүдэлмэрилэгшэдһөө хэдэ дахин ехэ ажал бүтээдэг бэлэй.

Коммунист партиин съезд, Бүхэсоюзна партийна конференци, КПСС-эй ЦК-гай Пленум гэхэ мэтэ ехэ үйлэ хэрэгүүдэй болоходо, газетэмнай гансал оршуулгын материалнуудаар дүүргэгдэдэг байгаа. Тэрэ ехэ ажал охорхон саг соо бүтээхын тулада штатна хүдэлмэрилэгшэдһөө гадна, хажуу тээһээ нарин мэргэжэлтэд - эрдэмтэд, уран зохёолшоод, поэдууд уригдадаг байгаа. Эрдэмтэд Лубсан Доржиевич Шагдаров, Цырен-Даша Бадмаевич Будаев, Гармажаб Лудупович Санжиев, радиогой ахамад редактор Сэрэн Бадмаевич Бальжинмаев гэхэ шээһэн нэрлэхэ болоо һаа, олон даа.

Эгээл тиимэ үдэрнүүдэй нэгэндэ Бата-Мүнхэмнай 38 хуудаһа оршуулан юмшибы даа. Тиихэдэ үдэрэй нормо 6 хуудаһан, оршуулагшад 10 хуудаһа хэдэг байгаа.

Энэ гансал Бата-Мүнхын туйлбари бэшэ, хэлэжэ байхада гээгдэнгүй сохидог машинисткэнүүдэй ехэ амжалта гэбэл, багаханшье алдуу болохогүй. Юуб гэхэдэ, бэшэдэг машинингһаа үзэг оложо ядажа, ганса хургаараа хаджажа байгаа һаань, Бата-Мүнхын уураг тархин болбосоруулга тухай хэн мэдэхэ байгаа даа.

Бата-Мүнхэ Жигжитович мүнглиг сайбар үнгэтэй каракуль захатай пальто, мүн тиимэл арһаар оёгдоһон үндэр папаха малгай үмдэнхэй, томоотой янзаар ябадаг хэн. «Үнэнэйхид» бэе бэе гасаалжа, наада энеэдэ гаргажа ядадаг бэшэ

һэмнай даа. Тэрэ малгайһаань боложо юм гү, али машинисткэнүүдэй кабинет соо орожо, ходо диктовалжа байдаг, аха захань болодог хадань юм гү, бү мэдэе, нэгэниинь Бата-Мүнхээ «һамгадай генерал» гэжэ хорыень малтаба ха. Тэрэндэнэ Бата-Мүнхэ огто дураа гутаагүй, баяртай, тэдэн тээшээ нэнгэнги байхадань, тэрэ нэрэнэ дамжаран халдангүй мартагдшоо юм.

Иимэ сэрхэнүүд, иимэ бэрхэнүүд, аха хүнэй хэнэе ажалье амжалтаар тэдхэжэ байһан басагадаа Бата-Мүнхын хүндэлдэг байһые энэ ушар гэршэлнэ бэшэ гү?!

Тэрэ үедэ машинисткэнүүдээр Сэсэгма Баторова, Бальжинма Цыренова, Баярма Мижитова, Татьяна Цыренова, Татьяна Чимитова Баярма Жимбаева, Гэсэгма Доржиева, Людмила Цыденова гэгшэд хүдэлжэ байгаал даа. Ямар залууханууд, ямар һайханууд байгаа даа, эрэ хүнэй һүр хүлдэ үргэжэ ябадаг түрэлки буряад басагаднай.

ЗАЛУУ НА НАНАЙ ОХИН

«Залуу хүнэй зали ехэ» гэжэ хуушанай үгэ байдаг. Тэршээ тииргэн, эдэбхи ехэтэй, ажал хээд эсэхээ мэдэхгүй, уридаашаншье, барилдаашаншье болохо дуратай, сэдхэлээрээ уран шүлэгшэһье байха ханаагай, энеэдэ наада бэдэржэ ябаһанаа хүн бүхэн ханадаг ёһотой.

Нээрээшье, залуу наһанай охин гэжэ ондоохон байгаал даа. Иимэ эршэмтэйгээр ажаллаад, Бата-Мүнхэ гэртээ ошохоёо ярадаггүй, бокс, барилдаан гэхэ шээһэн спортын ямар нэгэн мүрьсөө харахаяа түхээрхэ. Бальжима Бадмаевнамнай зэргэшээ морин шэнги ходол үбгэнтээ суг ябадаг һэмнай даа.

Хоюулан мүрьсөө хараад, хүнин тэн багал гэртээ хүрдэг хэн гэбье даа. Үглөө үглөөгүүрын Бата-Мүнхэмнай үнгэрэгшэ үдэһын мүрьсөөнэй дүн бэшэжэ, тушаажархихан байхал даа. Иигэжэл хүдэлхэнэй ашаар республикнһаа үсөөхэн спортивна журналистнуудай дунда Бата-Мүнхэмнай бата нуурияа эзэлхэн гээшэ.

«Пайн хүнһөө һабагша татаха» гэнэн буряад арадаймань сэсэн үгэ, эхэ эсэгын захяа байдаг. Спорт дэмжэхэ, дэлгэрүүлэхэ талаар Бата-Мүнхэтээ суг ябажа, Бальжимын хэнэе ажалье баһа тэмдэглэгдээ юм. 2010 оной октябриин 29-дэ республикнһаа Спорткомитетэй гаргаһан захиралтаар Бальжима Бадмаевна Жигжитова «Спортдо габьяатай байһанай түлөө» медалаар шагнагданхай.

Залуудаа Бальжимын Улаан-Удын горсоведэй депутат ябаһан ушарын гансашье спортдо бэшэ, ажалдаашье, гэртээшье эршэ түгэс хүдэлдэг, эдэбхи ехэтэй, зон нүхэдтөө хүндэтэй, ажалша коллективэй дэмжэлгэтэй ябаһанайн гэршэ болоно гээд тухайлаа.

УГАА У НАНДА ХАЯАГҮЙ

Үхибүү хүмүүжүүлхэ гээшэ хэр угһаа арсалдаатай асуудал. Үхибүү заража болохогүй, зүрхээ эдихэ гээд зарим түрэлхид дура зоргон соонь табижа, «һула табихан һур, дэмы табихан дээһэн» болгохо ушар али олон үзэгдэдэг ааб даа.

Дахажа ябаха Хандама, Сэрэнжаб, Памасэрэн эгшэнэр, дахуулжа ябаха Батажаб, Манзаргаша дүүнэрын, эсэгнэ, Сэндэмэ эжинь Бата-Мүнхэдэ булта байгаа. Харин дураараа ябаха саг байгаагүй. Хүлдэ ороһон саһһаа эгшэнээрээ дахажа, хони адуулалсаа. Мориной жолоо диилэхэ болоходо, 1945 онһоо хониной һу отараһаа брынээ хэһын тула колхозой центр абаашажа, ажалта үдэр хаалгадаг болоһон. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай араталын ажалай ветеран манай дунда ябана бшуу.

Байһан зөөри зөөшээ коммунада тушаагаад, хамтын мянга гаран хони харадаг болоһон, ажалша бэрхэ Оргодой Бодонгууд угай Жабай Жэгжэдэй бүлэдэ 1936 оной алтан намарай эхиндэ Агын тойрогой Шандали нотагта Бата-Мүнхэ түрөө. Балшар наһаниинь Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай шэрүүн жэлнүүдтэ тулалдаа. Харюусалга гээшье эхын умай сооһоо шахуу даагаа гэхэдэ, ехэ алдуу болохогүй. Тиимэл хадаа энэ дэлхэйһээ халитараа ажалгүй ябажа шадхагүй хүн гээд ханагшаб.

Мүнөө, наһанайнгаа амаралтада үни гаранхайшье һаань, бэшэһэн статья, очеркнүүднэ сонинной хуудаһанда таһардаггүй, бүгэдэ зоной анхарал татаһаар шуу. Тэрэнэй гуурһан дороһоо мүнделхэн статьянууд, корреспондентинүүд, зураглалууд, очеркнүүд темээ гүйсэд дүүрэнээр элрхэйлэн харуулаһаараа, уран һайханай шэнжэ шанараараа, уран хурса, жэнхэни баян буряад хэлээрээ, ажабайдалые гүнзэгы һайнаар мэдэдгээрээ, өөрсэ янзын шэнжэлхы, зохёохы хандасаараа шалгардаг юм.

Бата-Мүнхэ Жигжитович аялга һайхан дуу хүгжэмдэ дуратай юм. Аяла хонгор 19 наһатайдаа Улаан-Үдэ һурахаяа ерэхэдэ, үетэн нүхэдөөрөө - Яруунын Тэлэмбэһээ Доржо Дагбаев, Ойхон аралһаа Володя Барюнаев, Сэлэнгэһээ Вася Будожанов гэгшэдтэй оперно театр ошожо, дэлхэйн болон совет классикн оперонуудые шагнаха дуратай байгаа. Ходо ябажа, классическа хүгжэм зарим тэды ойлгодог болоходо, бури һонирхоо һааб даа. Бурядай оперно театрта табигдадаг суута итальян, француз, немец, поляк, ород композиторнуудай оперонуудые, опереттнүүдые яһала шагнаһан байна.

Ушар иимһээ манай элитэ ехэ дуушар Лхасаран Линховоин, Ким Базарсадаев, Вячеслав Бальжинмаев, мэдээжэ композитор Базар Цырендашиев, алдарт пианист Дарима Линховоин болон бусад тухай зураглалуудые, очеркнүүдые Бата-Мүнхэ Жигжитов бэшэжэ, элдэб сонинуудта толилуулан, номууд соогоо хэлбүүлхэн байха.

Буряад, монгол хүгжэмэй, аялга һайхан дуунай концертнүүдһээ хэды олон репортаж бэшээгүйб даа?! Пүүлэй жэлнүүдтэ манай суута концертмейстер, Россиин арадай артистка Дарима Линховоинэй эмхидхэн үнгэргэдэг «Гранд-классик» гэнэн проектнүүд Бурядай оперно театрай бэлигтэй бэрхэ залуу дуушад - Улаан-Удын хүгжэмэй колледж дүүргэдэ, ороной консерваторинуудта һураһан Бэлигма Ринчинова, Марина Ханхалаева, Бадма Гомбожапов, Намхайн Мүнх-Зула, Аюна Базаргуева, Эдуард Жагбаев, Доржо Шагдууров, Ольга Жигмитова, Вера Васильева, мүн ондоо хотонуудай хүгжэмтэ, оперно театруудта хүдэлдэг Чингис Аюшеев, Константин Буинов, Шагдар Зондуйев, Евгений Балданов болон бусад ай оюун бэлигтэй урган хүгжэлтэ тухай уншагшадтаа, үргэн олоһонитэдэ дуулгажа, хөөржэ байдаг юм.

гэхэ шээһэн оршуулан номуудын олон ааб даа. «Зоной зол заяан», «Алтан тоонтын магтаал» гэжэ хоёр томо боти ном һүүлэй жэлнүүдтэ хэблүүлэнхэй. Үшөө хэблүүлхэ номуудын бэлдээтэй материалнууд абдар соонь ехэ байха. Ажалша, малша, баатар хүнүүдэй алдар соһые суурхуулан эдэ номуудын үргэн ниитэ уншагшадта хүргэгдэнхэй.

Буряад Республикн Пураалсалай болон эрдэм ухаанай министрствын һайшаан дэмжэлгээр 2006 ондо «Буряад хэлэн» гэжэ электронно ном гаргалтада Бата-Мүнхэ хабаадаһан байгаа. Республикн хүдөөгэй бүхы аймагуудай элитэ ехэ, гайхамшадта хүнүүд тухай, Буряадуудай (хори, эхирэд, булгад, хонгоодор, сонгоол, сартуул) уг гарбал тухай, Забайкалийн хизаарай, Эрхүү можын, Буряад ороной нотагуудай, хада уулануудай, гол мүрэнүүдэй нэрэнүүд тухай бэлгүүд тушаа ханамжануудаа тэрэ бэшэһэн байна.

Ахалагша оршуулагшаар, таһагые даагшаар ажаллаһанай удаа зургаан хэлдэ «Буряад үнэн» сонинэй харюусалгата секретаряар гэхэ гү, али «штабай» даргаар хүдлөөд, наһанайнгаа амаралтада гарахандаа, Буряад Республикн Президентын Зарлигаар Б-М.Ж.Жигжитов 1996 ондо республикн Президент болон Правительствын Захиргаанай дэргэдэ Гүрэнэй оршуулгын албание эмхидхэн байгуулаад, 3 жэлэй туршада хүтэлбэрилөө хэн. Мүнөө тус албан Бурядай Президентын Зарлигуудые, Правительствын Тогтоолнуудые, Арадай Хуралай Хуулинуудые буряад хэлэндэ оршуулдаг юм.

Б-М.Жигжитов спортын темээр мэргэжэлнэ журналист гэжэ мэдээжэ. Тэрэ гансал сониной хуудаһанда бэшэдэг бэшэ, ходо телевидени болон радиоогоор үгэ хэлэдэг, мэдээлнүүдые хэдэг хэн.

1980 ондо Москвада болоһон XX Олимпин наадануудта бэлдэлгэдэ, тэрэниие үнгэргэгдээ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнгаа түлөө тэрэ «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медалаар шагнагдаа хэн. Энгэртээ зүүдэг «Россиин спортын ветеран» гэдэг тэмдэгтэ, «Буряад Республикн спортдо габьяатай байһанай түлөө» медалыа хүртэнхэй.

Тэрэ шээһэн «БМ барилсаһанай түлөө», «Ажалай ветеран», «1941-1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ шэн габьяата ажалай түлөө», Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда фашист Германие илаһанай 60 ба 65 жэлэй ойн баярай медалинуудаар, Хүндэллэй орденээр шагнагданхай.

Бата-Мүнхэ Жигжитовичэй зохёохы ажал ябуулгые гүрэн түрэ үндэрөөр сэгнэнхэй. Буряад Республикн, Агын тойрогой экономика болон соһые хүгжөөлдэг горитой хубитага оруулһанайн түлөө Бата-Мүнхэ Жигжитович Жигжитовтэ «Бурядай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ», «Россиин Федерациин соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ», «Агын Бурядай автономито тойрогой соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэнэн хүндэтэ нэрэ зэргэнүүд олгогдонхой. Бурядай журналистикые хүгжөөлдэг габьяатай байһанайнгаа түлөө тэрэ Ярослав Гашегай нэрэмжэтэ шангай лауреат болонхой.

Баатар Баясхалан гэжэ нэрэтэй хоёр хүбүүдэйнгээ гарыень ганзагада, хүлыень дүрөөдэ хүргэһэн Жигжитовтэнэй бүлэ табан ашанарайнгаа гэрлэжэ, үхибүүдтэй болохыень хаража, баясажа ябахыень үрэнэбди.

Тимофей НИМБУЕВ, Россиин Журналистнуудай холбооной гэшүүн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүдөөгэй зунай спортын I нааданда хабаадагшадые Эздын аймагай түб - Петропавловка хуурида угталгын үедэ. (1986 он).

С.БАЛДУЕВАЙ фото.

Дамбинима ЦЫРЕНДАШИЕВ

БУРЯД-МОНГОЛ АРАДАЙ БОРО АРГА

(Үргэлжлэл. Эхинийн августын 11-нэй, 18-най, 25-най дугаарнуудта).

Энэндэ нэгэ боломоор боро дом арга байдаг. Хурган сайһаа арсажа, шара хирлиисэ сай уха ёһотой. Шаарыень хатаагаад суглуулха. Тэрээгээрэ дэрэ хээд, дэрлэжэ унтахада, угаа тунатай.

Ая үбһые түүгээд, нара харуулангүй, хүүдэртэ хатаагаад, буурсагыень шобторжо абаад, гуталайнгаа дүрэмхэ болгон дэбдихэ.

Иигэжэ хэдэн нараар ябаха хэрэгтэй. Мүн лэ ото шаараяа дэрлэхэ шухала. Шунанай дараса ябан заабол буудагынь үнэн.

Хүл нюсэгөөр ябаханда, ехэ найн. Эхэ дэлхэйтээ хүнэй бэе махабад хүлэйнгөө улаар дамжан харилсана ха юм.

Урданай балар саһаа эхилээд, баряшанар лэ зоноо аргалжа абажа ябаһан гэхэдэ болохо. Баряшанар гээшэ түрэлхиин тусгаар бэлигтэй зон байгаа. Эдэнэр бөөдэл адирхуу угаа дамжадаг гуримтай. Баряша угтайб гээд, өөрөө тишээ гэмтэнхэй аргалшадат үгы һэн. Залуухан байхадань, нимэ угтание бөөгөөр шанар хэжэ, баряшалха эрхэ олгодог юм.

Энэ ёһололые «шандаруу нэрэхэ» гэжэ нэрлэдэг гээшэ. Баряша бүхэн угаа хүндэлжэ, үргэл хэдэг гуримтай юм. Яһанай гэмтэнхэйе

баряша эдэгээхэ гээшэ мэргэжлэйнь гол түлэбэнь болоно. Тэрэнэй хажуугаар гараа тулгардаха, мяха балсангаа басарха, үе мүсөө булгарха, эльгэ бөөрөө эбэрхэ гэхэ мэтэ гэмтэнхэйһээ дулдыһан үбшэнүүд баряшаар аргалагдадаг һэн. Эрдэм ухаанай эршэтэйгээр хүгжэнги мүнөөнэй сагта баряшын үүргэ шухала шэгтээ, зондо хэрэгтэй зандаа байһаар.

«ШАНДАРУУ НЭРЭХЭ» ГЭЖЭ ДУУЛАА БЭН ГҮТ?

Бэрхэ баряшанар ганса гэмтэнхэйе баряша аргалхааа гадна, ондоо үбшэнүүдые анагаадаг ушар али олон. Элдэб янзын санхануудые (эдиһэнэй, эльгэнэй), мүн хүйтэ абаһанһаа хүжэрһэн бөөрын, сабын хии үбшэн гэхэ мэтэ үбшэниие эдэгээхэ онол аргаа олоод лэ байдаг гэхэ юм. Баряшанар арадайнгаа боро аргые эрхим найнаар мэдэдэг, энээнээ шудалһан тусгаар янзын мэргэжэлтэд гээшэ.

Баряша бүхэн уг дамжан ерэнэн элдэб янзын дүрэ хэрэглэжэ аргалдаг. Сэбзэнэй Базар гэжэ Ага нютагай баруун үзүүртэ суутай болоһон баряша ХХ зуунай эхээр ажаһууһан. Хүндэ ашаатай тэргын сахариг доро даруулжа, хабһаа бута хяа хүрөөд, амилжа

ядажа байһан хүниие урдаа буруу харуулжа хуулгаад, мүнгэн гааһаар тамхи татажа байтараа, тэрэ халуун гааһаараа далын хоорондо гэнтэ хайражархихадань, тэрэ хүниинь сошоод, хитагад гэхэдэнь, хухараад, зосоошоо ороһон хабһануудынь түригдэжэ, газаашаа дэлбыхэдэнь, одоол баряша, яһыень эблүүлбэ. Энэ Базар баряша бишыхан ябаад, хониной сэмгэнэй хүүжын яһа хэдэн хэһэг болотор сохёод, зөөлэхэн арһан туулмаг соо хээд, газааһаань баряша, эблүүлжэ наададаг һэн гэлсэхэ.

Модо отолжо байтараа, модондо толгойгоо сохюулаад, дүймгэй болоһон хүниие гэшэгэнээтэй, хара шоройтой газарта гэдэргэнь харуулжа хэбтүүлээд, толгойнь хулхайдэ (затылок) тааруу хонхор малтаад, тэрээн соогоо тархиинь хээд, шоройгоор нягталаад, модон мунсаар нара зүб шангаар тойруулжа газар сохиходонь, тэрэ хүниинь мунсадаха бүхэндэнь нюдөө далтиржа, тэсэн ядажа хэбтэһэн ха. Тиигээд барихаар байтарынь, һэнэг орожо, яһала зоний зэргэдэ ороһон юм гэхэ.

Хорёод жэл үнгэршэбэ ха. Сагаан-Уулын Батаболот гэжэ баряшын иигэжэ толгойгоо үбдэдэг хүниие Орловскын рудник дээрэ аргалхыень би өөрөө үзэһэн байһаб. Тэрэнэ эдэгээ һэн.

Бэрхэлдээд, түрээжэ ядаһан эхэнэрые бэрхэшээлһэнь хаха-

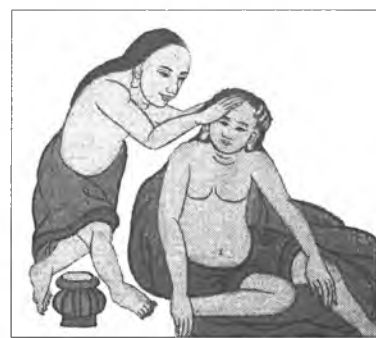
суулдаг тусгаар дүрэгэншье байһан юм. Урда-Ага нютагай Шагдарай Сэбзэн гэжэ үбгэжөөл олон лэ нарайе абаһан ха. Бэрхэлиһэн эхэ хүүгэн хоёрые олыел абарһан гэлсэхэ. Иигэжэ арадай акушер ябаһан, олон эхэнэрые хүүгэдтэйн абарһан, тусгаар хоморой зон газар нютагта ганса нэгээрэ ябажа, зоноо абарһан тухайнь хэлсэдэг гээшэ. Харин мүнөө сагта нимэ шадабаритай хүн байгааһые һаа, бээ нюудаг юм бээ. Эхын гэдэһэ хахалаад (кесеровэ сечени) хүүгыень абадаг мүнөөнэй бэлэн аргын байһаар байтар, хэн энэ руу оролсохонь даа.

Хуянша - ууса нюргаяа, шэлэ хүзүүгээ, бэшэшые хуянгуудаа даража, нюхажа аргалдаг годигор модон. Урданай зон хуяншые

ХУЯНША - ГАРЗАГҮЙ, ЯМБА ТОЙБОГҮЙ ЗЭВСЭГ

хайнаар сэгнэжэ хэлэдэг: гарза гаргашагүй, гар доро хододоо бэлэн байдаг, ямба тойбогүй аргалха зэбсэг мүн. Энэдхэгэй даяанша ламын модоор хэһэн хуянша амидыраад, хүзүү, нюргаарань годиржо, матаржа байгаа һэн гээд, англин эрдэмтэн ехээр гайханаа дамжуулха.

Чингис хаантай уулзахаяа Эжэл (Волга) мурэнэй эрьһээ Самарканд хото Субадай баатар 13

хоног үдэр хүнигүй хазаар морёор ябаха ербэ. Хаантаяа уулзажа, гурбан хоног соо һэтэ ярилдаба. Эсэһэн бэеынгээ хуянгуудые эрбэс түхэлэй хуяншаар даража, Субадай баатар бэе махабадаа нэргээбэ. Чингис хаан барас янзаар урлаһан хуяншаар мүн лэ өөрыгөө хуяншадаба. Луу, могой, эрбэс, барас, арсалан дүрсэтэй хуянша - бүһэтэнэй, гүрбэл дүрсэтэй хуянша - эхэнэрэй гэдэг.

Моринһоо буунгүй, үдэр хүнигүй гүйлгэдэг монголшууд хуяншые үргэнөөр хэрэглэдэг байгаа. Өөрөө өөртөө хэдэг массаж мүнөөшые хэрэглээ һаа, үлүү болохогүйнь лабтай.

«СҮҮГЭЛЭЙ ДАСАН» ГЭҺЭН НОМНОО АБТАБА.

(Үргэлжлэлэнь хожом гараха).

ЗОЛОТЫЕ ЧЕТКИ

Словарь с комментариями

(Үргэлжлэл. Эхинийн августын 11-нэй, 18-най, 25-най дугаарнуудта).

Саашадаа юун болохонь, мүнөө дээрээ мэдэгдэнэгүй.

* Панчен-Эртни - второе лицо в иерархии тибетского буддизма. Первый Панчен-Эртни был перерождением одного из двух ближайших учеников самого Цзонхавы-Хайдуб-дэжэ. Панчен, заимствованное с санскрита слово, означает «великий ученый». Панчен-лама считается перевоплощением бога Амитабхи на земле. На сегодняшний день по Земле прошли десять панчен-лам. Если обратиться к биографии десятиго панчен-ламы, то он, до посвящения в монашеский сан, носил имя Гомбоцидань. Он родился 3 февраля 1938 года в семье тибетского крестьянина в волости Вэньцзу, уезде Сюньхуа, провинции Цинхай. Когда ему было 3 года, он был объявлен перерождением Панчен-ламы IX, а утвердился в сане 3 июня 1949 года по приказу президента КНР. 10 августа 1949 года в храме Гумбум (по кит. Тазрсы) состоялся обряд возведения в сан и он получил монашеское имя Лобсан Принцэй-лхунтруп Чоэки Гялцань.

Панчен-Эртни был видным деятелем ламаистской церкви. Он обладал глубокими знаниями буддийских канонів. В 1956 году Варанасский университет Индии присвоил ему звание Почетного доктора буддизма. В 1958 году во время диспута об истинности буддийских канонів, проходив-

шего в монастыре Ташилхумпо, Панчен-Эртни был удостоен ученого звания «гецин». По его инициативе была создана Высшая буддийская семинария. Он был первым директором.

Панчен-лама был крупным государственным деятелем, человеком широкой души, прямым, честным и милосердным. Однако в годы «культурной революции» в Китае подвергся несправедливым гонениям. Панчен-Эртни скончался 28 января 1989 года, в возрасте 51 года.

Сейчас в Тибете на месте XI Панчен-ламы претендуют два мальчика. Одного, которого предложил сам Далай-лама XIV, зовут Гедун Чоки Ньима. Но китайские власти против данной кандидатуры и заключили мальчика в тюрьму. Известно, что при поиске реинкарнации великих лам учитываются тайные намеки, описанные в старинных манускриптах, другие мистические знамения. Соблюдались неукоснительно все эти правила или нет, но официальный Пекин предложил и одобрил кандидатуру другого мальчика, которого зовут Гялцен Норбу. Оба мальчика одноподки, с 1989 г. Как обстоять будет дело дальше – покажет время.

Бараадинар - Бараади буддана - (санск. пратьекабудды). Гансаараа, гансал өөрынгөө мэдэсээр, гансал өөрынгөө буянда найдажа, бурхан болохын зам бэдэржэ ябаһан зон. Тэдэнэр тон ехэ буянтай, эхэ зургаан зүйл хамаг амитанай эрбелдэжэ байдаг Сансарын хүрдэһөө

мултаржа гараһан хүнүүд. Бага хүлгэнэй ёһоор (Хинаянада) бодисаданар гэжэ тоологдодог. Гэбэшые Ехэ хүлгэнэй ёһоор (Махаянада) тэдэ бодисанарһаа гажа буруу зорилготой гэжэ үзэгдэдэг.

Юундэб гэхэдэ, Махаянада бодисада гээшэ тон түрүүн өөртөө бэшэ, бусадта туһалхын түлөө бурхан болохо гэнэ. Бурхан болохо шадаха буянтай болоһоншые һаа, нирваанда орохоё яарадаггүй, эрьбээд лэ эхэ б зүйл амитан соо түрээжэ, бэшэ зоние зүб зам руу шэглүүлжэ, буян хэхэдэнь туһалжа байдаг. Жэшээнэ, Далай-ламые Арьяа-Баала бурхан бэээрээ заларжа ябана гэдэг.

* Пратьекабудды - самостоятельно идущие к просветлению существа, сумевшие вырваться из круга кармы, в котором крутятся все шесть видов живых существ. Они, благодаря накопленным благдеяниям, могут беспрепятственно встречаться и общаться с богами. В Хинаяне их считают бодхисатвами. Однако в Махаяне они не только не могут быть бодхисатвами, а рассматриваются как совершенно противоположные идеалам бодхисатвы существа. Почему? Потому что бодхисатва печется о других, а пратьекабудда сосредотачивается только на себе. Бодхисатва практически достиг нирваны, но он сознательно остается с людьми в мире сансары, чтобы облегчить страдания других, указать им на путь спасения. Например, Далай-лама считается эманацией Авалокитешвары на земле.

Боди сэдхэл - (санск. бодхи-читта) 2 янзын байдаг: юрын ба хогоосон шанарай. Юрын боди сэдхэл ямар бэ гэхэдэ - ехэ тэниглэн, энэ тэрэ оршон байдалда боложо байһан юумэндэ хүдэлжэ, уураа хүрэхэгүй, хамаг амитанда найниие хүсэжэ, шадаа һаа, туһалжа, зааханааршые һаа, зобожо ябаһан хүндэ тэдхэмжэ үзүүлхые бодохо, тэрэ тоодо урин зөөлэн үгөөр, зохид хандасаар хүнэй ханаа заһажа ябадаг хүнэй сэдхэл болоно.

Иимэ хүнүүд тон түрүүн өөр тухайгаа бододоггүй, тэдэнэр бэшэ зоной түлөө оролдодог. Гэбэшые юрын хүн хэдышые боди сэдхэлтэй байгаа һаа, бүхы зобожо ябаһан хүнүүдтэ туһалжа шадахагүй байна. Тэрэ нэгэ гү, али 3-4 гуйраншанда үгэхэ мүнгэтэй, теэд гуйраншад хэдэн зуу, мянга байхадань, булгыень хангааха аргагүй. Юрын боди сэдхэл үндэр шатын боди сэдхэл болохо «хогоосон шанар» гээшые олохо ябадалда түрүүшын алхам бододог.

Хогоосон шанарай боди сэдхэл гээшэ юун бэ гэхэдэ - өөр тушаагаа огто бодохоёо болижо, бэшэ амитанай түлөө ами наһаа гамнангүй, шадаал һаа, олон хүндэ туһалха хүсэ шадалтай болохын тула, түргэн бурхан болохо гэжэ оролдодог сэдхэл.

Юрэнхыдөө, бурханай номдо оршолоной байдалые зоболон гэжэ нэрлэдэг. Зоболон хаанаһаа би болоноб гэхэдэ - хүн өөртөө үлүү дуратай байһанһаа, өөрынгөө «би» гээшые ехээр хайрлаһанһаа

Любовь НАМЖИЛОН

болоно. Тиин найн ажаһууха, жаргаха, сэнгэхэ, гоёор хубсалха, амтатай юумэ эдихэ ёһотойб гэжэ хананабди. Тэрэнэйнгээ хүсэлдөөгүй хаань, уур сухалаа хүрэнэбди, найн байһан зондо атаарханабди, амжалтадань баярлахын орондо - хара ханаагаар тэрэндэ мууе хүсэнэбди, ажал хэрэгэйн доройтоходо - досоогоо ехээр баярлажа ябанабди.

Ехэ үндэр ханаатай, бээ дээгүүр баряад, бэшэ зоние доромжолдог хүнүүд бүри ехэр зободог. Юумэн бүхэндэ өөрыгөө сайруулаад, бэшэ хүндэ зэмээ тохожо, ямаршые гэм хээгүй хүниие хардажа, түрмэ шорондо хуулгаад, бээ ямар сэсэн гээшэбди, иихэдээл шадаба гээшэб г.м. өөрыгөө сэгнэдэг зон байха. Теэд хүүлдэнь тэрэ хэды шэнээн зоболон болохо ерэхэб гэжэ ханаандаашые оруулнагүй ха юм даа.

Хара ханаан, хорото сэдхэл, хомхой сэдхэл, өөртөө үлүүсэ дуратай байлга - эдэ зоболон асардаг гэжэ ойлгохонь шухала. Гэбэшые, тэрэниие ойлгоодшые, юушые хэнгүй байгаа һаа, боди сэдхэл өөрөө бии болохогүй. Тиимын тула, хара ханаан хүниие зобоогоод лэ байха, тон түрүүн бурханай ном соносохо, тиигээд үдэр бүриингөө байдалда тэрэнээ баримталха хэрэгтэй. Ондоогоор хэлэхэдэ, «би», «минни» гээшые бултанһаа дээрэ үргэжэ, бэшэ хүниие, байгаалие гамнадаггүй хүн бурханда зальбархадаа, ехэ буян олоноб гэжэ бээ мэхэлээгүй хаань дээрэ.

(Үргэлжлэлэнь хожом гараха).

Наяар физкультурын хэшээл ондоо болохо. Россин Федерациин Пуралсалай болон эрдэм ухаанай министерствын мэдээсэлээр, физкультурын хэшээлэй орондо үхибүүд гимнастикада, фитнесэ ябах.

Россин фитнес-аэробикын болон гимнастикын федерацинуудтай тус министерство иимэ хэлсээ баталхаяа бэлдэлгэ үнгэргэжэ бай-

Нуралсалай жэлые угтуулан

байна. Үшөө тиихэдэ программын гол удха ойлгогдоногүй.

«Фитнесэй болон гимнастикын хэшээлүүдые нэмэлтэ хэшээл гээд үнгэргэхэ байгаа. Заал хаа физкультурын хэшээл фитнесээр хэлгэхэ гээ хаа, буруу байха гэжэ хананаб. Программа соо ганса басагад тухай хэлэгдэнэ. Харин хубүүд юу хэхэб гэжэ ойлгохоор бэшэ», - гэжэ «Школа Романо-

Улаан-Удын 60-дахи хургуулийн багша Елена Васильева хэлэнэ.

Пургуулийн хурагшад иимэ шэнэлэлтэнүүдтэ дуратай байна. Тэдэнэй олонхинь физкультурын хэшээлдэ дурагуй юм.

«Би физкультурын орондо фитнесэ ябах дуратай байгаа», - гэжэ Улаан-Удын 19-дэхи хургуулийн хурагша Бутид Дандарова хэлэнэ.

Мүнөө тиихэдэ федеральна түбтэ тус программа бэлдэжэ байна. Бүхэроссин гимнастикын федерациин түрүүлэгшэ Ирина Винер, фитнес-аэробикын федерациин түрүүлэгшэ Ольга Слуцкер өөрингөө программуудаа Россин Федерациин Пуралсалай болон эрдэм ухаанай министрствэдэ дамжуулан.

Эржена БАТОРОВА.

АВТОРАЙ ФОТО-ЗУРАГ ДЭЭРЭ: мүнөө үсын заншалта физкультурын хэшээлүүд хуушараа.

ФИЗКУЛЬТУРЫН ОРОНДО ФИТНЕС?..

на. Эдир классууднаа үхибүүдые гимнастикаар хонирхуулжа эхилхэ. Томо классуудай басагадта фитнес-аэробикын хэшээлүүд эмхидхэгдэхэ.

Захиргаанайхидай тэмдэглээр, мүнөөнэй физкультурын хэшээл хуушараа. Пурагшад турник дээрэ бээ үргэлгэ, дэбхэрэлгэ гэхэ мэтээр хонирхоногүй. Мүнөө үсын шэнэлтэнүүдэй хүсөөр

үхибүүд спортоор хонирхожо эхилхэ ёһотой.

Үшөө тиихэдэ физкультурын хэшээлэй часы олон болгохо гэжэ хараалагдана. Пуралсалай шэнэ стандартаар нэгэ хэды предмедүүдэй часы үсөөн болгохо, физкультурын часы олон болгохо.

«Үсгэлдэр басаганаймни суглаан үнгэрөө. Тэндэ багшань иигэжэ

хэлээ: «Уншалгын хэшээлэй часы үсөөн болгохо, харин физкультурын часы олон болгохо». Бидэнэр иимэ мэдээсэлдэ ехэ гайхаабди. Харин багшамнай өөрөө гайхашоод байгаа», - гэжэ 2-дохи класта хурадаг Алина Николаевагай эжы Ирина хэлэнэ.

Физкультурын багшанар баһал дураа гутана. Мүнөөнэй багшанар иимэ шэнэлэлтэнүүдтэ бэлэн бэшэ

ва» гэхэн спортивна бүлгэмэй түлөөлэгшэ Дмитрий Тубчинов хэлэнэ.

«Миний ханахада, тиймэшье муу бэшэ. Фитнес ба гимнастика хоёрой хүсөөр үхибүүдые спортоор хонирхуулха арга бии болохо. Харин яагаад иимэ шэнэлэлтэнүүдые хургуули соогуур бэлүүлэгдэхэб гэжэ ойлгогдоногүй. Тон шэнэ программа хэрэгтэй», - гэжэ

хүүлэй үедэ ажалаар хангалгын республиканска түбэй программунуудай хэмжээндэ олон залуушуул олзо эрхилэгшэд болоо. Тэдэнэй тоодо Татьяна СОКОЛОВА ороно. Залуу олзо эрхилэгшэ өөрын хатарай хургуули нээгээ.

«Би өөрөө Эрхүү хотодо ажалуудаг байгаа. Харин амаралтынгаа үедэ хэдэн үдэрөөр абадаа айлшаар Улаан-Үдэ ержэ, эндэ дүү басагантайгаа уулзааб. Тэрэмни хатарай бүлэгтэ ябажа, хатаржа хуража байгаа. Тэрэнтэй тус хатарай студия ошожо хараад, өөрын хатарай хургуули нээхэ гэхэн хүсэл намда ерээ», - гэжэ Татьяна хөөрэнэ.

Залуу басаган ажалаар хангалгын республиканска түбэй «Самозаняность» гэхэн программада хабаадаха гэжэ шийдэб. Эдэбхитэйгээр проект бэшээд, Татьяна гүрэнһөө мүнгэ абажа, хатарай өөрын хургуули нээгээ. Улаан-Үдэдэ тэрэ жэл соо амжалттайгаар ажалаа ябуулжа байна.

«Манай хургуулида багашуулай ба томо хүнүүдэй бүлэгүүд бии. Үхибүүд 4-нээ эхилээд, мүнөө үсын хатарнуудые хатаржа хураха аргатай. Спортивна ба бална хатарнуудта хубүүд, басагад 6 наһатайһаань ябах аргатай. 7-14-тэй үхибүүд залуушуулай дунда мэдээжэ болоһон тектоник, брейк-данс, хип-хоп гэхэн хатарнуудта хураха аргатай. Оюутадые, хургуулийн хурагшадые, юришьше хүнүүдые латиноамериканска, танец живота хатарнуудта,

«Strip-dance», «Go-Go» хатаржа хургаха аргатайбди», - гэжэ Татьяна хөөрэнэ.

Тийн хатарай тус хургуулида олон залуушуул түрэ хуримай хатарта хурана. Залуу бүлэ болохоёо байһан хубүүд, басагад дунда энэ хатар ехэ мэдээжэ болонхой. 35-60 наһатай хүнүүд «Вечеринка» гэхэн бүлгэмдэ дуратайгаар ябадаг. Эндэ ямар бэ даа хэмжээ ябуулгада бэлдхэл гаргажа, хатаржа хургадаг. Үшөө тиихэдэ залуу басагадые «Go-Go» гэхэн хатарта хургана.

Татьяна Соколовагай гол мэргэжэл хатарай багша бэшэ, харин менежер юм. Тэрэ Сибирийн хуулийн, экономика ба захиргаанай институт дүүргэһэн юм.

«Харин менежер мэргэжэлтэйшье хаа, би бага наһанһаань хатарха дуратайб. Тийн эдир наһандаа хатарай бүлэгтэ ябажа, хатаржа хураха арга тиймэшье байгаагүй. Хүдөөгэй багахан хургуули дүүргэһэн байнаб. Тэндэмнай хатарай тиймэ бүлгэмүүд үгы байгаа», - гэжэ Татьяна хөөрэнэ.

Залуу олзо эрхилэгшын тэмдэглэгээр, бэлиг талаан-

тай үхибүүдые бага наһанһаань хүгжөөхэ хэрэгтэй. «Эдир наһандаа тиймэ арга үгы байгаашье, харин оюутан боложо, өөрингөө хүсэл бэлүүлхэн байнаб. Эрхүү хотын «Серпантин» гэхэн хатарай бүлгэмдэ хатаржа хурааб. Тийгээд Улаан-Үдэ ержэ, «Шальной ангел» гэхэн бүлгэм соо хатаржа эхилээб. «Strip-dance» гэхэн хатар үдэшин клубууд соо заадаг байгаа. Хатарай өөрын хургуули нээхэ гэхэн хүсэлөө хая бэлүүлжэ, ехэ баяртай байнаб», - гэжэ Татьяна хөөрэнэ.

Хатарай тус хургуулида бэлигтэй мэргэжэлтэд ажаллана. Нэн түрүүн эдэнэр хатарта тон дуратай хүнүүд юм. Бүхы бэлиг талаангаа харуулжа, хатаржа хургана.

«Жэлэй дүнгүүдээр бидэнэр концерт эмхидхэдэгбди. Үнгэрһон жэл «Сенатор» гэхэн ресторан соо үнгэрөө. Эндэ зуугаад хүнүүд сугларһан байна. Хабаадагшадтай тоодо дүрбэтэй үхибүүдхээ эхилээд, дүшэ наһатай томо хүнүүд байгаа. Ехэ амжалттайгаар тус үдэшэ үнгэргэһэн байнабди», - гэжэ Татьяна хэлэнэ.

Олзо эрхилэлгэ онобшотой

Хатарай өөрын хургуули нээгээ

АВТОРАЙ фото

Хатарда хурахадаа, үхибүүд нэн түрүүн урагшаа ханаатай болоно, бэсын нугарал шангадхадана. Татьяна Соколовагай тэмдэглэгээр, мүнөөнэй үхибүүд бээ бээтэйгээ хөөрэлдэхээшье болбод байна. Тэдэнэр ехэнхидээ компьютерна наадануудаар наадана, социальна сетьнүүд соо хөөрэлдэнэ. Хатарай хургуулида ябажа, хани нүхэдтэй болохо аргатай байна.

Жэшэнь, 4-16 наһатай үхибүүдэй олон бүлгэмүүдые суглуулха гэхэн хүсэлтэйб. Тийн үшөө социальна бүлэнүүдые байгуулха гэжэ хананабди. Эндэ хүндэ байдалда ороһон үхибүүд хатаржа хураха байгаа. Тийн хургуулингаа багахан концертнүүдые эмхидхэхэ түсэб бии», - гэжэ Татьяна хөөрэнэ.

Эржена БАТОРОВА, наш корр.

ҮНЭГҮЙ ААД, ГОЁХОН ЗОЧИД БУУДАЛ

Аяншалгын хүгжээ эхилһээр Буряад Республикада жэл бүри томо гостиницанууд бии болоно. Тэрэнэй хажуугаар багахан мини-отельнүүд байгуулагдана. Иимэ мини-отель залуу олзо эрхилэгшэ Татьяна Добрынина хаяхана Улаан-Үдэдэ нээгээ. Ажалаар хангалгын республиканска түбэй программада хабаадажа, мүнгэ абаад, өөрын олзо эрхилэлгэ нээһэн юм.

«Дээдэ хургуулийн удаа Улаан-Удын банкад би ажалладаг байгаа. Ехэ хонирхолтой ажалтай болоод, олон хүнүүдтэй танилсааб, дүй дүршэлтэй болооб. Харин мүнгэ салын багаар түлэдэг байгаа. Тийн ондоо ажал бэдэржэ, бухгалтер болооб. Пүүлээрнь «Самозаняность» гэхэн программа тухай дуулажа, тэрэн тухай бүхы мэдээсэл суглуулжа, хабаадаха гэжэ шийдээб. Үнинэй олзо эрхилэгшэ болохо гэхэн хүсэлтэй байгаа», - гэжэ Татьяна хөөрэнэ.

Мини-гостиницын проект бэшэжэ, Татьяна Добрынина ажалаар хангалгын республиканска түбэй программада хабаадаа. Эгээл эрхимүүдэй тоодо орожо, олзо эрхилэлгэ нээгдэхэ гүрэнһөө мүнгэ абаһан байна.

«Миний абамни, хүгшэн эжымни намда ехэ тухалһан байна. Өөрингөө гэр бүлэдөө ехэ баярые хүргэнэб», - гэжэ олзо эрхилэгшэ тэмдэглэнэ.

Татьяна Добрынинагай эконом классай мини-отель нээгдэхээр, хад нара үнгэрөө. Энээнэй урда тээ ехэ бэлдхэл үнгэргэжэ, хуралсал гараһан байна. Буряад Республикада жэл бүри олон аяншалагшад ерэнэ, хүүлэй үедэ үшөөшье олон болоо. Тийн гостиницанууд олонхинь үнэтэй байна. Тиймэшье үнэгүй, гоёхон отель нээхэ гэхэн хүсэлөө Татьяна хаяхана бэлүүлээ.

«Олон аяншалагшад бүлэнүүдээрэ аяншална. Тэдэнэр hostel гостиницада байхаяа ханана. Иимэ

гостиница соо айлшад өөһэдөө эдегээ шанаха аргатай. Эндэ бүхы хэрэгтэй хэрэгсэлнүүдтэй бэлэн кукни бии. Үшөө тиихэдэ түлбэригүй Интернет, кабельна телевидени бии», - гэжэ Татьяна хөөрэнэ.

Тийн Интернет соо өөрын сайт нээгээд, аяншалагшадые урина. Аяншалгын хэдэн агентствэнүүдтэй хөөрэлдэжэ, тэдэнтэй сугтаа ажалаа ябуулна. Татьянын тэмдэглэгээр, олон хүндэ асуудалнууд гараашье хаа, өөрын олзо эрхилэлгэтэй болохоёо ханабал, бултыень шийдэхэ шадалтай байха хэрэгтэй.

Мини - гостиницада тиймэшье олон мэргэжэлтэд хэрэггүй. Зургаа-долоон хүн байбал, одоол хүрэхэ. Захиргаалагша, харуулан, таһалгануудые сэбэрлэдэг хүн, сантехник хэрэгтэй. Харин олонхи ажалаа Татьяна өөрөө хэдэг.

«Автовокзалай болон түмэр харгын хажууда байра арендэдэ абааб. Мүнөө ганса мүнгэ олон юумэндэ гарганаб. Харин хаяар олзотой болохо бээбди гэжэ ханагдана», - гэжэ Татьяна хэлэнэ.

Эржена БАТОРОВА, манай корр.

ВАЛЕРИЯ ПАСПОРТТАЙ БОЛОО

14 наһа гүйсөөд, Валерия гэжэ басаган үетэндөө адляар саг соогоо паспорттай боложо шадаагүй. Ушарын гэхэдэ, 14 харын туршада басаганай Россин эрхэтэн байһыень УФМС-эй мэргэжэлтэд үнэмшэлхэ ёһотой байгаа. Тэрэнэй эхэ Екатерина Крючкова анхан хари гүрэнүүдээр ябаад ерээ.

Зун эхилээд байхадань, басаганай нагаса эжы Людмила Крючкова Гүрэнэй Дүүмын депутат Василий Кузнецовой олониитын таһаг руу хандаа. Удангүй хоёр хоногой туршада зээ басагандань УФМС-эй мэргэжэлтэд паспорт барюулаа.

Валерия Улаан-Удын 8-дахы училищида тогоошоной мэргэжэл шудалха аргатай болоо. Нагаса эжынь Людмила Крючкова 25 жэлдэ

АВТОРАЙ фото

республиканска типографида хүдэлхэн намтартай. Тэрэ манай газетнүүдые ехэ анхаралтайгаар уншадаг. Тиймэ тулада иимэ хандалгаар депутадта хандаха тухай манай «Буряад үнэн» Хэблэлэй байшангай газетнүүд сооһоо мэдээ юм.

Янжамба ЖАПОВА.

«Сүн сагаан сэдхэл» гэхэн М.Р.ЧОЙБОНОВОЙ шэнэ номой презентациһаа

«УГ ГАРБАЛАЙНГАА ҺҮЛДЫЕНЬ ҮРГЭХЭ ХАРААТАЙБ...»

Гүн бодолтой, гүнзэги удхатай мүнүүдтэй шүлэгүүдэ зохёон түүрээдэг, уянгалан бэшэдэг, байгаалиһаа, бурханһаа үгтээн ехэ бэлиг талаантай, угуй удхатай санаартан, республикын арадай поэт, Буддын шажанай Сангхын дид-хамба, Буряадай Уран зохёолшодой холбооной түрүүлэгшэ, хасагуудай дээдэ тушаалтай генерал, Мальтийска орденоор шагнагдаһан Ажадай Герой **Матвей Рабданович ЧОЙБОНОВОЙ** шэнэ номтой танилсалгын үдэшэ Буряадай оперо болон баледэй академическэ театр соо һаяхан үндэр хэмжээндэ ехэ зохидоор үнгэргэгдэһэн байна. «Буряад үнэн» Хэблэлэймнай байшангай хэблэлэй таһагаар барлагдан гараһан «Сүн сагаан сэдхэл» гэхэн (буряад, ород хэлэнүүд дээрэ) уянгата, шог ёгтоо шүлэгүүдэнь, хоёр мүнүүдтэ түшэглэһэн уран хурса үрээлнүүдэй шүлэгүүдэнь уншагшадаймнай, нютагаархидаймнай анхарал татаба.

М.Р.Чойбонов

Композиторнуудай холбооной түрүүлэгшэ Лариса Санжиевагай авторай үгэ дээрэ зохёон шэнэ дуунууд, нэрлэбэл, «Хойнотошоһон дуран» гэхэн хүжюүтэйшье, гунигтайшье дуу, ород хэлэн дээрэ «О матери» гэхэн гүн удхатай дуу уяран байжа, һаяхан хайрата эхээ гэхэн Россин габыята артистка Светлана Бунеева дуулаба. Буянтай, хэшэгтэй амиды бурхад мэтэ нүхэд, этигэл найдал тухай һайхан ород шүлэгүүдтээ М.Р.Чойбонов эндэ сугларагшадые танилсуулаа.

«Тебе», «Юрөөдөө» гэхэн дуунуудыень аргагүй гоёор дуулаһан Захаамин тоонтотой, бэрхэ дуушан Доржо Шагдуровта азатай ябахыень Матвей Рабданович хүсэһэн байна. Дэрэстэй тухай дууень бэлигтэй артист Мэргэн Санданов хангюурдаба. «Хүн-оркестр» гүүлүүлдэг республикымнай арадай артист Б.Баттувшин олон хүжэмтэ инструментүүд дээрэ наадажа бахархуулаа. Шэнэ дуунуудайнь ноото бэлэглэһэн Л.Н.Санжиевагай хүжэм дээрэ бэшэгдэһэн «Сказитель» («Ульгэршэн») гэхэн дууень уласхоорондын конкурсуудай лауреат Намхайн Мүнхүүл ехэ бэрхээр гүйсэдхэбэ. Хүн түрһэндөө баяртай, уласай түлөө ехэ харюусалгатай байһан тухайгаа угһаа үгтэһэн эди шэдитэй санаартан шүлэгүүдэйнгээ мүнүүдээр хөөрөбэ, шог ёгтоо, хадхуртай үгэнүүдээр заримашуулые (тэ-нэг, һаймһаруу зониие) хадхаад абаба.

Номыень гоёор гаргаһан габыятай «Буряад үнэн» Хэблэлэй байшангайхид – генеральна директор, ахамад редактор Э.Д.Дагбаев, Россин соёлой габыята хүдэлмэрилэгшэд – генеральна директорэй, ахамад редакторай орлогшо Т.В.Самбялова, «Буряад үнэнэймнай» редактор Г.Х.Дашеева-Базаржапова, мүн «Морин хуур» журналымнай редактор, Россин габыята артист Ч.Ц.Гуруев, Уран зохёолшодой холбооной харюусалгата секретарь, «Байгал» журналымнай хүдэлмэрилэгшэ Н.Д.Гармаева, хэблэлэймнай таһагай директор, мүнөө менеджер Д.Ц.Цыбикова, орлогшонь Л.Д.Гончикова, хүдэлмэрилэгшэнь Л.Л.Цыденова, тиихэдэ уран зохёолшод, поэдүүд Б.Н.Жанчипов, Д.Р.Доржиева гэгшэд Матвей Рабдановичые, гэр бүлыень, Долгор-Цэрэн хани нүхэрыень хани халуунаар амаршалжа, амаршалгын дэбтэр, бэлэг сэлэгүүдээ барюулжа, зохёохы амжалта хүсөө. Зэдээрхидынь, сэлэнгээрхидынь, түрэлхидынь халуун амаршалга хүргэбэ. Буряад Республикада Росфиннадзорой территориальна управлениин дарга, РФ-гэй II классай гүрэнэй советник Николай Бадмаевич Лиджиев баярай үгэнүүдые хэлэжэ, сэдхэл баяжуулха үүргэтэй (поэты-инженеры) человеческих душ гэжэ нэрлээ) поэдтэ ута наһа, удаан жаргал хүсэһэн байна. Арад зонийнгоо аша туһада түрһэн зол хубитай ахатан авторайнгаа шэнэ номой шүлэгтэй мүнүүдээр статьягаа түгэсхэнүү:

Нүхэдэйнгөө дүхэриг соо

Нютагаархидынь амаршална

...Хурьһэтэ алтан дэлхэй дээрэ
«Хүнэй үри» ябаһандаа
Хүсэтэ бурхан багшадаа
Доро дохин хүгэдэгшэб.
- Хүн зонһоо ондоохон, - гээд,
Хүгшэд үчинэй хэлсэдэг.
Балай юуныше байхаб даа,
Будда багшадал дүтэ бээбэ,
Зуун эжэлүүдые һэтэ харбаха
Заяа, хараатай байжа болохоб,
Мянган эжэлүүдээр суг гараха
Маани, мээзмэй зүргэдэ орооб.
Ухаанай узуурта мүндэлһэн сээсэ
Уг гарбалдаа харбайхаяа түрөөб,
Уужам дэлхэйн альган дээрэ
Уласай түлөө сэржэм сүршөөб.

Борис ЦЫБЕНОВЭЙ фото.

Дамба Занданов дуугаа барина

Седрак Сергеевич АНАНИКЯН – Буряад Республикын армянуудай үндэһэн соёлой түбэй түрүүлэгшэ, Римма Петросовна ГАСПАРЯН – орлогшонь:

- Хамта дээрээ 3,5 мянган армян үндэһэ яһатан республикадамнай ажаһууна, ажаллана. Бүхы һалбарыда, барилгада, эдэе хоолой, овош, фрукт худалдалгын эмхинүүдтэ ажалтай. Суута «Ра-

Армян хатарай «Рафаэлло» ансамбль суутай

БАРИЛГАДА, ХУДАЛДАА НАЙМААНДА БЭРХЭЛ ДАА

фаэлло» гэхэн хатараймнай ансамблие 10 жэл соо бэрхэ балетмейстер, шеф-повар Ерванд Борисович Калачян ударидана. Эдэбхитэй, амжалтатай ажалладаг хүнүүдэй дунда Тигран Гаспарян, Павлик Гарзын, Марсель Арутюнян гэгшэдые нэрлэхээр. Эдэмнай түбэймнай ажалда ходел туһалдаг, дэмжэдэг. Тиихэдэ «Асмик», «Золотая корона», «Кавказ», «Спитак», «Кардинал», «Армянская кухня» гэхэн ресторануудай, «Асатрян» гэхэн кондитерска цехэй дарганар спонсорнууд болодог байна.

Бэлигтэй дуушан Валико Гаспарямнай концерт, түрээ, ойн баярнуудые 20 гаран хэлэн дээрэ дууладаг дуунуудаараа шэмэглэдэг, «Түрүүшын дуран», «Мэндэ амар», «Дангинамни», «Тоонто нютаг» дуунуудые сэбэр буряадаар дууладаг юм.

Пайндэрэй үедэ олондо мэдээжэ «люля-кебаб», бултанай дуратай шараһан шашлык, бусад эдэе дурадхаабди. 130 үндэһэ яһатанай Буряад орондо эбтэйгээр ажаһуудагһаа бүхы зон һайн жэшээ абаг лэ. Булта сэбэр, хүхэ тэнгэри доро хани бари-саагаа батадхан ажаһууя!

Улаан-Үдэ хотын 345 жэлэй оёе угтуулан

ТАТААР ЗОНОЙ ТАЛАРХАЛ

Сажита Растамовна БАТАЛОВА – Буряад Республикын Татаарнуудай үндэһэн соёлой автономиин түрүүлэгшэ:

- Манай Буряад орондо 8 189 татаар яһатан бүхы үндэһэ яһатантай эбтэй эетэй ажаһуудаг юм. Тэдэнэй 3000-ийн Улаан-Үдэдэ ажаһууна. Жэл бүри «Сабантуй» һайндэрнай (мүнөө жэл «Байкальский сабантуйда» баһал Казаньһаа, Эрхүүһээ айлшад буугаа) ехэ һонор үнгэргэгдэнэ. Казаньда, Уфада илаһан бэлиг талаантай «Лакитон» гэхэн эстрадна, мүн Мухар-Шэбэрэй, Онохойн татаар дуунай ансамбльнууд шадабарья харуулдаг юм.

Эдэбхитэднай - маани мэгзэм уншадаг Айрат-хазрат, Имам-хатыб, Вафия Зинатовна Мирзаева олондо туһалдаг. Тиихэдэ Фаима Рымарева, шажанай эмхин түрүүлэгшэ Басыр Нургалиев автономиимнай (3 автономии тоологдоно) ажалшадые дэмжэдэг. Улаан-Үдэ хотынгоо

С.Р.Баталова тэг дундань

юбилейдэ хамтын жагсаалда хабаадан, һүүлдэнь кухинуудай харалгада арадайнгаа эдэе (амтатай «чак-чак», хартаабхатай лепёшохо-«кыстыбый», мяхатай, хартаабхатай гурбалжан пирожок- «эчпочмак», бусадые) дурадхаабди.

Улаан-Үдэмнай саашадааше һалбаран һайжараг лэ! Бидэ бүхы арадууд булта эбтэй эетэй, бэе бэе ойлгон, һайн ажаһууя, ажаллая!

Энэ хуудаһа Бэлигма ОРБОДОЕВА бэлдэбэ.

Понедельник, 5

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00	«ДОБРОЕ УТРО»
10.00	13.00, 16.00 НОВОСТИ
10.05	«КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА»
10.40	«ЖИТЬ ЗДОРОВО!»
11.45	«МОДНЫЙ ПРИГОВОР»
12.50	«ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ»
13.20	«ЖКХ»
14.20	05.05 «ДЕТЕКТИВЫ»
15.00	«ДРУГИЕ НОВОСТИ»
15.20	«ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ»
16.25	«ХОЧУ ЗНАТЬ» С МИХАИЛОМ ШИРВИНДТОМ
16.55	Т/С «ОБРУЧАЛЬНОЕ КОЛЬЦО»
17.55	«СВОБОДА И СПРАВЕДЛИВОСТЬ» С АНДРЕЕМ МАКАРОВЫМ
19.00	«ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ» С СУБТИТРАМИ
19.45	«ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!»
20.50	«ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
22.00	«ВРЕМЯ»
22.30	Т/С «НЕМНОГО НЕ В СЕБЕ»
23.30	Т/С «ТОВАРИЩИ ПОЛИЦЕЙСКИЕ»
00.30	Д/Ф «СВИДЕТЕЛИ»
01.30	«НОЧНЫЕ НОВОСТИ»
01.55	Х/Ф «ПАТРИОТ»

«РОССИЯ»

06.00	«УТРО РОССИИ»
06.07, 08.35, 09.07, 09.35	ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
10.05	«С НОВЫМ ДОМОМ!»
11.00	«О САМОМ ГЛАВНОМ»
12.00, 12.30, 12.50	15.00, 17.00, 21.00 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.50	Т/С «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
14.00, 14.50	23.55 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
15.50	ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
16.05	Т/С «ЕФРОСИНЯ. ПРОДОЛЖЕНИЕ»

17.50	Т/С «ВСЕ К ЛУЧШЕМУ»
18.55	Т/С «ИНСТИТУТ БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ»
19.55	«ПРЯМОЙ ЭФИР»
21.50	«СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
22.00	Т/С «КОНТРИГРА»
00.55	«ДЕЖУРНЫЙ ПО СТРАНЕ».
МИХАИЛ ЖВАНЕЦКИЙ	
01.50	ВЕСТИ +
02.10	«ПРОФИЛАКТИКА»

КУЛЬТУРА

08.00	«ЕВРОНЬЮС»
11.00, 11.20	20.30, 00.40 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.20	Х/Ф «ТРИУМФ ЛЮБВИ»
13.15	«НЕВОЛЬНИК ЧЕСТИ». Н. МЯСКОВСКИЙ
13.55	«ЛИНИЯ ЖИЗНИ»
14.50	СПЕКТАКЛЬ «ВСЕГО НЕСКОЛЬКО СЛОВ В ЧЕСТЬ Г-НА ДЕ МОЛЬЕРА»
16.40	Х/Ф
16.50	М/С «ДЕТСКИЕ РАССКАЗЫ»
17.20	Т/С «ПОВЕЛИТЕЛЬ МОЛНИИ»
17.45	Д/С «ЭКОСИСТЕМЫ. ПАУТИНА ЖИЗНИ»
18.10	«ПРОСТРАНСТВО КРУГА»
18.40	«ПРИМАДОННЫ МИРОВОЙ ОПЕРЫ»
19.35	Д/С «ВРЕМЯ»
20.45	«ГЛАВНАЯ РОЛЬ»
21.00	САТИ. НЕСКУЧНАЯ КЛАССИКА
21.40, 22.25	02.55 АСАДЕМИА
00.10	Т/С «РАСКОЛ»
01.05	Д/С «БАБИЙ ВЕК»
01.05	«КИНЕСКОП» С ПЕТРОМ ШЕПОТНИКОМ
01.45	Д/Ф «БУХАРА. ЖЕМЧУЖИНА ШЕЛКОВОГО ПУТИ»
02.05	СКРИПАЧИ ХХІ ВЕКА В ЧЕСТЬ ДАВИДА ОЙСТРАХА
03.40	Д/Ф «ОРУ-ПРЕТУ. ЧЕРНОЕ ЗОЛОТО БРАЗИЛИИ»

АРИГУС

07.00	«НЕОБЪЯСНИМО, НО ФАКТ»: В ОБЪЯТИЯХ СМЕРТИ
08.00	«БЭТМАН:ОТВАЖНЫЙ И СМЕЛЫЙ». ПОГОДА

08.25, 08.50	19.00 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ». НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ. ПОГОДА
09.30, 10.30	«ВСЯ БУРЯТИЯ». ПОГОДА
10.30	18.30, 20.30 Т/С «УНИВЕР»
11.00, 11.40	«ЗАЙЦЕВ +1»
11.40	Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
11.40	«ПРИКЛЮЧЕНИЯ ДЖИММИ НЕЙРОНА»
12.10	М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД!»
12.40	«ВСЯ БУРЯТИЯ»
13.00	М/С «ПИНГВИНЫ ИЗ «МАДАГАСКАРА»
14.00	«УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ»
14.15	«СКАМЕЙКА»
14.30	«ДОМ-2. LIVE»
15.45	Х/Ф «АГЕНТ 007: КВАНТ МИЛОСЕРДИЯ»
18.00, 19.20	20.00 Т/С «ИНТЕРНЫ»
19.20	«СПОРТЭКСПРЕСС»
19.30	«ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
21.00	Х/Ф «ПАПЕ СНОВА 17»
23.00, 23.35	00.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
01.00	«ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ»
	Х/Ф «ВЫШИБАЛЫ»

ТИВИКОМ

06.30, 17.25, 18.25, 19.25, 20.25, 22.50, 00.25	«ЗУРХАЙ»
06.35	Х/Ф «ДОРОЖНЫЕ ВОЙНЫ»
07.30	«ВКУСНО»
08.05, 08.10	21.25 «ГОРОДСКИЕ ИСТОРИИ»
08.30	«ВАШЕ ПРАВО»
09.30	«ДЕТЕКТИВНЫЕ ИСТОРИИ»
10.05	«ГОРОДА МИРА»
10.30	«ТРАНСФОРМЕРЫ»
10.40	Т/С «ВИКТОРИЯ»
12.15	«УТУМАТА»
12.40	Х/Ф «МЕДВЕЖЬЯ ОХОТА»
15.00	«ПРО-ОБЗОР»
15.30	«10 САМЫХ»
16.00	Д/Ф «ГИБЕЛЬ ЦИВИЛИЗАЦИИ МАЙА»
17.00	Х/Ф «ЗНАМЕНИТЫЕ ГАЛЕРЕИ МИРА»
17.30	«ТАЙНЫ ВЕКА»
18.25	«САМАРСКИЕ СУДЬБЫ»
19.00,	23.30 «ГОРЯЧАЯ ЛИНИЯ»

19.30, 20.00, 20.30, 22.00, 00.00, 03.00	21.30, 23.00, 02.00 НОВОСТИ ДНЯ
	02.30 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»
	Т/С «ВСТРЕЧНАЯ ПОЛОСА»
	Т/С «АНТИМАФИЯ»
	«ТОП-МОДЕЛЬ»
	НОЧНОЙ КАНАЛ НА ТИВИКОМЕ

СТС «БАЙКАЛ»

06.00, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 13.00, 14.30, 16.00, 16.30, 17.30, 20.00, 21.00, 23.30, 00.30, 01.00, 03.00	«НОВОСТИ»
	14.00 М/С «КАСПЕР, КОТОРЫЙ ЖИВЕТ НА КРЫШЕ»
	15.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»
	23.00 Т/С «СВЕТОФОР»
	Т/С «ДАЕШЬ, МОЛОДЕЖЬ»
	13.30, 19.30, 00.00 «ПО СЕКРЕТУ НА СТС-БАЙКАЛ»
	15.30 «ЕРАЛАШ»
	М/С «ВЕСЕЛАЯ ОЛИМПИАДА СКУБИ»
	18.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
	Х/Ф «ЗАКРЫТАЯ ШКОЛА»
	«ГАЛИЛЕО»
	Х/Ф «ФИЗИКА ИЛИ ХИМИЯ»
	Х/Ф «ОСОБО ОПАСЕН»
	6 КАДРОВ
	Т/С «КАК Я ВСТРЕТИЛ ВАШУ МАМУ»
	Т/С «ДЮВАЛЬ И МОРЕТТИ»
	«Т/С «РАНЕТКИ»

НТВ

06.55, 09.30, 10.30, 11.00, 11.20, 11.55, 13.00, 14.30, 17.30, 18.40	НТВ УТРОМ
	Т/С «ОБЪЯВЛЕН В РОЗЫСК»
	16.30, 19.30 ОБЗОР. «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
	14.00, 17.00, 20.00, 00.15 «СЕГОДНЯ»
	ОБЗОР. «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ». ОБЗОР ЗА НЕДЕЛЮ
	03.00 «ДО СУДА»
	«СУД ПРИСЯЖНЫХ»
	Т/С «ЗАКОН И ПОРЯДОК»
	«ПРОКУРОРСКАЯ ПРОВЕРКА»
	«ГОВОРИМ И ПОКАЗЫВАЕМ» С ЛЕОНИДОМ ЗАКОШАНСКИМ

20.30, 22.30, 00.35, 01.25, 02.05, 04.00	Т/С «МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ»
	Т/С «ГЛУХАРЬ. ВОЗВРАЩЕНИЕ»
	«ЧЕСТНЫЙ ПОНЕДЕЛЬНИК»
	«ГЛАВНАЯ ДОРОГА»
	«СЛЕДСТВИЕ ВЕЛИ»
	Т/С «АЛИБИ»

5 КАНАЛ

07.00, 07.10, 07.55, 08.00, 10.25, 11.30, 11.50, 17.00, 21.00, 23.30, 00.30, 04.10	11.00, 13.00, 16.30, 19.30, 23.00 «СЕИЧАС»
	Д/С «ПОДВОДНАЯ ОДИССЕЯ КОМАНДЫ КУСТО»
	16.00, 19.00, 22.35 МЕСТО ПРОИСШЕСТВИЯ
	«УТРО НА 5»
	20.00 Д/С «КРИМИНАЛЬНЫЕ ХРОНИКИ»
	06.30 Д/С «СВЕРХЪЕСТЕСТВЕННОЕ: УДИВИТЕЛЬНЫЕ СИЛЫ ЖИВОТНЫХ. СВЕРХЧУВСТВИТЕЛЬНОСТЬ»
	13.30 Т/С «ПУЛЯ-ДУРА»
	«ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ»
	Т/С «СЛЕД»
	МОМЕНТ ИСТИНЫ
	Х/Ф «А ЗОРИ ЗДЕСЬ ТИХИЕ»
	Т/С «РИМ»

ДТВ

06.00, 08.00, 08.30, 09.00, 09.30, 11.30, 13.00, 16.00, 20.30, 23.30, 13.00, 16.00, 20.30, 13.30, 15.30, 16.30, 21.30, 23.30, 01.05, 01.30, 03.00, 04.40	М/Ф
	«ТЫСЯЧА МЕЛОЧЕЙ»
	19.00 «УГОН»
	18.30 «НАРУШИТЕЛИ ПОРЯДКА»
	Х/Ф «ЗЕМЛЯ САННИКОВА»
	Т/С «CSI: МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ МАЙАМИ-7»
	Т/С «БЕЗМОЛВНЫЙ СВИДЕТЕЛЬ-3»
	16.00, 20.30 «ДОРОЖНЫЕ ВОЙНЫ»
	Х/Ф «РЫЦАРИ НЕБА»
	19.30, 00.30 «УЛЕТНОЕ ВИДЕО ПО-РУССКИ»
	«ВНЕ ЗАКОНА: ПРЕСТУПЛЕНИЕ И НАКАЗАНИЕ»
	«СУДЕБНЫЕ СТРАСТИ»
	Х/Ф «СОННАЯ ЛОЩИНА»
	«ГОЛЫЕ И СМЕШНЫЕ»
	«БРАЧНОЕ ЧТИВО»
	03.00, 04.40 Х/Ф «СМОК И МАЛЫШ»

Вторник, 6

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00	«ДОБРОЕ УТРО»
10.00, 10.05	13.00, 16.00 НОВОСТИ
10.40	«КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА»
11.45	«ЖИТЬ ЗДОРОВО!»
12.50	«МОДНЫЙ ПРИГОВОР»
13.20	«ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ»
13.20	«ЖКХ»
14.20, 15.00	19.50 «ДЕТЕКТИВЫ»
15.20	«ДРУГИЕ НОВОСТИ»
16.25, 16.55	«ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ»
	05.30 «ХОЧУ ЗНАТЬ» С МИХАИЛОМ ШИРВИНДТОМ
	Т/С «ОБРУЧАЛЬНОЕ КОЛЬЦО»
17.55	«СВОБОДА И СПРАВЕДЛИВОСТЬ» С АНДРЕЕМ МАКАРОВЫМ
19.00	«ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ» С СУБТИТРАМИ
20.20	«ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!»
21.00	«ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
22.00	«ВРЕМЯ»
22.30	Т/С «НЕМНОГО НЕ В СЕБЕ»
23.50	ФУТБОЛ. ОТБОРОЧНЫЙ МАТЧ ЧЕМПИОНАТА ЕВРОПЫ- 2012 РОССИЯ - ИРЛАНДИЯ. ПРЯМОЙ ЭФИР
02.00	«НОЧНЫЕ НОВОСТИ»
02.20	«НА НОЧЬ ГЛЯДЯ»
03.15	Х/Ф «КРАСНЫЙ ДРАКОН»

«РОССИЯ»

06.00, 06.07, 08.35, 09.07, 09.35	«УТРО РОССИИ»
УТРО	06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.35 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ.
10.05	«ТАЙЗАН»
10.25	«УЛУГUR»
10.40	«САГАЙ СУУРЯАН»
11.00	«О САМОМ ГЛАВНОМ»
12.00, 12.30, 12.50	15.00, 17.00, 21.00 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.50	Т/С «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
14.00, 14.50	23.55 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
15.50	ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
16.05	Т/С «ЕФРОСИНЯ. ПРОДОЛЖЕНИЕ»

17.50	Т/С «ВСЕ К ЛУЧШЕМУ»
18.55	Т/С «ИНСТИТУТ БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ»
19.55	«ПРЯМОЙ ЭФИР»
21.50	«СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
22.00	Т/С «КОНТРИГРА»
00.55	«ЗАЛОЖНИЦЫ. МАРШАЛЬСКИЕ ЖЕНЫ»
01.50	ВЕСТИ +
02.10	«ПРОФИЛАКТИКА»

КУЛЬТУРА

07.30	«ЕВРОНЬЮС»
11.00, 11.20	20.30, 00.40 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.20	Х/Ф «АВТОМОБИЛЬ НА КРЫШЕ»
12.35	«РАЗДУМЬЯ НА РОДИНЕ. ВАСИЛИЙ БЕЛОВ»
13.05	«СЛЫХАЛИ ЛЬ ВЫ?»
13.45, 14.35	19.35 Д/С «ВРЕМЯ»
15.05	«МОЙ ЭРМИТАЖ»
15.05	СПЕКТАКЛЬ «МЕГРЭ И ЧЕЛОВЕК НА СКАМЕЙКЕ»
16.30	Д/Ф «ХАРУН-АЛЬ-РАШИД»
16.40	Х/Ф
16.50	М/С «ДЕТСКИЕ РАССКАЗЫ»
17.20	Т/С «ПОВЕЛИТЕЛЬ МОЛНИИ»
17.45	Д/С «ЭКОСИСТЕМЫ. ПАУТИНА ЖИЗНИ»
18.10	«ПРОСТРАНСТВО КРУГА»
18.40	«ПРИМАДОННЫ МИРОВОЙ ОПЕРЫ»
20.45	«ГЛАВНАЯ РОЛЬ»
21.00	«ВЛАСТЬ ФАКТА»
21.40, 22.25	02.55 АСАДЕМИА
00.10	Т/С «РАСКОЛ»
00.10	Д/С «БАБИЙ ВЕК»
01.05	Х/Ф «ХОЛОДНЫЙ ДОМ»
02.00	Д/Ф «ГОЛОВНАЯ БОЛЬ ГОСПОДИНА ЛЮМЬЕРА»
02.40	Р. ЩЕДРИН. СЮИТА ИЗ ОПЕРЫ «НЕ ТОЛЬКО ЛЮБОВЬ»
03.40	Д/Ф «АВИЛА. ГОРОД СВЯТЫХ, ГОРОД КАМНЕЙ»

АРИГУС

07.00	«НЕОБЪЯСНИМО, НО ФАКТ»: КЫШТЫМСКИЙ ПРИШЕЛЕЦ
08.00,	09.00, 23.00, 00.30

08.35, 09.30, 10.30, 11.00, 11.40	«ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
18.30, 20.30	19.00 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ». НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ. ПОГОДА
Т/С «УНИВЕР»	
Т/С «ЗАЙЦЕВ +1»	
Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»	
М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ДЖИММИ НЕЙРОНА»	
М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД!»	
12.40, 13.00	19.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
М/С «ПИНГВИНЫ ИЗ «МАДАГАСКАРА»	
14.00	«УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ». НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ
14.20	«СПОРТЭКСПРЕСС»
14.30	«ДОМ-2. LIVE»
15.55	Х/Ф «ПАПЕ СНОВА 17»
18.00, 19.20	20.00 Т/С «ИНТЕРНЫ»
21.00	«ТОЧКА ЗРЕНИЯ»
23.35	Х/Ф «ПОЦЕЛУЙ НА УДАЧУ»
01.00	«ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ»
	«ПОД ПРИКРЫТИЕМ»

ТИВИКОМ

06.30, 17.25, 18.25, 19.25, 20.25, 22.50, 00.25	«ЗУРХАЙ»
06.35, 07.30, 08.00, 08.20, 08.30, 10.40, 13.05, 15.00, 16.00, 17.00, 19.10, 20.30, 22.00, 00.00, 03.00	06.35, 12.45, 20.00, 23.30, 02.30 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»
	07.00, 09.30, 12.15, 19.30, 21.30, 23.00, 02.00 НОВОСТИ ДНЯ
	07.30 «ГОРЯЧАЯ ЛИНИЯ»
	08.00 PRO-НОВОСТИ
	21.25 «ГОРОДСКИЕ ИСТОРИИ»
	08.30 «В ПОГОНЕ ЗА ДРАГОЦЕННЫМИ КАМНЯМИ»
	«ТРАНСФОРМЕРЫ»
	М/Ф
	Т/С «ВИКТОРИЯ»
	Х/Ф «ЦАРЕУБИЙЦА»
	«ЗВЕЗДЫ ЗАЖИГАЮТ»
	«АНТИМАФИЯ»
	Х/Ф «ГОЛУБАЯ БЕЗДНА»
	«БОЛЬШИЕ ДЕНЬГИ»
	20.30 Т/С «ВСТРЕЧНАЯ ПОЛОСА»
	Т/С «АНТИМАФИЯ»
	«ТОП-МОДЕЛЬ» ПО-РУССКИ
	НОЧНОЙ КАНАЛ НА ТИВИКОМЕ

СТС «БАЙКАЛ»

06.00, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 09.30, 10.30, 11.00, 11.20, 11.55, 13.00, 14.30, 17.30, 18.40, 03.30	«НОВОСТИ»
	14.00 М/С «КАСПЕР, КОТОРЫЙ ЖИВЕТ НА КРЫШЕ»
	15.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»
	23.10 Т/С «СВЕТОФОР»
	Т/С «ДАЕШЬ, МОЛОДЕЖЬ»
	13.30, 19.30, 00.00 «ПО СЕКРЕТУ НА СТС-БАЙКАЛ»
	20.00 Х/Ф «ФИЗИКА ИЛИ ХИМИЯ»
	Х/Ф «ОСОБО ОПАСЕН»
	23.40 6 КАДРОВ
	15.30 «ЕРАЛАШ»
	М/С «ВЕСЕЛАЯ ОЛИМПИАДА СКУБИ»
	18.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
	Х/Ф «ЗАКРЫТАЯ ШКОЛА»
	«ГАЛИЛЕО»
	Х/Ф «МИСТЕР И МИССИС СМИТ»
	00.30 «КИНО В ДЕТАЛЯХ» С ФЕДОРДОМ БОНДАРЧУКОМ
	01.30 Т/С «ДЮВАЛЬ И МОРЕТТИ»

КУЛЬТУРА

07.30 «ЕВРОНЬЮС»
 11.00, 20.30, 00.40 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
 11.20 Х/Ф «ПОКА БЕЗУМСТВУЕТ МЕЧТА»
 12.35 Д/Ф «КЛЮЧ К СМЫСЛУ. ИВАН СЕЧЕНОВ»
 13.05 «СЛЫХАЛИ ЛЬ ВЫ?»
 13.45, 19.35 Д/С «ВРЕМЯ»
 14.35 «ШАГ В ВЕЧНОСТЬ». Л. ЛАЗАРЕВ
 15.05 СПЕКТАКЛЬ «МЕГРЭ И ЧЕЛОВЕК НА СКАМЕЙКЕ»
 16.10 Д/Ф «СОВЕТСКИЙ СКАЗ ПАВЛА БАЖОВА»
 16.40 Х/Ф
 16.50 М/С «ДЕТСКИЕ РАССКАЗЫ»
 17.10 М/Ф «АВТОМОБИЛЬ КОТА ЛЕОПОЛЬДА»
 17.20 Т/С «ПОВЕЛИТЕЛЬ МОЛНИИ»
 17.45 Д/С «ЭКОСИСТЕМЫ. ПАУТИНА ЖИЗНИ»
 18.10 «ПРОСТРАНСТВО КРУГА»
 18.40 «ПРИМАДОННЫ МИРОВОЙ ОПЕРЫ»
 19.30 Д/Ф «АРКАДСКИЕ ПАСТУХИ» НИКОЛА ПУССЕНА»
 20.45 «ГЛАВНАЯ РОЛЬ»
 21.00 «АБСОЛЮТНЫЙ СЛУХ»
 21.40, 02.55 АСАДЕМИА
 22.25 Т/С «РАСКОЛ»
 00.10 Д/С «БАБИЙ ВЕК»
 01.05 Х/Ф «ХОЛОДНЫЙ ДОМ»
 02.00 Д/Ф «БРАТЯ УОРНЕР»
 03.40 Д/Ф «ЕГИПЕТСКИЕ ПИРАМИДЫ»

АРИГ УС

07.00 «НЕОБЪЯСНИМО, НО ФАКТ»: «ТРЕУГОЛЬНИК СМЕРТИ»
 08.00, 09.00, 23.00, 00.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
 08.35 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ». НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ. ПОГОДА
 09.30, 18.30, 20.30 Т/С «УНИВЕР»
 10.30 «ЗАЙЦЕВ +1»
 11.00 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
 11.40 «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ДЖИММИ НЕЙРОНА»
 12.10 М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД!»
 12.40, 19.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
 13.00 М/С «ПИНГВИНЫ ИЗ «МАДАГАСКАРА»
 14.00, 19.00 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ». НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ
 14.20 «ТОЧКА ЗРЕНИЯ»
 14.30 «ДОМ-2. LIVE»
 16.00 Х/Ф «ПОЦЕЛУЙ НА УДАЧУ»
 20.00 Т/С «ИНТЕРНЫ»
 18.00, 19.20 «АФИША». ПОГОДА
 21.00 Х/Ф «МАЛЬЧИК В ДЕВОЧКЕ»
 23.35 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ»
 01.00 «ПОД ПРИКРЫТИЕМ»

ТИВИКОМ

06.30, 08.25, 09.25, 10.25, 11.25, 17.25, 18.25, 19.25, 20.25, 22.50, 00.25 «ЗУРХАЙ»
 06.35, 12.45, 20.00, 23.30, 02.30 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»
 07.00, 09.30, 12.15, 19.30, 21.30, 23.00, 02.00 НОВОСТИ ДНЯ

07.35 «БОЛЬШИЕ ДЕНЬГИ»
 07.50, 21.25 «ГОРОДСКИЕ ИСТОРИИ»
 08.00 PRO-НОВОСТИ
 08.35 Х/Ф «СОБАЧИЙ ПАТРУЛЬ»
 10.05 «ТРАНСФОРМЕРЫ»
 10.30 М/Ф
 10.40 Т/С «ВИКТОРИЯ»
 13.00 Х/Ф «ФРИДА»
 15.10 «ЗВЕЗДЫ ЗАЖИГАЮТ»
 16.00, 22.00 Т/С «АНТИМАФИЯ»
 17.00 Х/Ф «СВЕРСТНИЦЫ»
 18.30 «ГОРОДА МИРА»
 19.00 «АКТУАЛЬНОЕ ИНТЕРВЬЮ»
 20.25 Т/С «ВСТРЕЧНАЯ ПОЛОСА»
 00.00 «ТОП-МОДЕЛЬ ПО-РУССКИ»
 03.00 НОЧНОЙ КАНАЛ НА ТИВИКОМЕ

СТС «БАЙКАЛ»

06.00 «НОВОСТИ»
 07.00, 14.00 М/С «КАСПЕР, КОТОРЫЙ ЖИВЕТ НА КРЫШЕ»
 07.30, 15.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»
 08.00, 22.50 Т/С «СВЕТОФОР»
 08.30 Т/С «ДАЕШЬ, МОЛОДЕЖЬ»
 09.00, 13.30, 19.30, 00.00 «ПО СЕКРЕТУ НА СТС-БАЙКАЛ»
 09.30, 20.00 Х/Ф «ФИЗИКА ИЛИ ХИМИЯ»
 10.30 Х/Ф «МИСТЕР И МИССИС СМИТ»
 12.40, 23.20 6 КАДРОВ
 13.00, 15.30 «ЕРАЛАШ»
 14.30 М/С «ВЕСЕЛАЯ ОЛИМПИАДА СКУБИ»
 16.00, 18.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
 16.30 Х/Ф «ЗАКРЫТАЯ ШКОЛА»

17.30 «ГАЛИЛЕО»
 21.00 Х/Ф «ЛАРА КРОФТ - РАСХИТИТЕЛЬНИЦА ГРОБНИЦ»
 00.30 Т/С «КАК Я ВСТРЕТИЛ ВАШУ МАМУ»
 01.00 Х/Ф «ЯРОСТЬ ПУСТЫНИ»
 02.55 Т/С «ДЮВАЛЬ И МОРЕТТИ»

НТВ

06.55 НТВ УТРОМ
 09.30 Т/С «ОБЪЯВЛЕН В РОЗЫСК»
 10.30, 16.30, 19.30 ОБЗОР «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 00.15 «СЕГОДНЯ»
 11.20 «В ЗОНЕ ОСОБОГО РИСКА»
 11.55 «ДО СУДА»
 13.00 «СУД ПРИСЯЖНЫХ»
 14.30 Т/С «ЗАКОН И ПОРЯДОК»
 17.30 «ПРОКУРОРСКАЯ ПРОВЕРКА»
 18.40 «ГОВОРИМ И ПОКАЗЫВАЕМ» С ЛЕОНИДОМ ЗАКОШАНСКИМ
 20.30 Т/С «МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ»
 22.30 Т/С «ГЛУХАРЬ. ВОЗВРАЩЕНИЕ»
 00.35 «ВНИМАНИЕ: РОЗЫСКИ!» С ИРИНОЙ ВОЛК
 01.15 «СОВЕТСКИЕ БИОГРАФИИ. МИХАИЛ ФРУНЗЕ»
 02.15 «КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС»
 03.20 «ОДИН ДЕНЬ. НОВАЯ ВЕРСИЯ»
 04.00 Т/С «АЛИБИ»

5 КАНАЛ

07.00, 11.00, 13.00, 16.30, 19.30, 23.00 «СЕЙЧАС»
 07.10, 05.55 Д/С «ПОДВОДНАЯ

ОДИССЕЯ КОМАНДЫ КУСТО»
 07.55, 16.00, 19.00, 22.35 МЕСТО ПРОИСШЕСТВИЯ
 08.00 «УТРО НА 5»
 10.25, 20.00, 02.00 Д/С «КРИМИНАЛЬНЫЕ ХРОНИКИ»
 11.30, 13.30 Х/Ф «А ЗОРИ ЗДЕСЬ ТИХИЕ»
 17.00 «ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ»
 21.00 Т/С «СЛЕД»
 23.30 Х/Ф «ОСВОБОЖДЕНИЕ»
 03.05 Х/Ф «ТОТ САМЫЙ МЮНХГАУЗЕН»

ДТВ

06.00 М/Ф
 08.00 «ТЫСЯЧА МЕЛОЧЕЙ»
 08.30, 19.00 «УГОН»
 09.00, 18.30 «НАРУШИТЕЛИ ПОРЯДКА»
 09.30, 03.00 Х/Ф «ДАМА С ПОПУГАЕМ»
 11.30 Т/С «CSI: МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ МАИАМИ-7»
 12.30 Т/С «БЕЗМОЛВНЫЙ СВИДЕТЕЛЬ-3»
 13.00, 16.00, 20.30 «ДОРОЖНЫЕ ВОЙНЫ»
 13.30 Х/Ф «СТОЛКНОВЕНИЕ С БЕЗДНОЙ»
 16.30 «ВНЕ ЗАКОНА»
 17.30 «СУДЕБНЫЕ СТРАСТИ»
 19.30 «УЛЕТНОЕ ВИДЕО»
 21.30 Х/Ф «БИТВА ДРАКОНОВ»
 23.30 «ГОЛЫЕ И СМЕШНЫЕ»
 00.30 «УЛЕТНОЕ ВИДЕО ПО-РУССКИ»
 01.00 «БРАЧНОЕ ЧТИВО»
 01.30, 02.30 Т/С «ЗАКОН И ПОРЯДОК-13»
 04.50 Х/Ф «ТАРАКАНЫ БЕГА»

Четверг, 8

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
 10.00, 13.00, 16.00 НОВОСТИ
 10.05 «КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА»
 10.40 «ЖИТЬ ЗДОРОВО!»
 11.45 «МОДНЫЙ ПРИГОВОР»
 12.50 «ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ»
 13.20 «ЖКХ»
 14.20 «ДЕТЕКТИВЫ»
 15.00 «ДРУГИЕ НОВОСТИ»
 15.20 «ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ»
 16.25 «ХОЧУ ЗНАТЬ» С МИХАИЛОМ ШИРВИНДТОМ
 16.55 Т/С «ОБРУЧАЛЬНОЕ КОЛЬЦО»
 17.55 «СВОБОДА И СПРАВЕДЛИВОСТЬ» С АНДРЕЕМ МАКАРОВЫМ
 19.00 «ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ» С СУБТИТРАМИ
 19.45 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ»
 20.50 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
 22.00 «ВРЕМЯ»
 22.30 Т/С «НЕМНОГО НЕ В СЕБЕ»
 23.30 Т/С «ТОВАРИЩИ ПОЛИЦЕЙСКИЕ»
 00.30 «ЧЕЛОВЕК И ЗАКОН»
 01.30 «НОЧНЫЕ НОВОСТИ»
 01.55 Х/Ф «ДЕТОКСИКАЦИЯ»
 03.45 Х/Ф «МОСКВА НА ГУДЗОНЕ»
 06.00 «УТРО РОССИИ»

«РОССИЯ»

06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.35 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
 10.05 «ТОЛИ»
 10.25 «БУРЯД ОРОН»
 11.00 «О САМОМ ГЛАВНОМ»
 12.00, 15.00, 17.00, 21.00 ВЕСТИ
 12.30, 15.30, 17.30, 21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
 12.50 Т/С «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
 14.00 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
 15.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
 16.05 Т/С «ЕФРОСИНЯ. ПРОДОЛЖЕНИЕ»
 17.50 Т/С «ВСЕ К ЛУЧШЕМУ»
 18.55 Т/С «ИНСТИТУТ БЛАГОРОД-

НЫХ ДЕВИЦ»
 19.55 «ПРЯМОЙ ЭФИР»
 21.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
 22.00 Т/С «КОНТРИГРА»
 23.55 «ПОЕДИНОК»
 00.50 «КОД ОБЕЗЬЯНЫ. ГЕНЕТИКИ ПРОТИВ ДАРВИНА»
 01.50 ВЕСТИ +
 02.10 «ПРОФИЛАКТИКА»

КУЛЬТУРА

07.30 «ЕВРОНЬЮС»
 11.00, 20.30, 00.40 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
 11.20 Х/Ф «В СТАРЫХ РИТМАХ»
 12.50 Д/Ф «ЕГИПЕТСКИЕ ПИРАМИДЫ»
 13.05 «СЛЫХАЛИ ЛЬ ВЫ?»
 13.45, 19.35 Д/С «ВРЕМЯ»
 14.35 «ТРЕТЬЯКОВКА - ДАР БЕСЦЕННЫЙ!»
 15.05 СПЕКТАКЛЬ «МЕГРЭ И СТАРАЯ ДАМА»
 16.25 «СЕКРЕТЫ СТАРЫХ МАСТЕРОВ»
 16.40 Х/Ф
 16.50 М/С «ГРЯЗЕЗЕМЬ»
 17.20 Т/С «ПОВЕЛИТЕЛЬ МОЛНИИ»
 17.45 Д/С «ЭКОСИСТЕМЫ. ПАУТИНА ЖИЗНИ»
 18.10 «ПРОСТРАНСТВО КРУГА»
 18.40 «ПРИМАДОННЫ МИРОВОЙ ОПЕРЫ»
 20.40 ОБОРОНА «АРХАНГЕЛЬСКОГО»
 21.00 «ЧЕРНЫЕ ДЫРЫ. БЕЛЫЕ ПЯТНА»
 21.40, 02.55 АСАДЕМИА
 22.25 Т/С «РАСКОЛ»
 00.10 Д/С «БАБИЙ ВЕК»
 01.05 Х/Ф «ХОЛОДНЫЙ ДОМ»
 02.00 Д/Ф «АЛЬ ПАЧИНО»
 03.40 Д/Ф «КУФУ - ОБИТАЛИЩЕ КОНФУЦИЯ»

АРИГ УС

07.00 «НЕОБЪЯСНИМО, НО ФАКТ»: «ЗАКОЛДОВАННОЕ ОЗЕРО»
 08.00, 09.00, 23.00, 00.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА

08.35, 19.00 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ». НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ. ПОГОДА
 09.30, 18.30, 20.30 Т/С «УНИВЕР»
 10.30 «ЗАЙЦЕВ +1»
 11.00 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
 11.40 «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ДЖИММИ НЕЙРОНА»
 12.10 М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД»
 12.40, 19.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
 13.00 М/С «ПИНГВИНЫ ИЗ «МАДАГАСКАРА»
 14.00 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ». НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ
 14.20 «АФИША»
 14.30 «ДОМ-2. LIVE»
 16.15 Х/Ф «МАЛЬЧИК В ДЕВОЧКЕ»
 18.00, 20.00 Т/С «ИНТЕРНЫ»
 19.20 «ТОЧКА ЗРЕНИЯ»
 21.00 Х/Ф «ПОЦЕЛУЙ СКВОЗЬ СТЕНУ»
 23.35 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ»
 01.00 «ПОД ПРИКРЫТИЕМ-2»

ТИВИКОМ

06.30, 08.25, 09.25, 10.25, 11.25, 17.25, 18.25, 19.25, 20.25, 22.50, 00.25 «ЗУРХАЙ»
 06.35, 12.45, 20.00, 23.30, 02.30 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»
 07.00, 09.30, 12.15, 19.30, 21.30, 23.00, 02.00 НОВОСТИ ДНЯ
 07.35 «АКТУАЛЬНОЕ ИНТЕРВЬЮ»
 08.00 PRO-НОВОСТИ
 08.25, 21.25 «ГОРОДСКИЕ ИСТОРИИ»
 08.35 Х/Ф «КУЛЬТУРНЫЙ ШОК»
 10.05 «ТРАНСФОРМЕРЫ»
 10.30 М/Ф
 10.40 Т/С «ВИКТОРИЯ»
 13.05 Х/Ф «СВЕРСТНИЦЫ»
 14.30 «ЗООПАРК: «ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ»
 15.00 «ЗВЕЗДЫ ЗАЖИГАЮТ»
 15.50, 22.00 Т/С «АНТИМАФИЯ»
 16.50 «ОКНО В ПАРИЖ»
 19.00 «РАДАР-СПОРТ»
 20.25 Т/С «ВСТРЕЧНАЯ ПОЛОСА»
 00.00 «ТОП-МОДЕЛЬ ПО-РУССКИ»
 03.00 НОЧНОЙ КАНАЛ НА ТИВИКОМЕ

СТС «БАЙКАЛ»

06.00 «НОВОСТИ»
 07.00, 14.00 М/С «КАСПЕР, КОТОРЫЙ ЖИВЕТ НА КРЫШЕ»
 07.30, 15.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»
 08.00, 23.05 Т/С «СВЕТОФОР»
 08.30 Т/С «ДАЕШЬ, МОЛОДЕЖЬ»
 09.00, 13.30, 19.30, 00.00 «ПО СЕКРЕТУ НА СТС-БАЙКАЛ»
 09.30, 20.00 Х/Ф «ФИЗИКА ИЛИ ХИМИЯ»
 10.30 Х/Ф «ЛАРА КРОФТ - РАСХИТИТЕЛЬНИЦА ГРОБНИЦ»
 12.20, 23.35 6 КАДРОВ
 13.00, 15.30 «ЕРАЛАШ»
 14.30 М/С «ВЕСЕЛАЯ ОЛИМПИАДА СКУБИ»
 16.00, 18.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
 16.30 Х/Ф «ЗАКРЫТАЯ ШКОЛА»
 17.30 «ГАЛИЛЕО»
 21.00 Х/Ф «ЛАРА КРОФТ - РАСХИТИТЕЛЬНИЦА ГРОБНИЦ. КОЛЫБЕЛЬ ЖИЗНИ»
 00.30 Т/С «КАК Я ВСТРЕТИЛ ВАШУ МАМУ»
 01.00 Х/Ф «СОТРИ КРОВЬ С МОИХ РУК ПОЦЕЛУЯМИ»
 02.30 Т/С «ДЮВАЛЬ И МОРЕТТИ»
 03.30 «Т/С «РАНЕТКИ»

НТВ

06.55 НТВ УТРОМ
 09.30 Т/С «ОБЪЯВЛЕН В РОЗЫСК»
 10.30, 16.30, 19.30 ОБЗОР «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 00.15 «СЕГОДНЯ»
 11.20 МЕДИЦИНСКИЕ ТАЙНЫ
 11.55 «ДО СУДА»
 13.00 «СУД ПРИСЯЖНЫХ»
 14.30 Т/С «ЗАКОН И ПОРЯДОК»
 17.30 «ПРОКУРОРСКАЯ ПРОВЕРКА»
 18.40 «ГОВОРИМ И ПОКАЗЫВАЕМ» С ЛЕОНИДОМ ЗАКОШАНСКИМ
 20.30 Т/С «МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ»
 22.30 Т/С «ГЛУХАРЬ. ВОЗВРАЩЕНИЕ»
 00.35 ЖЕНСКИЙ ВЗГЛЯД

01.20 «СОВЕТСКИЕ БИОГРАФИИ. ЛЕОНИД БРЕЖНЕВ»
 02.20 «ДАЧНЫЙ ОТВЕТ»
 03.25 «ОДИН ДЕНЬ. НОВАЯ ВЕРСИЯ»
 04.00 Т/С «АЛИБИ»

5 КАНАЛ

07.00, 11.00, 13.00, 16.30, 19.30, 23.00 «СЕЙЧАС»
 07.10, 06.30 Д/С «ПОДВОДНАЯ ОДИССЕЯ КОМАНДЫ КУСТО»
 07.55, 16.00, 19.00, 22.35 МЕСТО ПРОИСШЕСТВИЯ
 08.00 «УТРО НА 5»
 10.25, 20.00 Д/С «КРИМИНАЛЬНЫЕ ХРОНИКИ»
 11.30, 13.30 «СУД ВРЕМЕНИ»
 15.00 МОМЕНТ ИСТИНЫ
 17.00 «ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ»
 21.00 Т/С «СЛЕД»
 23.30 Х/Ф «ОСВОБОЖДЕНИЕ»
 02.30 Х/Ф «ЖИВЫЕ И МЕРТВЫЕ»

ДТВ

06.00 М/Ф
 08.00 «ТЫСЯЧА МЕЛОЧЕЙ»
 08.30, 19.00 «УГОН»
 09.00, 18.30 «НАРУШИТЕЛИ ПОРЯДКА»
 09.30 Х/Ф «ОТЯД ОСОБОГО НАЗНАЧЕНИЯ»
 11.10, 15.30, 19.30, 00.30 «УЛЕТНОЕ ВИДЕО ПО-РУССКИ»
 11.30 Т/С «CSI: МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ МАИАМИ-7»
 12.30 Т/С «БЕЗМОЛВНЫЙ СВИДЕТЕЛЬ-3»
 13.00, 16.00, 20.30 «ДОРОЖНЫЕ ВОЙНЫ»
 13.30 Х/Ф «БИТВА ДРАКОНОВ»
 16.30 «ВНЕ ЗАКОНА»
 17.30 «СУДЕБНЫЕ СТРАСТИ»
 21.30 Х/Ф «СКВОЗЬ ГОРИЗОНТ»
 23.30 «ГОЛЫЕ И СМЕШНЫЕ»
 01.00 «БРАЧНОЕ ЧТИВО»
 01.30, 02.30 Т/С «ЗАКОН И ПОРЯДОК-13»
 03.30 Х/Ф «КАК ЖИВЁТЕ, КАРАСИ?»

Пятница, 9

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
 10.00, 13.00, 16.00 НОВОСТИ
 10.05 «КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА»
 10.40 «ЖИТЬ ЗДОРОВО!»
 11.45 «МОДНЫЙ ПРИГОВОР»
 12.50 «ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ»
 13.20 «ЖКХ»
 14.20, 06.05 «ДЕТЕКТИВЫ»
 15.00 «ДРУГИЕ НОВОСТИ»
 15.20 «ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ»
 16.25 «ХОЧУ ЗНАТЬ» С МИХАИЛОМ ШИРВИНДТОМ
 16.55 Т/С «ОБРУЧАЛЬНОЕ КОЛЬЦО»
 17.55 ЖДИ МЕНЯ
 19.00 «ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ» С СУБТИТРАМИ
 19.45 «ПОЛЕ ЧУДЕС»
 20.50 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
 22.00 «ВРЕМЯ»
 22.30 ЮБИЛЕЙНЫЙ ФЕСТИВАЛЬ

«ГОЛОСЯЩИЙ КИВИН». КУБОК ОБЛАДАТЕЛЕЙ КУБКА
 01.35 Х/Ф «СПЕЦНАЗ ГОРОДА АНГЕЛОВ»
 03.45 Х/Ф «ГЛОРИЯ»

«РОССИЯ»

06.00 «УТРО РОССИИ»
 06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.35 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
 10.05 «МУСУЛЬМАНЕ»
 10.15 «С НОВЫМ ДОМОМ!»
 11.10 «О САМОМ ГЛАВНОМ»
 12.00, 15.00, 17.00, 21.00 ВЕСТИ
 12.30, 15.30, 17.30, 21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
 12.50 Т/С «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
 14.00 МОЙ СЕРЕБРЯНЫЙ ШАР
 15.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
 16.05 Т/С «ЕФРОСИНЯ. ПРОДОЛЖЕНИЕ»
 17.50 Т/С «ВСЕ К ЛУЧШЕМУ»
 18.55 Т/С «ИНСТИТУТ БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ»

19.55 «ПРЯМОЙ ЭФИР»
 21.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
 22.00 ФЕСТИВАЛЬ «ЮРМАЛА - ВЫМ»
 2011»
 23.55 Х/Ф «СЛУЖАНКА ТРЕХ ГОСПОД»
 01.50 Х/Ф «ОПАСНЫЕ СВЯЗИ»

КУЛЬТУРА

07.30 «ЕВРОНЬЮС»
 11.00, 20.30, 00.45 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
 11.10 ОБОРОНА «АРХАНГЕЛЬСКОГО»
 11.35 Х/Ф «ГРОЗА»
 13.10 «СЛЫХАЛИ ЛЬ ВЫ?»
 13.50 Д/С «ВРЕМЯ»
 14.40 «ПИСЬМА ИЗ ПРОВИНЦИИ»
 15.05 СПЕКТАКЛЬ «МЕГРЭ И СТАРАЯ ДАМА»
 16.20 Д/Ф «КУФУ - ОБИТАЛИЩЕ КОНФУЦИЯ»
 16.40 Х/Ф
 16.50 М/С «ГРЯЗЕЗЕМЬ»

17.20 Т/С «ПОВЕЛИТЕЛЬ МОЛНИИ»
 17.45 «ЗАМЕТКИ НАТУРАЛИСТА» С АЛЕКСАНДРОМ ХАБУРГАЕВЫМ
 18.10 Д/Ф «ШАРЛЬ ПЕРРО»
 18.20 «ЦАРСКАЯ ЛОЖА»
 19.05 «ПАРТИТУРЫ НЕ ГОРЯТ»
 19.35, 02.55 Д/Ф «ВОЛШЕБНЫЕ ЛЮДИ ВАНУАТУ»
 20.45 «ИСКАТЕЛИ»
 21.30 «ЛИНИЯ ЖИЗНИ»
 22.25 Т/С «РАСКОЛ»
 00.00 «ЧАСТИ ЦЕЛОГО»
 01.10 Х/Ф «ХОЛОДНЫЙ ДОМ»
 02.05 Д/Ф «ПАРИЖ В ПЕСНЯХ»
 03.50 Д/Ф «КАРЛ ФРИДРИХ ГАУСС»

АРИГ УС

07.00 «НЕОБЪЯСНИМО, НО ФАКТ»: «ПЕТЛЯ ВРЕМЕНИ»
 08.00, 09.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
 08.35 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ». НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ. ПОГОДА

09.30, 18.30 Т/С «УНИВЕР»
 10.30 «ЗАЙЦЕВ +1»
 11.00 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
 11.40 «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ДЖИММИ НЕЙРОНА»
 12.10 «ЭЙ, АРНОЛЬД»
 12.35, 19.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
 13.00 М/С «ПИНГВИНЫ ИЗ «МАДАГАСКАРА»
 14.00, 19.00 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ». НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ
 14.20 «ТОЧКА ЗРЕНИЯ»
 14.30 «ДОМ-2. LIVE»
 16.10 Х/Ф «ПОЦЕЛУЙ СКВОЗЬ СТЕНУ»
 18.00 Т/С «ИНТЕРНЫ»
 19.20 «АФИША». ПОГОДА
 20.00 «ЭКСТРАСЕНСЫ ВЕДУТ РАССЛЕДОВАНИЕ»
 21.00 «КОМЕДИ-КЛАБ»
 22.00 НАША RUSSIA
 23.00, 00.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». «АФИША» ПОГОДА
 23.30 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ»
 01.00 «ПОД ПРИКРЫТИЕМ-2»

ТИВИКОМ

06.30, 08.25, 09.25, 10.25, 11.25, 17.25, 18.25, 19.25, 20.25, 22.50, 00.25 «ЗУРХАЙ»
06.35, 12.45, 20.00, 02.00 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»
07.00, 09.30, 12.15, 21.30, 01.30 НОВОСТИ ДНЯ
07.35 «РАДАР-СПОРТ»
08.00 PRO-НОВОСТИ
08.25, 21.25 «ГОРОДСКИЕ ИСТОРИИ»
08.35 Х/Ф «ТАЙНЫ ДРЕВНОСТИ»
10.05 «ТРАНСФОРМЕРЫ»
10.30 М/Ф
10.40 Т/С «ВИКТОРИЯ»
13.00 Х/Ф «ОКНО В ПАРИЖ»
15.10 «ЗВЕЗДЫ ЗАЖИГАЮТ»
16.00 Т/С «АНТИМАФИЯ»
17.00 «АЛЕКСАНДРИЯ»
17.55 «ХИТ-ПАРАД ИНТЕРЬЕРОВ»
18.20 Х/Ф «ЗНАМЕНИТЫЕ ГАЛЕРЕИ МИРА»
18.50 «ХУСЭЛ». ПРОГРАММА НА БУРЯТСКОМ ЯЗЫКЕ

19.20 «ДЕТЕКТОР»
19.30 НОВОСТИ ДНЯ
20.30 Д/Ф «ДЕТЕКТИВНЫЕ ИСТОРИИ»
22.00 Х/Ф «МАТЕРИНСКИЙ ИНСТИНКТ»
00.00 «К-1» БОИ БЕЗ ПРАВИЛ
02.30 НОЧНОЙ КАНАЛ НА ТИВИКОМЕ

СТС «БАЙКАЛ»

06.00 «НОВОСТИ»
07.00, 14.00 М/С «КАСПЕР, КОТОРЫЙ ЖИВЕТ НА КРЫШЕ»
07.30, 15.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»
08.00 Т/С «СВЕТОФОР»
08.30, 22.50 Т/С «ДАЕШЬ, МОЛОДЕЖЬ»
09.00, 13.30, 19.30 «ПО СЕКРЕТУ НА СТС-БАЙКАЛ»
09.30 Х/Ф «ФИЗИКА ИЛИ ХИМИЯ»
10.30 Х/Ф «ЛАРА КРОФТ - РАСХИТИТЕЛЬНИЦА ТРОБИЦ. КОЛЫБЕЛЬ ЖИЗНИ»
12.35 6 КАДРОВ
13.00, 15.30 «ЕРАЛАШ»
14.30 М/С «ВЕСЕЛАЯ ОЛИМПИАДА СКУБИ»

16.30, 18.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
17.30 «ГАЛИЛЕО»
20.00 Т/С «ВОРОНИНЫ»
21.00 Х/Ф «ALL INCLUSIVE, ИЛИ ВСЁ ВКЛЮЧЕНО»
23.50 Х/Ф «КАК ОТДЕЛАТЬСЯ ОТ ПАРНЯ ЗА 10 ДНЕЙ»
02.00 Х/Ф «ДЖЕННИФЕР ВОСЕМЬ»

НТВ

06.55 НТВ УТРОМ
09.30 Т/С «ОБЪЯВЛЕН В РОЗЫСК»
10.30, 16.30, 19.30 ОБЗОР «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «СЕГОДНЯ»
11.20 СПАСАТЕЛИ
11.55 «ДО СУДА»
13.00 «СУД ПРИСЯЖНЫХ»
14.30 Т/С «ЗАКОН И ПОРЯДОК»
17.30 «ПРОКУРОРСКАЯ ПРОВЕРКА»
18.40 «ГОВОРИМ И ПОКАЗЫВАЕМ» С ЛЕОНИДОМ ЗАКОШАНСКИМ
20.30 Т/С «МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ»
22.30 Т/С «ГЛУХАРЬ. ВОЗВРАЩЕНИЕ»

00.30 Х/Ф «В ТВОИХ ГЛАЗАХ»
02.30 Х/Ф «РИЧАРД ЛЬВИНОЕ СЕРДЦЕ»
04.45 «ОДИН ДЕНЬ. НОВАЯ ВЕРСИЯ»

5 КАНАЛ

07.00, 11.00, 13.00, 16.30, 19.30 «СЕЙЧАС»
07.10, 06.20 Д/С «ПОДВОДНАЯ ОДИССЕЯ КОМАНДЫ КУСТО»
07.55, 16.00, 19.00 МЕСТО ПРОИСШЕСТВИЯ
08.00 «УТРО НА 5»
10.25, 20.00, 02.15 Д/С «КРИМИНАЛЬНЫЕ ХРОНИКИ»
11.30 Д/С «СВЕРХЪЕСТЕСТВЕННОЕ: УДИВИТЕЛЬНЫЕ СИЛЫ ЖИВОТНЫХ. ЗА ГРАНЬЮ ВОЗМОЖНОГО»
11.55, 13.30 Т/С «БУХТА ПРОПАВШИХ ДАЙВЕРОВ»
17.00 «ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ»
21.00 Т/С «СЛЕД»
22.35 Т/С «ГЕНЕРАЛЬСКАЯ ВНУЧКА»
03.20 Х/Ф «ТРИСТАНА»
05.20 В НАШУ ГАВАНЬ ЗАХОДИЛИ КОРАБЛИ...

ДТВ

06.00 М/Ф
08.00 «ТЫСЯЧА МЕЛОЧЕЙ»
08.30, 19.00 «УГОН»
09.00, 18.30 «НАРУШИТЕЛИ ПОРЯДКА»
09.30, 04.10 Х/Ф «НАСЛЕДНИК»
11.30 Т/С «CSI: МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ МАЙАМИ-7»
12.30 Т/С «БЕЗМОЛВНЫЙ СВИДЕТЕЛЬ-3»
13.00, 16.00, 20.30 «ДОРОЖНЫЕ ВОЙНЫ»
13.30 Х/Ф «СКВОЗЬ ГОРИЗОНТ»
15.30, 19.30, 01.10 «УЛЕТНОЕ ВИДЕО ПО-РУССКИ»
16.30 «ВНЕ ЗАКОНА»
17.30 «СУДЕБНЫЕ СТРАСТИ»
21.30 Х/Ф «ОСОБОЕ МНЕНИЕ»
00.10 «ГОЛЫЕ И СМЕШНЫЕ»
01.40 «БРАЧНОЕ ЧТИВО»
02.10, 03.10 Т/С «ЗАКОН И ПОРЯДОК-13»

Суббота, 10

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00, 11.00, 13.00 НОВОСТИ
07.10 Х/Ф «РАЗНЫЕ СУДЬБЫ»
09.10 «ЧИП И ДЕЙЛ СПЕШАТ НА ПОМОЩЬ», «ГУФИ И ЕГО КОМАНДА»
10.00 ИГРАЙ, ГАРМОНЬ ЛЮБИМАЯ! СЛОВО ПАСТЫРЯ
10.45 «СМАК»
11.15 «ЛЮСЬЕНА ОВЧИННИКОВА. ЖИЗНЬ В ОЖИДАНИИ ЛЮБВИ»
13.15 Х/Ф «ДОБРОВОЛЬЦЫ»
15.05 «ЕРАЛАШ»
15.20 Х/Ф «НАЗАД В СССР»
19.00 «ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ» С СУБТИТРАМИ
19.15 «КТО ХОЧЕТ СТАТЬ МИЛЛИОНЕРОМ?»
20.30 «БОЛЬШИЕ ОЛИМПИЙСКИЕ ГОНКИ»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.15 «ПРИЗРАК ОПЕРЫ»
23.25 ПРОЖЕКТОРПЕРИСХИЛТОН
23.55 Х/Ф «КАРЛОС»
01.55 «ТИХИЙ ДОМ» СЕРГЕЯ ШОЛХОВА НА ВЕНЕЦИАНСКОМ КИНОФЕСТИВАЛЕ
02.25 Х/Ф «ВОСПОМИНАНИЯ НЕУДАЧНИКА»
04.30 Х/Ф «СЕКС, ЛОЖЬ И ВИДЕО»
06.20 «ХОЧУ ЗНАТЬ» С МИХАИЛОМ ШИРВИНДОМ

«РОССИЯ»

06.35 «ПЕТРОВКА, 38»
08.15 «ВСЯ РОССИЯ»
08.30 «СЕЛЬСКОЕ УТРО»
09.00, 12.00, 15.00 ВЕСТИ
09.10, 12.10, 15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
09.20 «ВОЕННАЯ ПРОГРАММА»
09.50 «СУББОТНИК»
10.30 «ГОРОДОК»
11.05 «ВРАТА ЗАБАЙКАЛЬЯ»
11.20 «ТЫ - ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬ»
11.30 «ТЕЛЕВИЗИОННАЯ ПРИЕМНАЯ»

11.40 М/Ф «ШЭДИТЭ ХАНЗА»
11.45 «ЗДОРОВЬЕ НАЦИИ»
12.20 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.50 ЧЕСТНЫЙ ДЕТЕКТИВ
13.20, 15.30 Т/С «СЫЩИК САМОВАРОВ»
17.20 «СУББОТНИЙ ВЕЧЕР»
19.15 ШОУ «ДЕСЯТЬ МИЛЛИОНОВ» С МАКСИМОМ ГАЛКИНЫМ
20.20, 21.40 Х/Ф «СЕКТА»
21.00 ВЕСТИ В СУББОТУ
00.50 «ДЕВЧАТА»
01.30 Х/Ф «ИСПЫТАНИЯ»
07.30 «ЕВРОНЬЮС»

КУЛЬТУРА

11.00 «БИБЛЕЙСКИЙ СЮЖЕТ»
11.35 Х/Ф «СЕРДЦЕ БЬЕТСЯ ВНОВЬ»
13.10 Х/Ф «ЛИЧНОЕ ВРЕМЯ»
13.35 Х/Ф «ЧУДАК ИЗ ПЯТОГО «Б»
15.00 М/Ф «ЧИПОЛЛИНО»
15.40 «ОЧЕВИДНОЕ - НЕВЕРоятНОЕ»
16.10 «ИГРЫ КЛАССИКОВ» С РОМАНОМ ВИКТОКОМ
17.10 СПЕКТАКЛЬ «ПРАВДА - ХОРОШО, А СЧАСТЬЕ ЛУЧШЕ»
19.30 «ПО СЛЕДАМ ТАЙНЫ»
20.15 Д/Ф «МОТЫЛЁК. ЛЮСЬЕНА ОВЧИННИКОВА»
21.00 «РОМАНТИКА РОМАНСА»
21.55 Х/Ф «ПЛЮМБУМ, ИЛИ ОПАСНАЯ ИГРА»
23.35 Д/Ф «ВЫХОД ЧЕРЕЗ СУВЕНИРНУЮ ЛАВКУ»
01.40 «НИ ДНЯ БЕЗ СВИНГА». Д. ГОЛОЩЕКИН
02.40 М/Ф «ЛЕВ И БЫК». «ПОТОП»
02.55 «ЛЕГЕНДЫ МИРОВОГО КИНО»
03.25 «ЗАМЕТКИ НАТУРАЛИСТА» С АЛЕКСАНДРОМ ХАБУРГАЕВЫМ
03.50 Д/Ф «ЭДГАР ПО»
09.20 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»

АРИГ УС

08.25 «КАК ГОВОРIT ДЖИНДЖЕР»
08.55, 19.30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ». НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЯ.

НИЙ. ПОГОДА
09.45, 10.20 «АФИША». ПОГОДА
09.55, 15.00, 19.55 «МУЛЬТИК-ЛАНЧ»
10.00 «БУДЬТЕ ЗДОРОВЫ!» (ПОВТОР ОТ 4.09.11)

10.30 МУНГЭН СЭРГЭ
10.50 «МУЛЬТИК-ЛАНЧ». ПОГОДА
11.00 «ЖЕНСКАЯ ЛИГА»
11.30 «ШКОЛА РЕМОНТА»
12.30 «ЕШЬ И ХУДЕЙ»
13.00 «ПОЧЕМУ МУЖЧИНЫ НЕ ХОТЯТ ЖЕНИТЬСЯ, НО ВСЕ - ТАКИ ЖЕНЯТСЯ»
14.00 COMEDI WOMAN
15.05 «КОМЕДИ-КЛАБ»
16.00 «ЭКСТРАСЕНСЫ ВЕДУТ РАССЛЕДОВАНИЕ»
17.00 Т/С «УНИВЕР»
20.00 Х/Ф «ГАРРИ ПОТТЕР И ФИЛОСОФСКИЙ КАМЕНЬ»
23.00 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ». ПОГОДА
00.00 «ДОМ-2. ПОСЛЕ ЗАКАТА». ПОГОДА
00.30 «ХУ ИЗ ХУ»
01.00 Х/Ф «СЕМЬ»
06.30, 08.25, 09.25, 10.25, 11.25, 17.25,

ТИВИКОМ

18.25, 19.25, 20.25, 22.50, 00.25 «ЗУРХАЙ»
06.35, 10.10, 12.30 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»
07.00, 09.30, 12.00 НОВОСТИ ДНЯ «ГОРОДА МИРА»
07.35 PRO-НОВОСТИ
08.00, 17.20, 21.50 «ГОРОДСКИЕ ИСТОРИИ»
08.25, 19.30, 21.50 «ГОРОДСКИЕ ИСТОРИИ»
08.30 М/Ф «ПРИКЛЮЧЕНИЯ СЕКРЕТНЫХ АГЕНТОВ»
09.00 Т/С «ДЕТЕКТОР»
10.00 «ХУСЭЛ». ПРОГРАММА НА БУРЯТСКОМ ЯЗЫКЕ
11.00 «ДЕТЕКТИВНЫЕ ИСТОРИИ»
13.00 Т/С «ВСТРЕЧНАЯ ПОЛОСА»
16.50 «УТУМАТА»
17.30 «10 САМЫХ»
18.00 Х/Ф «У ПОПА БЫЛА СОБАКА»
19.30 «ВКУСНО»
20.00 Х/Ф «ИДЕАЛЬНАЯ ПАРА»

Х/Ф «БОРДЖИА»
«К-1» БОИ БЕЗ ПРАВИЛ
НОЧНОЙ КАНАЛ НА ТИВИКОМЕ
Т/С «ДЮВАЛЬ И МОРЕТТИ»

СТС «БАЙКАЛ»

08.00 М/Ф «МУРАВЬИШКА-ХВАСТУНИШКА»
08.20 М/С «СМЕШАРИКИ»
08.30, 16.00 «ПО СЕКРЕТУ НА СТС-БАЙКАЛ»
09.00, 15.30 «ЕРАЛАШ»
11.00 «ЭТО МОЙ РЕБЕНОК!»
12.00 Т/С «ВОРОНИНЫ»
14.00 М/Ф «ПАУТИНА ШАРЛОТТЫ-2»
16.30, 22.30 Т/С «ДАЕШЬ, МОЛОДЕЖЬ»
17.30 Х/Ф «ALL INCLUSIVE, ИЛИ ВСЁ ВКЛЮЧЕНО»
19.20 Х/Ф «БИ МУВИ. МЕДОВЫЙ ЗАГОВОР»
21.00 Х/Ф «ТРУДНЫЙ РЕБЕНОК»
23.30 Х/Ф «БОЛЬШОЙ КУШ»
01.30 Х/Ф «ГЛАВА ГОСУДАРСТВА»
06.40 Т/С «ЕЩЕ НЕ ВЕЧЕР»

НТВ

08.25 «СМОТР»
09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «СЕГОДНЯ»
09.20 ЛОТЕРЕЯ «ЗОЛОТОЙ КЛЮЧ»
09.45 «ИХ НРАВЫ»
10.25 «ГОТОВИМ С АЛЕКСЕЕМ ЗИМИНЫМ»
11.20 «ГЛАВНАЯ ДОРОГА»
11.55 «КУЛИНАРНЫЙ ПОЕДИНОК» С ОСКАРОМ КУЧЕРОЙ
13.00 «КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС»
14.20 Т/С «АДВОКАТ»
16.05 «СВОЯ ИГРА»
17.20 «ТАИНСТВЕННАЯ РОССИЯ: ГОРНЫЙ АЛТАЙ. ВОРОТА В ШАМБАЛУ?»
18.20 «ОЧНАЯ СТАВКА»
19.20 ОБЗОР «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
20.55 «ПРОГРАММА МАКСИМУМ»
22.00 Х/Ф

ДТВ

06.00, 08.30 М/Ф
06.20 Х/Ф «ОТРЯД ОСОБОГО НАЗНАЧЕНИЯ»
08.00 «ТЫСЯЧА МЕЛОЧЕЙ»
08.50, 10.10 Х/Ф «ФАВОРИТ»
11.30 Т/С «ДАША ВАСИЛЬЕВА. ЛЮБИТЕЛЬНИЦА ЧАСТНОГО СЫСКА»
13.30 «САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО»
14.30, 05.10 «УЛЕТНОЕ ВИДЕО». САМЫЕ ОПАСНЫЕ ПРОФЕССИИ РОССИИ
15.00 Х/Ф «НА ПЕРЕВАЛЕ НЕ СТРЕЛЯТЬ»
16.30, 01.30 Х/Ф «ДЕСАНТ»
18.30, 19.30, 20.20, 21.20, 22.10, 23.10 «24»
00.00 «ГОЛЫЕ И СМЕШНЫЕ»
00.30 Т/С «АНАТОМИЯ СМЕРТИ»
03.30 Х/Ф «КРОВАВЫЙ ПРИЛИВ»
05.40 «УЛЕТНОЕ ВИДЕО ПО-РУССКИ»

Воскресенье, 11

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00, 11.00, 13.00 НОВОСТИ
07.10 Х/Ф «ШКОЛЬНЫЙ ВАЛЬС»
08.55 АРМЕЙСКИЙ МАГАЗИН
09.30 «ЧЕРНЫЙ ПЛАЩ», «ГУФИ И ЕГО КОМАНДА»
10.15 ЗДОРОВЬЕ
11.15 «НЕПУТЕВЫЕ ЗАМЕТКИ»
11.35 ПОКА ВСЕ ДОМА
12.25 «ФАЗЕНДА»
13.15 Д/Ф «9/11. СУДНЫЙ ДЕНЬ АМЕРИКИ»
14.50 Х/Ф «ЛЫСЫЙ НЯНЯКА: СПЕЦЗАДАНИЕ»
16.30 «ЕРАЛАШ»
17.15 «КВН». ПРЕМЬЕР-ЛИГА. ФИНАЛ
19.00 «ЗА КУЛИСАМИ «БОЛЬШОЙ РАЗНИЦЫ»»
20.00 «МИНУТА СЛАВЫ. МЕЧТЫ СБЫВАЮТСЯ!»
22.00 ВОСКРЕСНОЕ «ВРЕМЯ»
23.00 «НОННА, ДАВАЙ!»
23.30 «БОЛЬШАЯ РАЗНИЦА»
00.35 Х/Ф «БУШ»
02.50 Х/Ф «РЭЙ»

«РОССИЯ»

06.45 Х/Ф «ОГАРЕВА, 6»
08.30 «САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР»
09.20 «СМЕХОПАНОРАМА»
09.50 УТРЕННЯЯ ПОЧТА
10.30 СТО К ОДНОМУ
11.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. НЕДЕЛЯ В ГОРОДЕ
12.00, 12.10 ВЕСТИ
12.25, 15.30 Т/С «ОТКРОЙТЕ, ЭТО Я»
15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
16.40 СМЕЯТЬСЯ РАЗРЕШАЕТСЯ

19.00 Х/Ф «КОГДА ЦВЕТЕТ СИРЕНЬ»
21.00 ВЕСТИ НЕДЕЛИ
22.05 Х/Ф «РАСПЛАТА ЗА ЛЮБОВЬ»
00.00 Д/Ф «ЦИТАДЕЛЬ 911»
00.30 Х/Ф «БЕЗ ИЗЪЯНА»
02.35 Х/Ф «ВЕЗУНЧИК»

КУЛЬТУРА

07.30 «ЕВРОНЬЮС»
11.00 «ОБЫКНОВЕННЫЙ КОНЦЕРТ С ЭДУАРДОМ ЭФИРОВЫМ»
11.35 Х/Ф «НЕОТПРАВЛЕННОЕ ПИСЬМО»
13.10 Х/Ф «ЛЕГЕНДЫ МИРОВОГО КИНО»
13.40 М/Ф «ПРИКЛЮЧЕНИЯ БУРАТИНО»
14.45, 02.55 Д/Ф «БЕЛЫЕ МЕДВЕДИ НА ТОНКОМ ЛЬДУ»
15.30 ОПЕРА «ТАК ПОСТУПАЮТ ВСЕ»
18.55 Х/Ф «АВТОПОРТРЕТ НЕИЗВЕСТНОГО»
20.10 «ДОМ АКТЕРА»
20.50 Д/Ф «АЛЕКСАНДР СВИРСКИЙ. ЗАЩИТНИК И ПОКРОВИТЕЛЬ»
21.30 Х/Ф «РЕПЕТИЦИЯ ОРКЕСТРА»
23.00 «КОНТЕКСТ»
23.40 Д/Ф «РАЗГОВОР С ФЕЛЛИНИ»
00.35 Х/Ф «ДНЕВНИК АННЫ ФРАНК»
02.20 «АЛЕКСАНДР ЦАФАСМАН. РОССИЙСКИЙ ДЖАЗ - ВЕЛИКИЕ ИМЕНА»
03.45 М/Ф «СКАЗКИ СТАРОГО ПИАНИНО»

АРИГ УС

08.00 М/С «КАК ГОВОРIT ДЖИНДЖЕР»
09.30, 10.40 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ». НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЯ. ПОГОДА
09.50, 11.50 «МУЛЬТИК-ЛАНЧ». ПОГОДА
10.00 МУНГЭН СЭРГЭ. ПОГОДА
10.25 «СКАМЕЙКА»

11.00 «ТОЧКА ЗРЕНИЯ»
11.30 «БУДЬТЕ ЗДОРОВЫ!»
12.00 «СУПЕРИНТУИЦИЯ»
13.00 «УЧИТЕЛЯ ПРОТИВ УЧЕНИКОВ»
14.00 «ЗОЛУШКА. ПЕРЕЗАГРУЗКА»
14.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
15.00, 19.55 «МУЛЬТИК-ЛАНЧ»
15.05 Т/С «ИНТЕРНЫ»
16.35 Х/Ф «ГАРРИ ПОТЕР И ФИЛОСОФСКИЙ КАМЕНЬ»
19.30 «ВСЯ БУРЯТИЯ». ПОГОДА
20.00 Х/Ф «ШАГ ВПЕРЕД: 3D»
22.05 «КОМЕДИ-КЛАБ». ЛУЧШЕЕ. ПОГОДА
23.00 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ»
00.00 «ДОМ-2. ПОСЛЕ ЗАКАТА». ПОГОДА
00.30 Х/Ф «ПАССАЖИР 57»

ТИВИКОМ

06.30, 08.25, 09.25, 10.25, 11.25, 17.25, 18.25, 19.25, 20.25, 22.50, 00.25 «ЗУРХАЙ»
06.35, 10.30 «ВКУСНО»
07.05 Д/Ф «ЧЕЛОВЕК И ВРЕМЯ»
07.50, 16.50, 22.55 «ГОРОДСКИЕ ИСТОРИИ»
08.00 «РАДАР-СПОРТ»
08.30 М/Ф
09.00 Т/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ СЕКРЕТНЫХ АГЕНТОВ»
09.30 Х/Ф «ЗНАМЕНИТЫЕ ГАЛЕРЕИ МИРА»
10.00 «ХИТ-ПАРАД ИНТЕРЬЕРОВ»
11.00 Х/Ф «ИДЕАЛЬНАЯ ПАРА»
13.00 Т/С «ДОЛЬМЕН»
16.30 «ВАШЕ ПРАВО»
17.00 Х/Ф «МАТЕРИНСКИЙ ИНСТИНКТ»
19.00 Д/Ф «ТАЙНЫ ВЕКА»
20.00 PRO-ОБЗОР
20.30 Х/Ф «ДОМ ИЗ ПЕСКА И ТУМАНА»
23.00 Х/Ф «ДОРОЖНЫЕ ВОЙНЫ»
00.00 «К-1» БОИ БЕЗ ПРАВИЛ
02.30 НОЧНОЙ КАНАЛ НА ТИВИКОМЕ

СТС «БАЙКАЛ»

06.00 Т/С «ДЮВАЛЬ И МОРЕТТИ»
08.00 М/Ф «КУДА ИДЕТ СЛОНЕНОК»
08.10 «ВОЛШЕБНОЕ УТРО»
08.30, 16.00 «ПО СЕКРЕТУ НА СТС-БАЙКАЛ»
09.00 «САМЫЙ УМНЫЙ»
10.45, 15.00 «ЕРАЛАШ»
11.00 «ГАЛИЛЕО»
12.00 «СНИМИТЕ ЭТО НЕМЕДЛЕННО!»
13.00 «СЪЕШЬТЕ ЭТО НЕМЕДЛЕННО!»
13.30 Х/Ф «ТРУДНЫЙ РЕБЕНОК»
16.30, 18.40 6 КАДРОВ
17.00 М/Ф «БИ МУВИ. МЕДОВЫЙ ЗАГОВОР»
21.00 Х/Ф «ТРУДНЫЙ РЕБЕНОК-2»
22.45 ШОУ «УРАЛЬСКИХ ПЕЛЬМЕНЕЙ»: «УРА! СТИПЕНСИЯ»
00.15 Х/Ф «ИДЕНТИФИКАЦИЯ»
02.00 Х/Ф «КАК ОТДЕЛАТЬСЯ ОТ ПАРНЯ ЗА 10 ДНЕЙ»

НТВ

07.05 Т/С «ЕЩЕ НЕ ВЕЧЕР»
09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «СЕГОДНЯ»
09.20 «РУССКОЕ ЛОТО»
09.45 «ИХ НРАВЫ»
10.25 «ЕДИМ ДОМА»
11.20 «ПЕРВАЯ ПЕРЕДАЧА»
11.55 «РАЗВОД ПО-РУССКИ»
13.00 «ДАЧНЫЙ ОТВЕТ»
14.20 Т/С «АДВОКАТ»
16.05 «СВОЯ ИГРА»
17.20 «СЛЕДСТВИЕ ВЕЛИ»
18.20 «И СНОВА ЗДРАВСТВУЙТЕ!»
19.20 ОБЗОР «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ». ОБЗОР ЗА НЕДЕЛЮ
21.00 «ЧИСТОСЕРДЕЧНОЕ ПРИЗНАНИЕ»
21.50 «ЦЕНТРАЛЬНОЕ ТЕЛЕВИДЕНИЕ»
22.55 «ВАНГА ВОЗВРАЩАЕТСЯ! СЕКРЕТНЫЙ АРХИВ ПРОРИЦАТЕЛЬНИЦЫ»
00.05 «НТВШНИКИ»
01.10 Х/Ф «МЕСТЬ БЕЗ ПРАВА ПЕРЕДАЧИ»

5 КАНАЛ

07.00 Д/С «1066-Й ГОД»
08.00, 06.20 Д/Ф «КОМЕТЫ: ПРЕДВЕСТНИКИ»
09.00 М/Ф «КАК ОБЕЗЬЯНКИ ОБЕДАЛИ»
09.10 Х/Ф «ИЛЬЯ МУРОМЕЦ»
11.00 «СЕЙЧАС»
11.10 «ИСТОРИИ ИЗ БУДУЩЕГО» С МИХАИЛОМ КОВАЛЬЧУКОМ
12.00 Х/Ф «ОСВОБОЖДЕНИЕ»
18.30, 02.40 МЕСТО ПРОИСШЕСТВИЯ. О ГЛАВНОМ
19.30 ГЛАВНОЕ
20.30 Т/С «ЛЕНИНГРАД»
00.30 Х/Ф «О, ГДЕ ЖЕ ТЫ, БРАТ?»
03.40 Д/С «КРИМИНАЛЬНЫЕ ХРОНИКИ»
04.40 Х/Ф «СЕНТИМЕНТАЛЬНОЕ ПУТЕШЕСТВИЕ НА КАРТОШКУ»

ДТВ

06.00, 08.30 М/Ф
06.10 Х/Ф «БУДНИ УГОЛОВНОГО РОЗЫСКА»
08.00 «ТЫСЯЧА МЕЛОЧЕЙ»
09.30 Х/Ф «ВСЕ ТО, О ЧЕМ МЫ ТАК ДОЛГО МЕЧТАЛИ»
11.30 Т/С «ДАША ВАСИЛЬЕВА. ЛЮБИТЕЛЬНИЦА ЧАСТНОГО СЫСКА»
13.30 «САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО»
14.30 Х/Ф «ДЕЙСТВУЙ ПО ОБСТАНОВКЕ!»
16.00, 01.30 Х/Ф «ЧЕРНЫЙ КВАДРАТ»
18.30, 19.30, 20.20, 21.10, 22.10, 23.00 «24»
00.00 «ГОЛЫЕ И СМЕШНЫЕ»
00.30 Т/С «АНАТОМИЯ СМЕРТИ»
04.00 Х/Ф «БЕРЕГ СПАСЕНИЯ»
05.50 «УЛЕТНОЕ ВИДЕО ПО-РУССКИ»

«Буряад үнэн» сониной 90 жэлэй ойдо

ТАМИРТАЙ ШАДАЛТАЙ ЯБАЯ!

Манай урдаа хараха «Буряад үнэн» Хэблэлэй байшангай дэргэдэ «Спорт-Тамир» гэнэн сонин хэблэгдэж эхилхээр 11 жэл боложо байна. Тус газетын редактор Борис БАЛДАНОВНАА мүнөөнэй байдал тухай хурагшалхамнай.

Нэн түрүүн тобшохоноор «Спорт-Тамир» хөгжэлтын зам хөөрөөд үгэнүү. 2000 оной мартын 4-дэ түрүүшымнай дугаар хэблэгдээ. Тэрэ үедэ редактораар томилогдохон Лопсон Гергенов хамсыгаа шуун хүдэлжэ эхилээ. Түрүүшын гурбан жэл соо газетэмнай багахан А4 саархан дээрэ субботаын үдэр хэблэгдэгшэ нэн. 2003 онһоо республиканска типографида бүхы газетэнүүдтэл адли А3 хэмжээнэй саархан дээрэ гаража эхилээ. Мүн 2008 онһоо среда бүхэн хэблэгдэнэ.

Мүнөө үедэ хүн зоной хараса ондоо болоо. Тэдэ томо фото-зураг томо үзгөөр бэшэгдэн гаршагууды ехээр обёордог болонхой. Сагай эрилтэдэ харюусажа хүдэлжэ эхилээбди. Июль нараа газетымнай зооохи тад ондоо болгогдоо.

Бидэ дары түргөөр хүүлшын спортын хонирууды уншагшадта дурадханабди. Ямар бэ даа, хари гүрэндэ буряад хүбүүд, басагадай мүрысэжэ байхы Интернет хэрэглэн, мэдээсэл суглуулнабди. Манай эндэ хэды хүни байба-

шье, нютагайнгаа тамиршадтай түлөө ханаагаа зобонобди. Эдэ бүгэды сонинойнгоо хуудаһануудта үгэжэ, арад зонтойгоо хубаалданабди.

Иигэжэ хүдэлхэдэмнай, «Спорт-Тамирнай» бури һонирхолтой болоно. Түрэл сониноо ходо абажа, уншажа, бэшүүлжэ байгыт даа.

Бадма ЯКШЕЕВ
бэшэжэ абаба.

ИИГЭЖЭ БЭШЭДЭГ БАЙГАА

САТИРЫН БУЛАН 1953 он
„ТОНОНОЙ ЗАВОДОЙ“
ТОН МУУХАЙ БАЙДАЛ ТУХАЙ

Закаменай аймагай Бур-Цакирай сельсоведэй Ждановой нэрэмжэтэ колхозой № 3 бригадада байгаа сепараторна отделени малай гүүртэнүүдхэ нилээд ехэ хү тушаан абажа, тоно болбосоруулдаг юм.

Эндэхи зон тус отделение «тононой завод» гэжэ нэрлэдэг. Теэд энэ «завод» олиггүй муухай байдалтай. Үбдэг тулама шабар соо зууралдаһан оройгүй орбогор гэрыень тойроодарбаад гаран томо гахайнууд уухир-уухир гэлдэжэ хэбтэдэг.

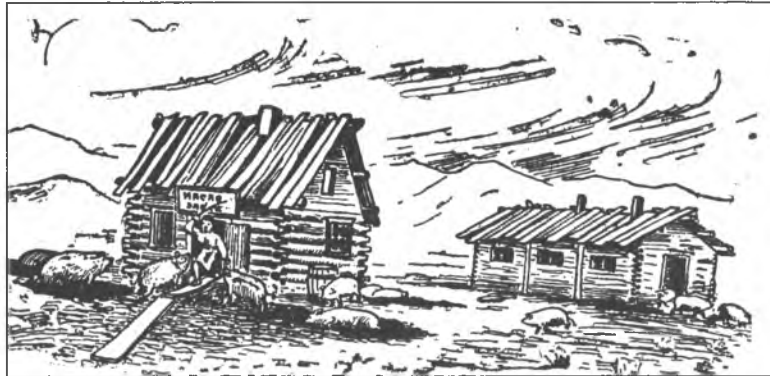
Зосоонь ороходо, үни заяанай уһа хүргэгдөөгүй, хурга зузаан даг хирэ болошоһон пэтэн хара пол. Тэрээн дээрэ

сепараторайнгаа частьнууды задалжархёод, тус отделение даагша нүхэр Хандажап Долгорова хашалгүй хуужа байба. Гэрэй углууда байһан хирэтэй хара бочко соо тонон. Тэрээн шадарнь илааһа батаганаанай шууяан шэхэ дүлирүүлнэ.

Энэ отделениеин хажуудахана колхозой гахайн байра бии юм. Теэд энэ хоёрой алинайнь «тононой завод», алинайнь гахайн байра байһы илгаруулха бэрхэтэй.

Селькор
Л.ВЛАДИМИРОВАЙ
бэшгһээ.

Ф.БАЛДАЕВАЙ зураг.

- Ямар тоолхогүй гахайнууд бэ, эндэ тононой завод юм гэжэ мэдэнгүй аал?

НҮХЭРЭЙ ЁНООР НҮХЭДТӨӨ

Жамсо Тумуновта
«Нойрһоо һэриһэн талатнай»

«Алтан бороо» хүлээнэ. Гаһар хурса гуурһантай Гандагшаб гэжэ зон айна.

Аполлон Шалаевта
Арбаад жэлэй туршада Абяа аниргүй ябаагүй: «Зохёохоб», «бэшэхэб» гэнэдэнэ Заха хизаар байгаагүй.

Дольен Маласондо
Инаг дуранай темэ Ильяда иигэжэ хандана: «Наһатай болохо бүримни Намда Шипачев дурална. Зүгөөр, таамнай яашообта, Зүрхэнтнай хүрэшөө алтай?»

Намжил Баллано
«Оронгын татуур гүнзэги - Унаган борын хоолойсоо». Намжилай ханаан гүнзэги - Найман пьесын темэ соо. Угайхдаа нэгэниинь Улаан-Удэ ерэхэй. Харин почто гэдэгын Харгыдаа бү баринай.

Шираб Нимбевта
«Октябрин туг доро» Ургаһантай дамжаггүй. Мүнөөдэрэй байдалһаа Мүн гээгдэжэ болохогүй.

Дамба ЖАЛСАРАЕВ.

Үдэрэй үзэгдэлнүүд

захюулдаг. Зарим дүтын зон наһажаал эхэнэр зүнтэглөө гэшэ гү гэлсээдшые абадаг. Юуб гэбэл, оршон тойронхын миин жиирэй зоной ажабайдалһаа тад ондоо гээд тэмдэглэхээр. Гансаардаһан хуби заяан гэшэ гү, али һаа ямар ушарһаа иимэ юумэн болоноб?

Энэ асуудалаар психолог Татьяна Николаевна Сенгевада хандааб.

- Хүн архи ууна гү, али һаа тамхи татана гү, үбшэн гээд тоологдоно. Тийн хэрэгтэ хэрэггүй хургаалда абтаһан зон баһал иимэрхүү үбшэндэ дайрагдаһан мэтэ. Наһатай хүнэй элдэб хэрэгтэ хэрэггүй бүлгэмэй гэшүүн болохонь аймшагтай. Залуу хүн энэ тэрэ нэгдэлээр һонирхоод, һонирхойнгоо тарахада, гараад ябашана. Наһажаал зон тийгэжэ шадахагүй. Тиймэһээ һонирхоһон юумэндээ абтаад, эмхидэ үлэшэхэ аргатай. Тэрэнь ехэл аймшагтай. Иимэ нэгдэлдэ ороһон зоной зариман уур сухалтай болодог, юумэ, зоние ходо муушалжал байдаг болодог. Нэн түрүүн психикэнь муудана, - гээд психолог хэлэнэ.

ШРИ ЧИНМОЙН хургаалы яхадаа даханаб?

дээжэ, зон соо хүндэтэй болоо, индуизм тухай лекцинүүды зондо уншажа эхилээ. Мэдээжэ болохотойнь сасуу, ООН-ой түбэй офис руу тэрэниие уряа. Мэргэжэлтэдтэнэ Шри Чинмой лекцинүүды уншаа. Тэрэ 1500 ном бэшээ, 200 мянган зураг зураа, 777 концерт үнгэргэһэн байна. Чинмой Америкэ ошоод, хургаалаа дэлгэрүүлжэ шадаа. Ушарынь гэхэдэ, Америкын зон зүүн зүгэй хургаалнуудаар ехэ һонирходог юм. Тиймэһээ тэрэ өөрынгөө хургаал дамжуулжа шадаа.

Чинмойн түбүүдээр ехэл ажал хэгдээ: миинтэ үзэсхэлэнгүүд, концертнүүд үнгэргэгдөө. Эмхинүүд вегетарианска рестораниуды, сэсэгүүдэй магазинууды олоор нээгээ. 1977 ондо Шри Чинмой марафонной команда эмхидхээ. Пүүлээрнь Росси дотор филиалынь нээгдээ. Украинада «Одессын гүйхэ дурагайшуул» гээд шабинанынь эмхи нээгээ. Беларусид ажаһуудаг шабинанынь

«Физкультурно-элүүржүүлгын түбэй бүридэлэй гүйхэ дурагайшуулай клуб» гээд бээ нэрлээ. 1987 ондо Шри Чинмойн түб дэлхэйн гүйдэлэй эстафетэ үнгэргөө.

Үшөө тийхэдэ дэлхэй дээрэхи эгээл гоё һайхан 800 газарнууды Шри Чинмой гуманитарна программа соогоо оруулаа. Тэрээн соонь Байгал далай нэрлэгдээ. Харин шабинанынь багшайа нэгэтэ бэшэ түрмэдэ хаахая ханадаг байгаа. Тэрэнь ямар ушартай байгаа гэшэб?

Шри Чинмой 2007 ондо наһан болоо. Мүнөө хүрэтэр олонхи шабинанынь суг хамта суларжа, багшынгаа номнол бэлдүүлнэ.

Анхан хэдэн жэлэй саана сектэнүүд Росси дотор тон дэлгэрэнхэй нэн. Мүнөөдэр тэдэн тухай ехэ хэлсэхээшье болинхой. Ушарынь гэхэдэ, зарим мэдээсэлээр, сектэ гээд тэдэниие нэрлэхээ болёо. Тийн иимэ нэгдэлдэ полици ехэ анхаралаа хандуулдаг бэлэй. «Мүнөөдэр

манай республика дотор иимэ нэгдэлнүүд зондо хоро хэнэгүй, - гээд полициин мэдээсэл тараадаг албанай мэргэжэлтэн тэмдэглээ. - Харин Урда Федеральна тойрогто сектэнүүд полициин анхарал доро зандаа».

Улаан-Үдэдэ Шри Чинмойн хургаалы сахигшад хотын уран һайханай колледждо сугларна. Хорёод гаран гэшүүдтэй. Олонхын багша мэргэжэлтэй, спортдо дураатай. Бүлгэм тухай хөөржэ үгэһэн буряад эхэнэр 62 наһатай. Тэрэ үглөөгүүр эртэ болдожо, Буряадай республиканска багшанарай колледжын стадион соо нүхэр эхэнэртээ гүйдэг заншалтай. Архи уудаггүй, тамхи татадаггүй. Мяха элдиггүй юм. Хүүгэдынь хүл дээрэ гаранхай. Энэ эхэнэр мүнөө хүрэтэр солбон, элүүр энхэ. Шри Чинмойн хургаал сүлөө сагтаа уншажа, тэрээнэй гурим сахин ажаһууха гээд оролдодог юм. Тиймэшье һаа, Буддын шажанай заншалта һайндэрнүүды мартаагүй, Сагалганда дасан ошожо, уншалга

Шри Чинмой

Шри Чинмой олонийтын ажал ябуулагша, «Шри Чинмойн түб» гэжэ шажанай эмхиин хүтэлбэрлэгшэ. Тэрэ дэлхэйн 46 гүрэнөөр хургаалаа дамжуулжа шадаа. Эндэхг ороной Читтагонг аймагай Шакур гэжэ хүдөө нютагта түрэнһэн намтартай. Эхэ эсэгын-гээ наһа бараһанай удаа тэрэ Шри Ауробиндо гэнэн ашрам соо хорин жэлдэ һураа. Тэрэ спортдо дураатай байһан. 1964 ондо Шри Чинмой Нью-Йорк нүүжэ ошоо. Америкэдэ тэрэ мэ-

Интернетдээ фото-зураг.

СВЕТЛАНА ХИСАМУТДИНОВА СОЛБОН ХУРДАН ЗАНДАА

Телефоноор намда Октябрьска сүүдэй психолог хонходоод, Светлана Хисамутдинова тухай бэшэһэн мэдээсэл тухаймни һонирхоод абаа. Шэг шарайень хараад, сектант гэжэ ойлгохоор гү гээд намһаа асууба.

Светлана Хисамутдинова 67 наһатай. Тэрэ мэдээжэ спортсмен байһан. Мүнөөдэр эхэнэр ехэ эдэбхитэйгээр Чинмой Кумар Гхошой хургаалы гүрэн дотороо тараажа ябана. Мүнөө хүрэтэр тэрэ гүйдэг юм. Калашниковай нэрэмжэтэ номой санда тэрэ зоние

суглуулжа, Шри Чинмойн хургаал тухай хөөржэ үгөө. Зал соо ехэнхидээ наһажаал зон суглараад байгаа. Олонхын спортдо хабаатай. Тийн залуушые зон бии хэбэртэй. Өөр тухайгаа Светлана ролик харуулаа.

Спортсмен эхэнэрэй спортһоо гараад ябахалаарнь, бэнь гансата һула болоо. Тийн энэ хургаалда абтаад, дахинаа гүйжэ эхилээд, дахинаа шадалтай болоһон байна. Светлана шүлэгөөр дуугарха заншалтай. «Наһан соогоо үри хүүгэдтэй болохо жаргалгүй

байгаа», - гээд тэрэ хэлэнэ. Харин тэрээгээр гашуудалда абтанагүй. Тэрэ Улаан-Үдэһөө Монгол руу ошохо. Саашаа Шэтэ, Хитад гараха түсэбтэй. Иимэ элүүр энхэ, солбон наһажаал эхэнэрые харахада, нэгэ талаараа баясамаршые. Теэд хойшолонгынь ямар байхаб, мэдэгдэнгүй.

Янжамба ЖАПОВА.

Зураг дээрэ: Светлана Хисамутдинова.

Авторай фото

Уншагшадаймнай бэшэгүүдхээ

НАЙМАН МҮРТЭЙ НАЙРУУЛГАНУУД

Найман муртэй найруулгам Нарата нютагһаа үршөөлтэй. Найман арбан наһамни Нагаса таабайн юрөөлтэй. Найжалан гэжээн намтарни Налгай аба, эжын захяатай. Нарилан ханаха найдални Наадан бэшэ заяатай. * * *

Һургаалай хайхан булагые һудалын оложо ундалаа һаа,

Ойлгосын ехэ шуналые Ойндoo хадуюжа дундалаа һаа. Сэлээн зоной хойморто Сэргэдэ угтуулжа буухалһни, Сэсэн нүхэдэй хоорондо Сэгнэгдэжэ һуухалһни! * * *

Булагһаа эхитэй Зэдэмнай Бурьялан урдаад, долгитой. Буряад түрэл хэлэмнай Буурал холоһоо домогтой. Сэлэнгэдэ ородог Зэдэмнай Сэбэрхэн булагһаа эхитэй. Сэсэн буряад хэлэмнай Сэнхир холоһоо түүхэтэй. * * *

Гайхалтай гоё хайхан Газар, нютагаа хаража, Гамтай нангин байһан Ганса наһаяа эдлэжэ, Дуулан ябаһан нүхэдни Дурасхаал болон бадаржа, Һуулин хөөрөжэ барашагүй, Һуудал ехээр таргалдаг. * * *

Улаан шулуутай хадые Ургы сэсгүүд гоёогоо, Уран сэсэн нүхэдни Уянга, дуугаа зохёогоо. Уужам үргэн талые Ургасын дээжээр долгилгоо, Урихан нүхэдэй аялга Ухаан зурхым доһолгоо. * * *

Халуун сайгаа аягалжа, Харгын зугаа шагнаһан Ухаан соогоо хадагалжа, Удаан сагта гамнаһан. Унгэрһэн сагай сууриан Удэр бүри дуулдана. Үетэн нүхэдэй һубарьяан Үүдээр ороод һуусана. * * *

Үргэ амам эсэнгүй, Үнэн сэхын гэршэлнэ. Улаан хэлэм тэсэнгүй Уурхай соогоо тэршэлнэ. Үгэ хэлэе гамнангүй, Урижэ, хаяжа ябаһаар, Өөрөөш хүсэд мэдэнгүй, Үбгэршэһэн байбалһи!

Цыбикжап НАЙДАНОВ.

ДАРМАА ХАМБА Хоёр зуугаад жэлэй саана Хамаг Буряад орондомнай Буддын шажан дэлгэржэ, Бурханай мүргэлтэй болоһон байна. Баруун сартуулай дайда дээрэ Бүгэдэ зоной буянгаар, Байһан зоной оролдолгоор Булагай дацан бодхоогдоо. Эндэхи манай дацандамнай Элдэб дээдын эрдэмтэй, Эмшэ, тарниша ламбагайнар Эрдэм шудалжа гараһан байна. Хоридохи зуун жэлэймнай Хорёод оной үеэр лэ, Дээдын ехэ эрдэмтэй Дооромбо Мархаагай һуугаа юм. Зэдын Нютаһаа гарбалтай Зааханһаа һүбэлгэн ухаансар, Дармаагай Лубсан-Нима хүбүүхэн Дацанда ержэ һураһан байна. Арбаад жэлэй туршада Айхабтар оролдолго гаргажа, Гэгээрэлэй дабаае гаталжа, Гэбшэ боложо гараһан байна. Сартуул-Булагайнгаа дацанда Санаартанаар һуужа байхадань, Гушаад оной хандаралга Газаамнай орожо ерһэн байна. Байжа байһан ламанарые Буугай доро туугаад лэ, Хяагтын түрмэдэ абаашажа, Хаалтан соо хаабал даа.

Харгы барилгын ажалда Хаалтынхидые хүдэлхын туубад лэ, Үлэн хоһон түрмынхид Үзөөл элдэб ядаралые. Харгын хажуудахи хонхорто Харанхылжа, алмайржа хэбтэхэдэнь, Хяагтаар емшэглэжэ¹ ябаһан Ханил торинхидонь абараа юм. Сосортарай Гомбожаб нүхэрэнь Сартатгай хүндэлэнэй тэрэлжэн соо Тэрэ нүхэрөө байрлуулжа, Туһа хүргэжэ байһан байна. Буряад үргэн орондоо Буддынгаа шажан сэргээжэ, Бүгэдэ зоноо баярлуулжа, Бултанай ханаа тэгшлээ юм. Баянхан Тори нютагһаамнай Бэлигтэй зон гарадаг юм, Башлини хамба ламбагайнай Баһал тоонтго нютагань юм. Урданайнгаа заншал сэргээжэ, Урдаа ханаагаа табига, Сартуул-Булагайнгаа дацан Бодхоожо, Субарга дугануудаа бария!
P.S. Емишлэхэ¹ – морёор эд бараа зөөжэ, мүнгэ олохо.
Борис ДАМБАЕВ.
Зэдын аймаг, Дээдэ-Тори нютаг.

Дондок УЛЗЫТУЕВАЙ түрэхөөр 75 жэлэй ойдо

ШЭБЭРТЫН ШЭДИТЭ ШЭНЭ НЭН

Бүүр-түүр Үглөө эртүүр һургуули руусаа хүүгэд субаа. Шэбэртымнай шэнэн шугы, Налхи соогуур нарин дугы. Дондок Улзытуев.

Шугы соохи Шэбэр шэдхэ, Шулуутай ялхи, Шэбэртын налхи.

Мүнөөшье тэндэ харахада, Мүнөөхи самсаалай дунда Олон үсын һурагшадай, Олон тоото үхибүүдэй Бүүр-түүр Үглөө эртүүр Буртаг соогуур Оог хүжюүгээр Ооголодон гүйлдэһые шагнаһан Үнөөхил бүдүүн шэнэнэн.

Сэнгүү хайхан хаһые, Сэдхэлэй зоболгүй үеые Сээжэндэмни һануулан Шэбэртымни шэнэнэн, Хэды хабарые Угтаабта, Хэды зууе Дабаабта? Хэшэлһээ бусахадаа, Хажуугаартнай гарахадаа, Танай нюрганда дүүлидэг хэмнайб, Түүнэй бодолдо абтадаг бэлэйб.

Нюргаяа яатар бүгтылгөөбта, Нахигар яатараа болообта, ханаа үнөөндэ абтана гүт, ханааетнай хүнүүд зобооно гү?

Шэнэнэнэй хажуугаар наадаһан, Шэбэртын һургуули дүүргэһэн Үхибүүд Буряадаа шэмэглээ, Уринэрын ашыень эдлээ.

Хургануудаа даража, Хэн хэнэ дурдажа, Тоолодогые тоодогүйб, ханажа байжа найрхадагые хайшаадаггүйб. Саг бүхэн Өөрын өөрсэ шэнжэтэй, Хүн бүхэн Өөр өөрын хубитай. Буряад нютагнай

Баян дэлгэр хэшэгтэй, Буряад зомнай Буурал сагһаа бэлигтэй. Нүүлдэ гансал харамтайн - ханаанһаам оройдоо гарадаггүй, Нютагайм нүхэдэй хайратайн, Намдаа тэдэм мартагдадаггүй.

Тэдэ хүбүүднай багаһаа Далда нэрэтэй байһан, Дурдаха заримыень болоо һаа, Алфавидай тэдыгээр эдэ һэн: Абдэз Бальжанияма (хожмоо Буряадай Теледамжуулгын Түбэй, РТПЦ-гэй дарга Цырендондоков), Адяа Дамба (шогтой, зугаатай Цыбиков), Бууяа Дондог (Дондок Улзытуев), Валантиин (бүхэ барилдааша, Буряадай чемпион Пурбуев), Дамдяадай (уран зурааша, уран зохёолшо Дамбиев), Дожоон (хүдөө барилгашадай республикын дарга Доржо Шагдаров, хүбүүдын «Абсолют» эрхилэгшэд), Жалсан Волооди – поэт Жалсанов, Наа Бальжанияма (журналист Намдаков), Ошордоон - уран дархаша Дашиев, һамаёон (Цырен-Дондок Хамаев), Шаа Сэрэн-Дондог (журналист Шагжиев), Шагдарёон - түмэр дархаша Шагдаров, Шаанбайн Волооди (авиазаводой ахамад металлург Цыдыпов), Шаанбайн шара Бадма, Сэдэнхэй - Булта эдэ хүбүүднай Бурханайнгаа орондо ябанхай. Нүүлдэ мүнөө солгёон һамаёонной дүү Хандарёон, Эсэггүй үлэһэн, Эжынэрээрэ нэршэһэн Басаа Валера, Дашиимаа Волооди, Бүтсүү Волооди гэхэ мэтэд үлөөбди.

Улир, алирһан, мойһондо, Үхэр нюдэндэ, халыарта Булта нүхэдөөрөө Бүхэли үдрөөрөө Таатай зугаатай

Тэнэн ошодог бэлэйди, Үдэшэ болотор наадажа, Үинһөө сэдхэлээ ханаажа, Үнэнтэ хүхидэг байгаалди.

Үбһэндэ багадаа ябахалаа, Үбһэшэдэй отогто байрлахалаа, Уһанда үрдилдэн шунгахалаа, Урилдаанда моридоо табихалаа, Уран шүлэгүүдые уншахадаа, Уянгата дуунуудые шагнахадаа,

Эдир наһанай Эхин дуранда Абтадаг бэлэйбди, Ерээдүй сагай Үүлэггүй сэлмэгтэ Этигэдэг байгаабди.

Сагай гүйсэ Сахилгаан мэтэ, Наһанай ябаса Мэдээгүйдэ.

Һаглагар шэлбүүһээ ганхуулан, ханаа үнөөндэ абтуулан хайхан хоншуу шэнэнэн, ханаһанаа танда хэлэхэ гээ һэм,

Һуража танһаа абаха гээ һэм: -Та гансааран хараһанта, Таниха бүгдыень болоһонта, Хөөржэ үгөө һаа, шадахалта Хэр хэнэймнай һууһые, Хэээ нүгэл хэһые, Хэдыдэ буян абаһые. Зүгөөр үнгэрһэн юумые Задалаад, унгиллаад яахамнайб, Залан яажа һуухые Заажа үгыт шэнэнэмнай.

-Болоно, тиибэл шагнагты, Бууралһаа үгэ дуулагты. Үрэгүй нобио юумэ Үгүүлһэнэй үлүү юм, Хүн бүхэн имэ Хараа бодолтой ябаха юм:

Хүн гээшэ өөрынгөө Хара хүлһэ адхажа, Хүнэй зөөридэ оронгүйгөөр, һай ханаа ханажа Ажаһууха ёһотой, Ажамидарха үйлэтэй.

Эд бараан үлүүлбэл, Эгээл ехэ нүгэл, Үлүү бараатайгаа хахасабал, Үнэнтэ ханаанай жаргал.

Сэдхэлээ ходо шагнагты, Сэдхэжэ хүндэ хандагты, Үгэһэн хүн буян эдлэхэ, Үгөөгүй хүн зобохо, тулиха.

Үгөөб гэжэ бү найрхагты, Үгэһэнөө бү харуулагты. Сэхыень ходо хэлэгты, Саадахи бодолоо орхигты.

Хэрээгы үгэ хэндэшые Хэлэжэ огто болохогүй, Хара ханаа хээээдшые ханажа хүндэ болохогүй.

Хүн хонин бэшэ, Хоһон тархи бэшэ, Дээдын ноёдой хойноһоо Дахажал бүүхэн ябагты, Хоһон тэдэнэй үгэнүүдһээ Холуур тойрожо гарагты.

Оршолонтын хүн бүхэн - Өөрөө өөртөө бурхан, Өөрөө өөртөө бодисада, Өөртөө үнэнхэ Будда.

Хэниешые Бурхан мэтэ хүндэлөөрэйт, Өөрөшшые Бурханби гэжэ мэдээрэйт.

Харин тиимэһээ ойлгоходо, Хэргэн зэргэтэндэ һаймһаржа, Нүгэдэжэ бээ бү доройтуулаарайт, һама хажууһааа бү доромжолооройт.

Энэл даа, нютагаархидни, Эгээл үнэтэй захяамни. Элдин газартаа жаргыт даа, Эбтэй зетэй һуугыт даа, - Ингэжэ шэнэнэн Үрээлэ дүүргээ һэн.

Найгажа гунхана шэнэнэн Нюргаяа одоол тэниилгэбэ, Наран өөдэ шармайһан Шэлбэһэнүүдээ шэнэлбэ.

АЛТАН ХАРААСГАЙ

Апрель һарада бусажа, Алтан хараасгай ерээб, Агаар дүүрэн шулганажа, Аянай зугаа асарба.

Тоонын дээбэр сэлэртэй, Танил нүхэдөө хүлээнэ, Шубуун нюрууда¹ няалдаатай Шабар гэрын угтана.

Алинайнь нёдоной үүрые Абахы тоосожо шашалдана, Али нүхэдтөө үгэхые Алтан хараасгайнууд шийдхэнэ.

Үүртэ хүртэһэн хоёрынь Үүрэйнгээ бүтэни шалгана, Эндэ тэндэһэнь унаһынь Үдэ, шабарар бүхэлнэ.

Ажалаа амжажа дүүргээд, Аярхан үүртээ ороно, Хүрихэн толгойнуудаа бултайлгаад, «Харагты даа, дууһаабди» гэнэ.

Шэнэ үүрые эхилһэн, Шабар шабха зөөһэн Хүршэ хамаатадынь яарана, Хараха сүлөөгүй ажаллана.

Долоон соохор үндэгэнүүдэй Дальбараанууд боложо пишаганатар Хараасгайнууд дараха һэлгэлдээд Хоёр гарагай² үнгэртэр.

Шуумгай түргэн ниидэжэ, Шумуул шэдхэр бэдэржэ, Хорин хоног тэжээхэ, Хойто үринэрөө тэнжээхэ.

Үдэ далинуудайн ургахада, Үшөө гараг анхарха, Үдэһэн тэдэнэй ниидэхэдэ, Үүрыень олгожо хургаха.

Алтан хараасгайн абяанууд Аятай хайхаар дуулдадаг, Элинсэг хулинсагай захяанууд Эдэ шубуудта үзэгдэдэг.

Буряадай дунда хараасгайнууд Бурханай шубууд гэгдэдэг, һайн айлуудта эдэ шубууд һаие зүгнэжэ үүрлэдэг.

Тайлбари. ¹Шубуун шорюу – строила. ²Гараг – неделя.
БАСАА Валера.

XVII ЖАРАНАЙ САГААГШАН ТУУЛАЙ ЖЭЛ

НАМАРАЙ ЭХИН УЛААН БИШЭН ҺАРА

Буряад литгэ	8***	9	10	11	12	13	14 ХЭ
Европын литгэ	5	6	7	8	9	10	11
Гараг	ДАБАА	МЯГМАР	ҺАГБА	ПҮРБЭ	БААСАН	БИМБА	НИМА
Нэрэ	ҺАРА	МАРС	МЕРКУРИ	ЮПИТЕР	СОЛБОН	САТУРН	НАРАН
Үдэр	ПОНЕД.	ВТОРНИК	СРЕДА	ЧЕТВЕРГ	ПЯТНИЦА	СУББОТО	ВОСКР.
Үнгэ	харагшан	хүхэ	хүхэгшэн	улаан	улаагшан	шара	шарагшан
Үдэр	Гахай	Хулгана	Үхэр	Бар	Туулай	Луу	Могой
Мэнгэ	2 хара	1 сагаан	9 улаан	8 сагаан	7 улаан	6 сагаан	5 шара
Һуудал	огторгой	уһан	уула	модон	хи	гал	шорой

Гарагай 2-го намарай эхин улаан Бишэн һарын сентябрийн 5 (шэнын 8). Дүйсэн үдэр.

Харагшан Гахай, 2 хара мэнгын, огторгойдо һуудалтай үдэр. ***Үхэр, Могой, Тахья жэлтэний хин моринной буулгатай үдэр.

Лусууд ба тэнгэри тахиха, дасан хийд бодхохо, арамнайла, хэшэг даллага абаха, сан табиha, лама болохо, ном заалгаха, эм найруулха, хүрэнгэ эһээхэ, гэр байшан бариха, замда мүр гаргаха, бэри буулгаха, хурим хэхэ, огторгойн үүдэ сахиha, гүрэм заһал хүүлэхэ, ехэ хүнтэй уулзаха, гүлгэ гэжээхэ, буянай үйлэ бүтээхэдэ һайн. Үбшэн эмнэжэ эхилхэ, дасан дуганай һуури табиha, гэр бүрихэ, нүүдэл хэхэ, худалдаа наймаа эрхилхэ, нохой абаха, замда гараха, эхилжэ ном соносохо, шэнэ дэгэл үмдэхэ, эд, юмэ үгэхэ, шарил шатааха, худаг малтаха, модо отолходо муу.

Хүнэй үһэ абабал, наһан утадхагдаха.

Гарагай 3-да сентябрийн 6 (шэнын 9).

Хүхэ Хулгана, 1 сагаан мэнгын, уһанда һуудалтай үдэр.

Бурхан, лусуудта зальбарха, тахиха, угаал үйлэдэхэ, харюулга хэхэ, түмэрөөр урлаха, замда гараха, худалдаа наймаа хэхэ, шэнэ барилга ашаглалгада оруулха, гэрлэхэ, туһатай үйлэ бүтээхэ, шэнэ ноёниие табиha, дайсаниие дараха үйлэнүүдтэ һайн. Эм найруулха, үзэл үзэхэ, мори урилдуулха, хүүгэдые үргэжэ абаха, нохой гэжээхэ, ехэ гол гаталха, загаһа бариха, тангариг үгэхэ, хүүргэ бариха, һубаг татаха, нялхые хүлдэ оруулха, газашань ябуулгада муу.

Хүнэй үһэ абаа һаа, үбшэн хомор хүрэхэ.

Гарагай 4-дэ сентябрийн 7 (шэнын 10).

Хүхэгшэн Үхэр, 9 улаан мэнгын, уулада һуудалтай үдэр.

Бурхан тахиха, хэшэг даллага абхуулха, дуган шүтээн бодхохо, тахиха, зурхай зураха, дасан хийдэй тахил заһаха, номын үүдэндэ орохо, Очирпүрэвийн харюулга хэхэ, мори, үхэр номгодохо, байшан гэрэй һуури табиha, гэр бүрихэ, мал худалдаха, аралжаа наймаа эрхилхэдэ һайн. Лама болохо, хатуу үйлэ ажал хэхэ, ном соносохо, газашань үгэхэ, хүрэнгэ эһээхэ, уриан бүтээхэ, дархалха, эрдэм ухаанда һуралсаха, сэргэ хүдэлгэхэ, замда гараха, ехэ хэрэг үүдхэхэ, ном уншаха үйлэнүүд сээртэй.

Хүнэй үһэ абабал, бэе махабад һайжарха.

Гарагай 5-да сентябрийн 8 (шэнын 11).

Улаан Бар, 8 сагаан мэнгын, модондо һуудалтай үдэр.

Бурханда зальбарал үйлэдэхэ, сан табюулха, хангал тахюулха, һахюуһанда үгэлгэ үгэхэ, бурхан, тэнгэри тахиха, бурхан шүтээн, орон гэрээ арамнайла, бэшэг зурхай зураха, санаар олгохо,

дасан шүтээн бодхохо, ном соносохо, номлохо, хэблэхэ, замда ябаха, номын хурал байгуулха, модо тариха, хүрэнгэ эһээхэ, бэри буулгаха, хурим хэхэ, түрэхэ, буянай үйлэ бүтээхэ, хубсаһа эсхэхэ, тоосоо хэхэ, үзэл үзэхэ, сэргэ хүдэлгэхэ, шэмэг зүүдхэл зүүхэ, һэеы гэр табиhaда һайн. Модо отолхо, тангариг үгэхэ, хүншүү хёрбоһо гаргаха, түрэл садан бололсохо, ном эхилэн заалгаха, эм найруулхые хориглоно.

Хүнэй үһэ абаа һаа, бэе махабад һайжарха.

Гарагай 6-да сентябрийн 9 (шэнын 12).

Улаагшан Туулай, 7 улаан мэнгын, хийдэ һуудалтай үдэр.

Бурханда зальбарха, дасан шүтээн бодхохо, лама болохо, тарни уншаха, ехэ хүндэ барааллаха, ном заалгаха, эм найруулха, эрдэмдэ һураха, шэнэ хубсаһа үмдэхэ, бэри буулгаха, хурим хэхэ, үхэр мал хургаха, тушаал зарлиг гаргаха, хүрэнгэ табиha, харюулга хэхэдэ һайн. Нэхэхэ, нүүдэл хэхэ, байшан эхилэн бариха, түрэл садан болохо, газар хахалха, һубаг татаха, сэргэ хүдэлгэхэ, замда гараха, мал худалдажа абаха, тээрмэ бодхохо, хүншүү гаргаха, хёрбоһо гутуулхые тэбшэгты.

Хүнэй үһэ абабал, үбшэн, хамшаг хүрэхэ.

Гарагай 7-до сентябрийн 10 (шэнын 13).

Шара Луу, 6 сагаан мэнгын, галда һуудалтай үдэр.

Бурханда зальбарха, хэшэг даллага абхуулха, дасан хийд бодхохо, дээдэ түрэлтэдэ барааллаха, буянай үйлэ бүтээхэ, эм найруулха, тоосоо хэхэ, үзэл үзэхэ, ном айладжа заалгаха, эд, мал абаха, худаг малтаха, модо һуулгаха, замда гараха, угаал үйлэдэхэ, бэри буулгаха, түмэрөөр урлаха, шэмэг зүүдхэл зүүхэ, нүүдэлдэ һайн. Модо худалдажа абаха, онгосо, һала, модон тээрмэ урлаха, хүүргэ бариха, хүн, малы ханаха, төөнэхэ, газар малтаха, бэри буулгажа, хүрэгэ оруулжа болохогүй.

Хүнэй үһэ абаа һаа, зол жсаргал оршохо.

Гарагай 1-дэ сентябрийн 11 (шэнын 14).

Шарагшан Могой, 5 шара мэнгын, шоройдо һуудалтай үдэр. Хутагын хурса үдэр.

Дасан хийд һэргээхэ, арамнайла, лама хубараг болохо, ном номлохо, тангариг үгэхэ, мал худалдаха, замда ябаха, эм найруулха, эрдэм номдо хургаха, адууһа мал хургаха, буянай үйлэ бүтээхэ, хурим хэхэ, мал газашань гаргаха, нүүдэл хэхэ, сэргэ хүдэлгэхэ, эзлээр абаха, һаад тодхор дарахада һайн. Газар хахалха, угаал үйлэдэхэ, байшан гэрэй һуури табиha, шэнэ гэр бариха, хүн, малы ханаха, ханаха, төөнэхэ, шэнэ дэгэл эсхэхэдэ таарамжагүй.

Хүнэй үһэ абабал, эд зөөри арьбажаха, үхэр мал үдэхэ.

ВЕЩИЕ СНЫ ВЕЛИКИХ ЛЮДЕЙ

14 декабря 1895 года исполнилось 40 лет служения в священническом сане отца Иоанна. В этот день, после поздней литургии, высокочтимый юбилар в своем слове, обращенном к предстоящим в Кронштадтском Андреевском соборе, между прочим рассказал о своем вещем сне, виденном за 15 лет до назначения в Кронштадт, куда он был определен в 1855 году.

«Велико было мое удивление, - сказал о. Иоанн, - когда я увидел сияющую внутренность обновленного к тому времени храма, давно уже мне знакомую по сновидению в отрочестве. Да, лет пятнадцать перед тем я видел дивный сон, в котором мне показана была эта самая внутренность храма, с этими вновь сделанными иконостасами. Этот сон запечатлелся в душе моей навсегда, оставив во мне радость неземную. Это было мне знамение от Бога, что я буду священствовать в этом храме, ибо тогда уже я видел себя входящим и исходящим из северных и южных врат, — так, как бы я был свой человек».

Кондратий Рылеев, декабрист, будучи в нежном возрасте, серьезно заболел, и дело уже шло к смерти, когда его мать увидела сновидение, в котором некий голос сказал ей не просить у Бога исцеления для младенца, потому как жизнь его будет нелегкой, а смерть - ужасной. Она во всех деталях увидела судьбу сына и в конце его жизни — виселицу. Одна мать, естественнo, мечтала лишь о выздоровлении младенца. Проснувшись, она заметила, что у мальчика спала температура, он стал выздоравливать. Финал жизни декабриста Рылеева хорошо известен всем - его повесили в Петропавловской крепости.

Хорошо известен и сон Михаила Лермонтова. Поэт любил на досуге заниматься математикой. Однажды, не решив трудную задачу, он лег спать и во сне увидел незнакомую персону, которая

подказала решение. Лермонтов проснулся, записал его, а заодно нарисовал портрет незнакомца. Через много лет, когда портрет попал в руки специалистов, они увидели в нем Джона Непера - создателя логарифмов. Хотя Непер жил в XVII веке, а Лермонтов — в XIX, тем не менее современники поэта утверждали, что Лермонтов ничего не знал ни о Непере, ни о его трудах. Кстати, заманчивый факт: Джон Непер был шотландцем, а, как известно, одна из ветвей родового древа Лермонтовых ведет свое начало от Георга Лермонта, выходца из Шотландии.

Также рассказывают, что американский президент Линкольн незадолго до своей смерти увидел во сне Белый дом и в нем гроб под белым покрывом. Линкольн спросил у стоящего в карауле возле гроба солдата: «Кто умер?» И услышал: «Президент. Его убили в театре. Через десять дней Линкольн был убит в театре».

Лидия Вертинская рассказывала, что сразу после смерти мужа ей приснился такой сон: «Снится мне, что я провожаю его на вокзале и Александр говорит мне: „Смотри не забудь - у меня пятый вагон, шестое место».

Через несколько дней я получила пропуск на Новодевичье кладбище, где похоронен Александр. В пропуске было написано: 5-й участок, 6-е место...

...Еще помню один сон. Он приснился, когда устанавливали памятник на могиле Вертинского... Я хотела классический удлиненный, чetyрехугольный памятник, похожий на надгробие Гоголю. Но переубедить архитектора не смогла. Увидела сон. Стою около могилы Александра Николаевича с цветами и вижу, как он, показавший из земли, неистово пытается плечами и руками раздвинуть, разломить свой треугольный памятник. Придя вскорее на его могилу, я увидела, что между мраморными камнями, образующими замкнутое кольцо, появились трещины. Камни, которые были установлены на цементный фундамент и близко сомкнуты, — разошлись!».

Из книги «Сонник великой Ванги».

Буряад Үнэн Дүхэриг

Учредители: Президент, Народный Хурал, Правительство Республики Бурятия
Ген.директор-гл. редактор - Э.Д.ДАГБАЕВ
Редактор - Г.Х.ДАШЕЕВА
Редакционная коллегия:
И.М.Егоров, П.Л.Носков, М.В. Калашников, И.В.Смоляк (Правительство РБ), А.С. Коренев, Ц.Б.Батуев, В.Р.Булдаев, Ц.Э.Доржиев (Народный Хурал РБ), А.В.Махачеев (замгендиректора - руководитель редакций газет), Т.В.Самбялова (замгендиректора - руководитель специализированных изданий), Л.Г.Будаев (замгендиректора-директор по экономике и развитию), С.Б.Байминова (бильд-редактор), Н.Д.Бадмаринчинов, Л.В.Очирова, Д.Ц.Мархадаева, Б.В.Балданов, В.Д.Дамдинова.

Телефоны:
21-54-54 - приемная
21-33-61 - замгендиректора - руководитель редакций газет
21-68-08 - замгендиректора - руководитель специализированных изданий
21-55-97 - замгендиректора - директор по экономике и развитию
21-64-36 - редактор
21-33-61 - бильд-редактор
21-67-81 - выпускающий редактор
21-66-76 - производственный отдел
21-55-97 - отдел экономических проблем, отдел фотоиллюстраций
21-63-86 -отдел социально-политических проблем
21-54-93 -отдел гуманитарных проблем, отдел бурятского языка и перевода, отдел оперативной информации
21-35-95 - редакция журналов «Байкал» и «Байгал»
21-55-97 - редакция журнала «Морин Хуур», редакционно-издательский отдел
21-62-62 - реклама
21-60-91, 21-35-95, 21-50-52 - подписка и распространение

Редакция принимает печатные рукописи. Рукописи и фото не возвращаются. Автор несет ответственность за представленные материалы.
За содержание объявлений редакция ответственности не несет. Все справки у рекламодателя.

АДРЕС:
670000, г. Улан-Удэ,
ул. Каландаришвили, 23.
ГУП «Издательский дом «Буряад үнэн».
Учредитель -
Правительство
Республики Бурятия

Газета набрана и сверстана в компьютерном центре Издательского дома «Буряад үнэн». Отпечатано с готовых диалитивов в ОАО «Республиканская типография» тиражом 4000 экз. Объем 4 п.л. Заказ №1309. 670000, г. Улан-Удэ, ул. Борсоева, 13. Подписана в печать 31.08.2011 в 16.00 - по графику; 31.08.2011 г. в 16.00 - фактически. Общий тираж изданий ИД «Буряад үнэн» - 17500 экз. Цена свободная.

Подписной индекс 73877
Газета зарегистрирована ФГУ «Восточно-Сибирское межрегиональное территориальное управление». Регистрационный №Б00079 e-mail: unen@mail.ru

* Материалы на платной основе.
ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ - каб. 1, 13 (1 этаж),
Тел.: 21-62-62, тел/факс: 21-54-54

УГАЛЗЫН УДХА ШАНАР

Урданай урлал удхатай, тайлбаритай байһан гээшэ ааб даа. Теэд юундэшьеб, мүнөө сагта элинсэг хулинсагайнгаа эдлэжэ ябаһан хубсаһа орхижо, угалзануудаа мартажа байһамнай голхормоор даа. Бүхы юумэн ушартай, удхатай байдаг тулань, багааршые хаань, угалза гурим-

тайгаар хэрэглэхэ байгаал хабди. Үндэнэн соёлоо бадарааха эрмэлзэлэй үндэрөөрөө табигдаад байхада, энэ асуудал бүришые хаа удха түгэлдэр болобо гэхэ байнаб. Буряад хэлэ ба литературын багшанар хэрэглэжэ, шабинарта ойлгуулха аалам гэжэ найдамаар.

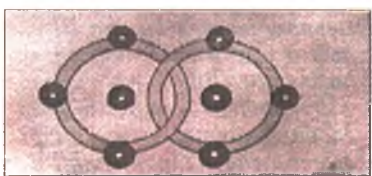

хархис фашистууд үбэршэлжэ бузарлаһаннаань хойшо, удхань тад ондоо, фашизмын тэмдэг мэтэ болоһонинийн шаналалтай. Бүри эртэ сагта Энэдхэг орондо энэ угалза үргэнөөр хэрэглэгдэ- дэг байгаа ха.

Гал угалза – дэбжэн бадархын, нэргэн өөдөлхын удхатай. Одо заяантнай, хүр хүлдэтнай унтаршагүй байгуужан гэхэн.

Холбоотой хоёр бугаг угалза хадаа эб найрамдалнай, хани барисаамнай бүхэ байг гэхэн удхатай.

Нубарин үлхөөтэй нэсэ гэрнүүд хадаа үри хүүгэдэй үнэр олон хотон айл боложо түбхинэхын дэмбэрэл тэмдэглэнэ. Хаяа хадхан эб нэгэн бата найдамтай нууха гэхэн.

Алхам хээ - энэ угалзые мүнөө «түмэн жаргалан» гээд, эндүүржэ хүн нэрлэдэг. Үнэндөө, удхань хүнэй үдэр бүрийн, ута наһанай алхам, ябадал нэгэ урагшатай, нэгэ урагшагүй байбашье, ажабайдал гээшэ найхан гэхэн удхатай.

Долгин хээ угалза болбол далайн Долгин гэжэ зурагдабашье, удхаараа бүхы юумые арюудхаха шанартай, бузар бузагайе сараха гэхэн удхатай юм. Унаншые хадаа, долгиншые хаа, хододоо арюухан, бузаргүй хэмнай даа.

Хоёр загалан хадаа инаг хоёрой хэгын жаргал, үнэржэхын дэмбэрэл гэхэн удхатай.

Ажаллажа байһан табан хушуун малайнгаа хэшэгэй тэмдэг

гэжэ хамар ба эбэр угалзанууд байгаа:

Үүлэн хээ болбол эртэ урдын саһаа хойшо хүн түрэлтэнэй үдэр бүхэндэ сагаан эдеэнэй дээжые үргэдэг, сэдхэлхээ шүтэдэг үндэр тэнгэрийн тэмдэг болоно гээшэ.

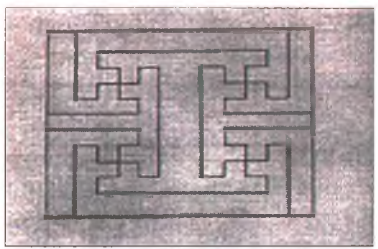
Бүтүү утаһан гэдэг угалза хүнэй үлзы найхан заяае тэмдэглэн гэхэ.

Уужам талатай орон нюотагаа тэмдэглэн, дурсаһан угалза нюотагайнгаа зэрлэгээн соо уулзажа, сэнгэжэ ябахабди гэхэн удхатай.

Түмэн жаргалан болбол хоорондоо олон холболдоһон хас тамганууд, юртэмсын бүхы байдалай эхэ болохо алтан наран шэнги мүнхэ мандаха гэхэн удхатай. Харин энэ хас тамгы

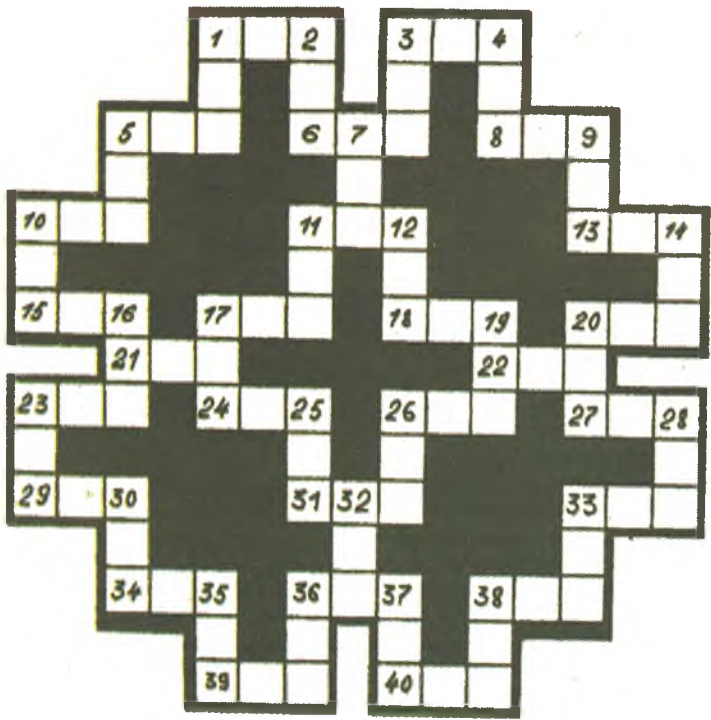
Сэсэг наһа – өөрынгөө сэхэ удхаар харкулагдадаг. Энээнэй үнгэ бүхэндэ удха байһан гэбэл:

- а) Улаан – баяр жабхалантай, илагдашагүй, урагшаа дабхихын удхатай;
- б) Сэнхир хүхэ сэсэг – амгалан сэдхэлтэй, үнэн ябадалай үрээл тэмдэг;
- в) Шара – ямаршые нүгэлгүй, нангин сэдхэлтэй ябаха гэхэн тэмдэг;
- г) Сагаан – арюун сэбэр, хорогуй сэдхэлтэй, урбашагүй үнэн гэхэн удхатай;

Даша-Нима ХАЛХАРОВ.

КРОССВОРД

ХАЖУУ ТЭЭШЭЭ: 1. ... дээрэнэ хараагүй аад, хэмһээ хэтэрхэдэнэ халаглаха. 3. Пүхэ далайтар го- зуули амарха, һүүлээ шарбатар ... амарха. 5. Пайн ... ерэжэ, найхан байдал тогтоо. 6. ... соо уһа нюдэб, уһан соо шабар угааба. 8. Тэнэг хүн тэнгэрийнээ нэгэ ... 10. Арьятан амитанай үһэн зөөлэн, ... муутын абари зөөлэн. 11. Далайда ... тарган, дайдада буга тарган. 13. Нохойгүй ... дүлнитэй адли, номгүй хүн хохорто адли. 15. Агта морин сэргэдэ, ... хүн хойморго. 17. Өөдөлхөгүй хүнэй доро үнэгэ булган шэнги зөөлэн, өөдөлхэ хүнэй доро ... долоогоно шэнги шэрүүн. 18. ... гаралсаад яба- хада, харгы ойро, дуулажа байгаад хүдэлхэдэ, ажал ойро. 20. ... гасалан

гансаараа ерэдэггүй. 21. Түрэнэн тала олон, муу хүндэ ... олон. 23. Баяжаха хүнэй ... ехэ. 24. Эрэгүй ..., эзэгүй зөөри. 26. Замаг ехэтэ уһанда загана жараахай олон, ... найта хүндэ хани нүхэд олон. 27. Бэхээр бэшэһэн ..., бэрхээр хураһан эрдэм - заса- гые бариха зангилаа юумэл, ухаае нээхэ түлхюур юумэл, харанхые гэрэлтүүлхэ сахилгаан юумэл. 29. Хомхой хүн хоолойдоо ..., хожогор тархи малгайдаа гам. 31. Хойто ... - ажы бэшэ, хошхоногой шүлэн- шүлэн бэшэ. 33. Хуушан ... дулаагаа барихагүй, худалша хүн үргээе барихагүй. 34. Эбтэй шаазгай ... ба- риха. 36. Харинаа ерэнэн дайсанни хари газартань дара, хүртэй дайсан

гээд хүрдэжэ бү ... 38. Сэсэн - хүнэй бэсын зол, тэнэг - хүнэй бэсын ... 39. Айлдаа ... болохо, адуундаа шоно болохо. 40. Хээрэ ... шэбхэ гаргаха гээшэ хэрэгтэй ашатай ажал гээшэ - тарьямнай элбэгээр ургаха, түрэл колхознай баяжаха.

ДЭЭРЭНЭЭ ДООШОО: 1. ... хүгтөө, хүлэг унагандаа. 2. Мууһаа ... гараха, модонһоо хөө гараха. 3. Хуурай горхондо ... зүүбэ, соорхой хүнэгөөр уһа асарба. 4. ... долёожо, нохой садахагүй, яһа эдижэ, хүн баяжахагүй. 5. ... сэгтээ, сэмгэн ам- тандаа. 7. Хормойн ... хүл ороёхо, ху- шуунай ута толгой ороёхо. 9. Бэсын үнэр бээдээ мэдэгдэхгүй, бээлэйн ... альгандаа мэдэгдэхгүй. 10. ... талаан буруудаа. 11. Хүшүүргээр хүшэхэдэ, ... шулуун хүндэ, үхэнэн хүнэй яһан хүндэ, тонгойжо мүргэхэдэ, тархи хүндэ, тодожо абаханда, ноёд хүндэ. 12. Бөөһөндэ эрхэжэ, ... самсаа гал- даба. 14. Гайн хойноһоо ... ерэхэ. 16. Абга хүн харатай, ... хүн хүндэтэй. 17. Өөдөлхэ зоной ... нэгэн, үдэхэ малай зүһэ нэгэн. 19. Сэсэн хүнэй тархи хоно, уран хүнэй хурган ... 20. ... гэхэ нохой үгы, газар гэшэхэ мал үгы. 23. Муу һамган гэрэй ..., мухар түгээсэг ойн бог. 25. Пайн мориндо ганса эмээл, найн басаганда ганса ... 26. Зэрлиг таряагаар таряа бү хэ, ... хүбүүгээрэ хүбүү бү хэ. 28. Саһа оробол... гараха, сагдаа ябабал, мүрдэлгэ болохо. 30. Уһа голоһон ... тураха, урагаа голоһон хүн доройто- хо. 32. Залхуу ... забагтаа хүрэхгүй. 33. Басаган үрийн ... зөөлэн, бадма сэсэгэй намаа зөөлэн. 35. Холо бэшэ- хормой доро, ойро бэшэ - ... доро. 36. Шубуунһаа уураг наадаг, шулуунһаа ... гаргадаг. 37. Зайран хүнэй ... ута, айран хүнэй алхам ута. 38. ... шогтоо зохид, шоро мяхандаа зохид.

Б.ГОМБОЕВ зохиёбо.
(Харюунь хожом толилогдохо).

Бээлэй тууха - наадагшад дүхэриглэн хуугаад, бээлэй араараа бэе бээдээ дамжуулдаг юм («гнать» рукавицу). Тиигээд хэнэй гайрта бээлэй ороноб, тэрэ хүн нигэжэ байгаад дууладаг: «Бээлэй, бээлэй, туу».

Дүхэриг соо байһан хүн нигэжэ дуу- лахадаа, дуудагша тээшэ дүтэлжэ, бээлэй буулаха гэжэ оролдодог. Теэд бээлэй саашань дамжуулагдадаг. Бээлэйтэй хүн олдоо хаа, өөрөө бээлэрхэ болодог.

Сагаан модон - зунай һара сагаан һүни наадагшад хоёр булэг боложо хубаардаг. Энэ нааданда 3-6 метр утатай урта, 10 сантиметр болохо сэбээрээр арилгаһан тайрадаһан модон хэрэглэгдэдэг (белое дерево). Уужам тэгшэ талмай дээрэ хоёр булэг наадагшад ами амьяараа зогсодог. Ургая газарта зоодог. Тиигээд наадаг- шадай нэгэн модонной тайрадаһые бии шадалаараа шэдэдэг. Тиигэмсээрнэ булта тэрэ модоёо бээдэржэ эхилдэг. Түрүүлэн олоһон хүн тэрэнээ өөрынгөө бүлэгэйхидтэ дамжуулдаг. Бэе бээдээ дамжуулаһаар, эгээл һүүлдэ модо абаһан хүн ургада гүйжэ ошоод тоншодог. Тэрэ бүлэгэйхид болон хүбүүд илаһанда тоо- логдодог.

Тэбэг сохино - хониной гү, али ямаанай багахан арһан хэрэгтэй. Тэбхэрхэн туулганда хоёр нүхэ гаргаад, тэрэнээ энэ арһандаа оёжорхидог. Бэлэн болоһон тэ- бэгэ хүлөөрөө сохино, дээшэнэ агаарта хаядаг (игра в зоску). Газарта унагаангүй, хэн оло дахин хүлөөрөө сохиноб, тэрэ хүн иладаг. Халта сүлөө гараа хаань, наада-

БУРЯД ЗОНОЙ НААДАНУУД

ха: шатар, даам табиха, шагай тоглохо, тэбэг сохино (Ц.-Ж.Жимбиев).

Малгай нюулга - наадагшад хоорондоо нэгэ метр тухай зайтайгаар дүхэриглэн хуудаг. Нэгэ хүн малгай баряад, тэрэ дүхэригые тойрожо ябатараа, нэмээхэн нэгэ хүнэй арада малгайгаа табижархбод, саашаа тойрон ошодог (прятание шапки). Бултыеень тойроод, малгайгаа нюуһан хүндөө хүртээрнэ, тэрэн хэдэнгүй хуужа байгаа хаань, малгайгаа абажа, тэрэ хүниие бүһөөр таһа шабхандадаг. Хэрбээ арадамни малгай нюугдаба гэжэ мэдээ хаа, тэрэ хүн һуга харайн бодожо, нюугша хүниие хүсэжэ, барихые оролдодог. Нюугша хүнэй хүсэгдэнгүй гүйжэ ерээд, тэрэ хүнэйнгөө хуурида хуужа үрдэе хаань, эрьюулэг- шэ хүн малгайгаа нюудаг. Пууридань хүрэхэһөө урда хүсэгдэһөө хаа, бүһөөр таһа шабхандуулаад, малгайгаа дахин нюудаг.

Хоргодолсоон - хоёр метр утатай хабтагай хэрэгтэй. Газарта хэбтэнэн таладань богонихон, 15 сантиметр утатай, гушан модо ябталжа табидог. Тиигээд наадагшадай нэгэн хабтагайн нүгөө узуур дээрэ дэбһэжэрхидэг. Тэдэ обоо- лоотой модод өөдөө дэгдэжэ, сасаржа унадаг. Хоргодогшодые бээдэрхэ болоһон хүнэй тэдэ мододые суглуулжа, хабтагай дээрэнэ дахин обоолтор, бэшэниинь хор- годожо үрдидэг (игра в прятки).

С.БАБУЕВ,
Ц.БАЛЬЖИНИМАЕВА.

«Буряад зоной урданай хуудал байдалай тайлбари тухай».

(Үргэлжлэлын хожом гараха).